

חג
השבועות

פרשת נשא

תשפ"ו

שמועה טובה

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

חג השבועות

ג' מצוות וצריך לממרינהו בניחותא כי היכי דלקבלינהו מיניה, מכל שכן שאנחנו הולכים לקבל תרי"ג מצוות, איך צריך לממרינהו בניחותא וכל טוב כי היכי דלקבלינהו מיניה. עד כאן לשונו הטהור.

וכתב הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין זי"ע הי"ד במכתב קדשו (שבו עות תרצ"ד): אם אמנם כל רגל ורגל צריך הכנה, כדי שיוכלו להגיע אליו ולהטעים מטעמים היקרים וכוונות הרמוזות בהם; מכל שכן החג הק' הבא עלינו לטובה זמן מתן תורתנו, שביום הזה היינו לעם, וכל קיום עם ישראל וגם העולם בו תלוי, כמה וכמה צריכים להכין כל אחד בהכנה דרבה ליום הזה.

שלושת ימי הגבלה

בשלושת ימי הגבלה מסר לנו הקב"ה שיה' בידינו הפירוש של התורה ובכח זה הוסיף משה יום אחד מדעתו

ואלו דבריו המופלאים של הרה"ק מברדיטשאב (קדושת לוי ואתחנן): וירד ה' על הר סיני ידוע מאמר רז"ל (ברכות ה.) שלא כמדת הקב"ה מדת ב"ו כו' וכאן המוכר והלוקח שמח. דאיתא במסכת בבא מציעא דף נ"ט ע"ש גבי מעשה תנור דעכנאי א"ר יהושע אין משגיחין בבית קול לא בשמים היא דהנה התור' ניתן לנו כמו שאנו משיגים התורה ועושים פירוש לתורה כן הוא הגם שבת קול יוצאת אין אנו משגיחין בבית קול וכביכול אנו מנצחין הבית קול

ההשתוקקות לחג השבועות], כבר רצה לממש את החג.

וכה כתב כ"ק האדמו"ר מפאסצנא זי"ע הי"ד (דרך המלך): ואיש הישראלי, כשמזכיר את עצמו שיום קבלת התורה מתקרב ובא, שבוי תלוי כל התקשרותו להשי"ת, בלא תורה אין חיים, ומי שחי בלא תורה ומצוות, חיים של זוהמה, חיים הגרועים מלא חיים הוא, רק זה היום שקוינו לו הוא יום קבלת התורה שבו נעשים יהודים בתורה ומצוות, חיים של טהרה, חיים שאיש הישראלי מקושר בהם באלקים בעולם הזה ובעולם הבא, והוא בחינת אטייל עמכם בגן עדן (רש"י ויקרא כו, יב). הכל תלוי ביום של קבלת התורה. ומה מאוד גדלה שמחתו וחרדתו של האיש ליום הזה, שמח הוא עליו שבא, ומפחד הוא שלא יעבור עליו לבטלה ח"ו, ואז בכל השנה ירגיש את פגמיו, כי גם בשבועות יש יצר הרע, ואם לא יפתהו למעשים ומחשבות מגונות יפתהו לבטלה בלא התאמצות ובלא שמחה והתקדשות. והיו נכונים וכו' וכבסו וכו' (שמות יט, יא). - ובהתשוקה והחרדה שיש לאיש הישראלי קודם קבלת התורה בזה מקדש עצמו לקבלת התורה. וזה גם רמז הספירה, חוץ מהסודות, פשוט להזכיר בכל יום שחג השבועות, קבלת התורה, מתקרב.

וכתב בדברי ישראל (מודזיץ, כללי אורייתא אות ג), ... בשם אדוני אבי זקני (רבי יחזקאל מקאזמיר) זצוק"ל, פעם אחת בסעודת ליל חג השבועות בא אל השולחן ואמר ג' דברים צריך לומר בתוך ביתו וכו' וצריך לממרינהו בניחותא כו', והנה אין כאן רק

פנינים יקרים

הגיע חשוק ונחשק לחושק וחשוק ושמחו שמים וארץ (לשון קודשו של האוה"ח הק', פרשת קבלת התורה):

כמה מילין יקירין והכנה לקראת יום מתן תורתנו הבעל"ט בסייעתא דשמיא אלקטה נא באמרים מפי סופרי' ומפי ספרים אחת הנה ואחת הנה, כמה דברים נפלאים בעמודו של עולם עמוד התורה, וננסה לקרב הדברים אל לבנו, ונזכה בתוך בני ישראל לקבל עול תורה ומצוות ולהבטחת התנא רבי נחמיה בן הקנה 'כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ' (אבות פ"ג מ"ה).

שמעתי (אוצרותיהם של צדיקים - הרב אהרן פרלוב שליט"א) מאחד שהגיע להסתופף בחג השבועות בצל כ"ק אדמו"ר מרחמסטריווקא זצ"ל, ואמר לאדמו"ר אימרה בשם אחד מהצדיקים על פירש"י ריש פרשת במדבר מתוך חיבתן מונה אותן בכל שעה, למה בספירת העומר איכא מצוה למימי יומי ומצוה למימי שבועי (ר"ה ה.). וכל זה עד ראש חודש סיון, אך מראש חודש סיון כבר אי אפשר לספור רק הימים והשבועות ומתחילין לספור גם את השעות מתוך גודל החיבה מונה אותן "בכל שעה". כאשר אך סיים אימרה זו שהיה זה בסעודת היום בשבת קודש לפני שבועות, נתלהב רבינו בהתרגשות והשתוקקות ואמר, "מקען שוין נישט אויס האלטן" [לא נוכל שאת

החידוש בהתורה, וניתן לנו לדרוש בתורה כפי שכלנו וכנ"ל (ואולי י"ל בזה קושית התוס' שבת פ"ז. ד"ה ומה ישראל), ולא מצוות גולמיות כאשר חפץ ליתן לאוה"ע, ולפי"ז יש יתרון לאחד על חברו כפי מדע אשר חננו השי"ת לחדש בתורה, אבל אי לא ניתן לנו רק מצוות גולמיות, אז היינו כולנו שוין בתורה, ולא הי' לאחד יתרון בתורה על חברו. וזה אי לאו האי יומא, פירוש יום השני שהוסיף משה מדעתו ללמד לנו שניתן לנו כח התורה לדרוש בה כדעתנו וכשכלנו, כמה יוסף איכא בשוקא, היו הכל שוין בה.

רק לנו מסר פירושו. וזאת הי' בשלשה ימי הגבלה על כן צדקו דברי הש"י היו נכונים ליום השלישי כי ביום השלישי ירד ה' כביכול לשון יריד' שהתור' תהי' לנו ולא למעלה כשאנו אומרים הפירוש וב"ק להיפוך אין משגיחין בבת קול ולא הי' כוונת הש"י שביום השלישי יהי' קבלת התור' רק שביום השלישי יגמור שהתורה תהיה לנו על כן הוסיף יום אחד משה מדעתו שבשלשה ימי הגבל' מסר לנו שיהי' בידינו הפירוש של התור' ויום א' על קבלת התור'.

לכל אחד כח לחדש

ועוד כעין זה ביאר **בישמח ישראל** (שבו עות אות ב'): מזה שהוסיף משה יום אחד מדעתו, הראת לדעת שניתן לישראל כח

כמאמר צדיק מושל ביראת אלקים מי מושל בי צדיק הקב"ה גוזר גזירה וצדיק מבטלה (מו"ק ט"ז). וזהו וירד ה' על הר סיני כשנתן לנו התור' הי' כביכול יריד' כי נתן לנו התורה ואנו מנצחים הב"ק **ובזה נראה בגמרא** (שבת פז). **הוסיף משה מדעתו יום אחד ולכאור' כי דבר ה' לא ישוב ח"ו ריקם כי מאמר הש"י היה כי ביום השלישי ירד ה' אך הכלל הוא אאע"ה קיים כל התור' כולה עד שלא נתנ' כי התור' קדומה הוא רק זאת בשעת ימי הגבלה הי' לנו גודל פרישות והזדככות הגופניות שמחמת גודל הזדככות הי' זאת להועיל שיהי' בשכלנו ובידינו התורה שיהי' שלנו כמו שאנו עושין פי' לתור' כן יקום הגם שב"ק יצא להיפוך אין אנו משגיחין בב"ק כי לא בשמים הוא**

יקרה מפנינים

(בראשית יח ה) "ואקחה פת לחם וסעדו לבכם", ופרש"י בתורה ובנביאים ובכתובים מצינו דפתא סעדתא דלבא. ואמר המלמד, וסעדו לבכם עם התורה, וכן עם הנביאים וכן עם הכתובים, בתורה מחיים את הנפש, ולפעמים מצינו דגם בפתא אפשר לסעוד הלב. שמח הר"ד לשמע הדברים ולקח את המלמד לו לאח וריע.

• • • • •

שבחם של עולי רגלים

בספר מנחת שלמה מהגאון ר' שלמה **זלמן אוירבך** זצ"ל... הביא ווארט נפלא: מה יפו פעמך בנעלים וכו' בשעה שעולין לרגל. המגיד מוילנא הג"ר יעקב יוסף זצ"ל דקדק דמה בא הכתוב להדגיש "בנעלים", הרי השבח הוא בעצם העליה לרגל, ואמר כי עיקר השבח של העולים לרגל הוא על מה שסמכו על הבטחת הקב"ה "ולא יחמוד איש את ארצו" ולא חששו על רכושם, אבל זה היה רק בזמן הליכתם ברגל בעודם עם נעליהם, אולם כשהגיעו להר הבית מקום האסור בנעלים, וכבר עמדו מול השכינה לראות וליראות, אז כבר לא היה שום שבח

לעסוק כל הלילה במיני קריאות לקשט הכלה בתכשיטיה להכניסה לחופה למחרת היום הבא. ואשריו ואשרי חלקו הזוכה לכל הכבוד הזה אשר יוצרו כביכול מתפאר ומתקשט בו, ואל יקל בעיני האדם הדבר הזה, כי האדם הוא שפל ואפל בבחינה אחת, אבל בבחינה אחרת הוא גדול כח מאד ובידו להעמיד כל העולמות כולם, מה שאין כן מלאך משרת יכול לעשות, והוא הנותן כח וחיל כביכול לבורא עולם, כדכתיב (דברים לג, כו) "רוכב שמים בעזרך" וגו'. וכתוב (ישעי' כז, ה) "או יחזק במעוזי" וגו', וח"ו בהפך מתיש כח ומשיב אחר ימינו כביכול, כדכתיב (דברים לב, יח) "צור ילדך תשי" וגו'. ואחר כך צריך כל אדם, עם היותו קטן מהקטנים והדיוט שבהדיוטות, להחשיב עצמו ולהתגדל ולהתנשא על הענין הזה, ולומר אולי על ידי בא איזה ענין ודבר להפיק רצון השי"ת וכו'.

• • • • •

עם התורה"ק מחיים את הנפש

הרה"ק **מוהר"ד מלעלוב** זיע"א שמע פעם מלמד דרדקי לומד עם הילדים את הפ'

חג השבועות ראוי לשמחו ולענגו בשמחת התורה יותר משאר מועדים

בסדר היום (לחג שבועות. יעו"ש באריכות): בחג השבועות ראוי שישמח בו האדם שמחה יתירה מפני שהוא יום שניתנה בו תורה לישראל והכל מודים בקדושתו הגדול מקדושת שאר ימים טובים, הכל מודים בעצרת דבעינן "לכם" (פסחים סח:), והטעם כדי לשמח הגוף שעוסק בתורה ובמצוות שניתנו ביום הזה, וכן מצינו (שם) במר בריה דרבינא דכולא שתא הוה יתיב בתעניתא בר ממעצרתא וכו', מטעם זה שאמרנו, ואין ראוי לענות הגוף ביום זה, כיון דבאמצעות הגוף, התורה מתקיימת ואין זולתו קיום. וראוי לשמחו ולענגו בשמחת התורה יותר משאר חגים ומועדים. ועם כל זה אין ראוי למשוך בשמחתו כל היום, כי גם הנפש המשכלת צריכה שמחה, כי עיקר תועלת הלמוד והקיום תלוי בהבנת השכל, להבדיל בין טמא לטהור ובין אסור ומותר, ואין שמחתה כי אם לעסוק בתורה ומצות, ובפרט ליל שבועות שצריך האדם לעסוק בה כל הלילה או רובא, ובפרט על פי הזוהר (ח"ג צח). שאומר שכל מי שהוא מבני מהימנותא ומבני היכלא דמלכא צריך

בקבלת התורה מקבל כל אחד מה שעתיד להבין ולחדש בתורה

ואי' ב'שפת אמת' (שבועות תרל"ה), כי כמו שכתבו חז"ל (שמו"ר כח, ו) שכל הנביאים קבלו נבואתם מהר סיני, כמו בכל שנה ושנה מקבל כל אחד מישראל בחג הזה כל מה שעתיד להבין ולחדש בתורה. [ובמקום אחר (תרס"א): "כמו כן בכל חג השבועות זמן מתן תורתנו מקבלין בנ"י חלק התורה המתחדשת על כל ימי השנה ואח"כ מוציאים מכח אל הפועל כל אחד במקומו ושעתו"].

והוסיף בנו כ"ק ה'אמרי אמת' (יום"ד חג הש' בועות) זי"ע, "נתאמת אצלי מה שאמרתי בשבועות העבר, כי כמו שכל הנביאים קבלו מהר סיני כן כל נפש, שיש לכל אחד חלק מיוחד, וכן חלק שמייוחד מהר סיני,

וזה מתעורר בכל שבועות (בכלל) ובפרט אח"כ כל ימי השנה", (מכתבי תורה סי' קיט). וכע"ז איתא גם מבעל ה'אבני נזר' זי"ע: שבחג השבועות מקבל אדם את התורה ומצוות בכוח, וכן את כל ההרגשות הקדושות של כל השנה, ובמשך השנה אם האדם משתדל ברגש ובחיות הוא מוציא לפועל את הכוח שקיבל.

חג השבועות

חג השבועות - עץ החיים

וזה לשון ספר קב הישר (פרק צב): ואיתא במ"ר, "כל מקום שנאמר תמים או

יקרה מפנינים

יופי בכך שהסיחו דעתם מרכושם והיו במצב של כל מעיני בך.

• • • • •

בחג השבועות זמן השפעת פרנסה ובני חיי ומזוני אמרתי כי אז בחג השבועות זמן השפעת פרנסה ובני חיי ומזוני כיון שהעולם נברא בשביל ישראל שנקראו ראשית ובשביל התורה שנקרא ראשית ובעת מ"ת עמודי שמים ירופפון אם לא יקבלו ישראל את התורה והפך העולם לתהו ובהו ע"ז מגיע לישראל העוה"ז דע"י קבלתם התורה הוי מצילים העוה"ז כדין מציל מזוטו של יום ומשילתו של נהר שה"ז שלו. (שער יששכר, לשבועות)

• • • • •

שברון הלב - בחינת תורה

פעם אחת בעת ריקוד של חג השבועות אמר הרה"ק רבי שמעון מאמשינאו (ליקוטי דברי תורה אמשינאו, עמ' קלז) זי"ע: אם יהודי עושה חשבון הנפש כמה למד השנה, וכמה זמן ביטל לריק ונשבר ליבו בקרבו, זה עצמו בחי' תורה ממש,

דלוחות ושברי לוחות מונחים בארון.

• • • • •

טענת המודעא רבא להגדיל שכר ישראל

מכאן מודעא רבא לאורייתא אף על פי כן הדור קבלוה (שבת פח.), יש לדייק לענין מה נצרך לנו לידע שה' טענת המודעא. אולי להגדיל שכר ישראל, כי ה' יכול מרע"ה לטעון עבורם טענה זו בעת שהיו מסוכנים מאיזה חטא כדמצינו שמסר נפשו בבקשת מחני נא, ומכל מקום לא טען כנ"ל מפני שלא רצו להיות אויס יודען ח"ו, כי טוב לקבל עלינו כל התוכחות אף סכנת נפשות כדאמר רב נחמן (בר"ה לב): כל כי האי ריתחא לירתח קוב"ה עלן וליפרוקינן. (שפתי צדיק, שבועות אות סט)

• • • • •

כאו"א מבני ישראל ה' לו חן בעיני חברו ועי"ז חן לקבלת התורה

ואי' מהרה"ק בעל הישמח ישראל (לך לך אות י'), וזל"ק: בשם אדמו"ר הסבא קדישא מוהרי"י מווארקא זצלה"ה (עה"פ שמות יט, ב) 'ויחן', שכאו"א ה' לו חן בעיני חברו ועי"ז היו זוכים לקבלת התורה, עכ"ל. וכן

תמימים השלים למידות שבועות שבעה שהן מ"ט יום וג' ימים קודם מ"ת היה הגבלה והיו ישראל מטהרין את עצמן כמו אשה המטהרת לבעלה אחר עת נדתה, וביום החמשים זכו ישראל להיכנס בשער החמשים של שערי בינה ושער החמשים נקרא עץ החיים אשר בתוך הגן".

ואף כי יש שני דיעות פלוגתא ר"א ור"י אי בניסן נברא העולם או בתשרי נברא העולם ובין למר ובין למר ס"ל דבפועל בניסן נברא העולם ומתחילין אנו למנות החדשים מן ר"ח ניסן שהוא ראש לחדשים, וא"כ פסח הוא חג הראשון וחג שבועות הוא חג האמצעי וחג הסוכות הוא חג האחרון, וא"כ לכן נקרא שבועות עץ החיים שבתוך הגן לפי שהוא אמצעי וחג

בשם משמואל (ויגש תרעח): הגיד הרה"ק מהר"י זצלה"ה מווארקא בפסוק 'ויחן שם ישראל נגד הרה"ק שאמרו ז"ל מדאמר בלשון יחיד שהיו כאיש אחד ובלב אחד, דהיינו שלשון 'ויחן' הוא לשון חן, שמדתו ותהלוכתו של כל אחד נשאו חן בעיני זולתו, עכ"ל.

• • • • •

אימתי הוא זמן קבלת התורה בחג השבועות

מסופר, הרה"ק ה'הנתיבות שלום זי"ע שאל פעם כמה מבחורי הישיבה 'אימתי הוא זמן קבלת התורה בחג השבועות'. נענה האחד ואמר בזמן עלות השחר, לעומתו השיב רעהו בעת קריאת עשרת הדברות בקריאת התורה, השלישי השיב באופן אחר... עד שאמר להם הרבי, זמן קבלת התורה הוא בשעה שאדם מקבל על עצמו את התורה.

• • • • •

על ידי תפלה זוכים לתורה

ידוע מה שאמר הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימינוב זי"ע כי כה עשו אבותינו כשהיו במדבר סיני בימים שלפני קבלת התורה

השבועות הוא שבחא דא' ושבחא דכולא, ולכן נתנה התורה בהאי יומא דווקא כיון דתורה נקראת עץ החיים שבתוך הגן. (כנ"ל)

חג השבועות נקבע ליום החמישים - להורות כי יראת חטא קודמת לחכמה

במהרש"א (חידושי אגדות ע"ז ג.) ... והנראה בזה אחרי שיש לדקדק בסוגיא בפרק ר"ע (שבת פו:) דפליגי רבנן ור' יוסי, דרבנן סברו דבששה לחודש נתנה תורה, ור' יוסי אמר בז' בו, ולכולי עלמא בשבת נתנה תורה ע"ש. ויש לספק בזה דלכולי עלמא נתנה תורה ביום נ"א מן הספירה,

למה קבע השי"ת חג השבועות לדורות ביום חמישים מן הספירה. והכוונה בזה, לפי שלא היו ישראל אז ראויים לחכמת התורה עד שיטהרו ויקדשו עצמם מכל טומאת מצרים שיצאו משם, כמו שאמרו לחכמתו חכמתו מתקיימת". ועל כן היתה הטהרה במספר שבעה שבועות ויום החמישים, שהם מספרים קדושים כענין שבת שמיטים ויובלות. ולפי שביום החמישים נגמרה הטהרה שזכינו אחר כך ביום נ"א לקבל התורה, קבע השי"ת אותו יום חמישים לחג שבועות, כי יראת חטא קודמת לחכמה במעלה ובזמן. ובזה

יתורץ קושיית התוס' דלמאן דאמר נמי בז' בו נתנה תורה, הזכיר כאן יום הששי מראש חודש, לפי שהוא עיקר כי בו נקבע חג השבועות לדורות וק"ל.

תכלית ההכנה - שנדע מך ערכינו

בישמח ישראל (שבועות ד"ה הנה הצדיקים): "אמרנו על דברי המדרש חזית (פרד"א פרק מא) שהיו ישראל ישנים בליל קבלת התורה, וערבה להם שנתם, והוצרך משה לעוררם ולהוציאם בעל כרחם. ודברי המדרש יפלא, כי הדור דעה אחרי כל הראיות והשגות, לא היו יכולים להתאפק משינה, ונודע שה'קדושת לוי' לא היה ישן

יקרה מפנינים

שהעולם צריך לישראל, כי הם קיימו העולם, עכ"ד פח"ח".

בני ישראל יוכלו ללמוד התורה היכן שיהיו

"ויאמר ה' מסיני בא וזרח משעיר למו" (דברים ל"ג ב'). חיזוק גדול הובא בשם אדמו"ר מגור שליט"א, (אסרו חג שבועות תשנ"ו). התורה ניתנה במדבר סיני בחוץ לארץ. איתא בלב שמחה מכ"ק אדוני אבי מו"ר ז"ל, הטעם, שאם היתה קבלת התורה בארץ ישראל, לא היו יכולים ללמוד תורה בחוץ לארץ, אולי זהו שאמרו בגמ' (ע"ז ב:) ויאמר הי מסיני בא וזרח משעיר למו וגו', מאי בעי בשעיר ומאי בעי בפארן, אמר רבי יוחנן, מלמד שהחזירה הקב"ה על כל אומה ולשון ולא קיבלוה וכו', ומה הוה אמינא ליתן להם התורה, מה שייכות להם בה, אכן הענין כי על ידי זו ההוה אמינא יוכלו בני ישראל ללמוד התורה גם בין האומות, בארצותיהם, וזהו שאמר רבי יוחנן (שבת פ"ח:) מאי דכתיב (תהלים ס"ח י"ב) ה' יתן אומר המבשרות צבא רב, כל דיבור ודיבור שיצא מפי הגבורה, נחלק לשבעים לשונות, והיינו כמו שהתבאר, שהיכן שיהיו, בכל מקום, יוכלו לעסוק בתורה.

ובמק"א כתב (דרשות שבועות תקס"ב), כי לא נתנה התורה ליחידים כי אם לכללות ישראל... באופן שיהיה לכל אדם מישראל חלקו בתורה... ועל כן שמחת כל ישראל שווים בחג השבועות.

"שישו ושמו בשמחת תורה"

הרה"ק רבי שמואל מסלאנים אמר: "שישו ושמו בשמחת תורה" (בפיוט לשמח"ת), הוה ליה למיכתב שישו ושמו בתורה. אלא "שישו ושמו" בשמחה שיש לתורה, שלא נפלה בידי אדום וישמעאל. (בישישים חכמה, שמעתי מפי רבי ישראל זלמן בשם הרה"ק זצ"ל)

"הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם" - כי קיום העולם הוא בזכות קבלת התורה

בספה"ק אור לשמים (פר' נשא): הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם מאי טעמא יום שנתנה בו תורה הוא (פסחים סח:). "שמעתי מכאדמו"ר מוה' מענדל זצלה"ה מרומנאב זי"ע שפירש, כי בעצרת קבלו ישראל התורה הקדושה, ואם לא קיבלו ישראל התורה היה העולם חוזר לתוהו ובוהו, ועל ידי ישראל מתקיים העולם. וזהו: 'הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם'

בשלוש ימי הגבלה, עמדו כל היום בתפילה - והאר עיינינו בתורתך ודבק לבנו במצוותיך, ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך.

וכבר אמר מי שאמר, בבואי להשתתף בשמחת נישואין פעמים שיקשה עלי לדעת מי הוא ואיזהו 'המחותן' שהרי כל העם המשתתפים לבושים במלבושי כבוד זבח משפחה - בבגדי שבת ויו"ט, אמנם בראותי אחד מהמשתתפים פורש לצד ומפיל תחינה בדמע שיעלה הזיווג יפה ידוע אדע כי האי גברא הוא המחותן, כמו כן, מיהו 'מחותן' בנישואין הללו שבין בני ישראל עם התורה ונותן התורה - מי שעומד ומעטיר תחינה, ומפיל דמעה 'והערב נא', 'אהבה רבה... והאר עיינינו בתורתך, ודבק... ועי"ז ניהפך ל'מחותנים' עם הבורא והתורה:

שמחת כל ישראל שווים בחג השבועות

שמחת כל ישראל שווים בחג השבועות הדברים אמורים לכל יחיד ויחיד מבני ישראל, כפי שכתב ה'חתם סופר' (דרשות מגילת רות ד"ה ויהי) שעל כן נהגו ישראל קדושים להניח עצי סרק בבתי כנסיות ביו"ט של שבועות. לומר שאף הנדמים בעניהם ל'עצי הסרק' - שאין בהם לא טעם ולא ריח, לא תורה ולא מצוות, גם להם יש חלק ביום זה בקבלת התורה.

גנוזה וכו' קודם שנברא העולם, אתה מבקש ליתנה לבשר ודם, 'מה אנוש כי תזכרנו וגו' תנה הודך על השמים' (תהלים ח, ב), אמר לו הקב"ה למשה החזיר להן תשובה, אמר לפניו, רבוש"ע מתיירא אני שמא ישרפוני בהבל שבפיהם, אמר לו אחוז בכסא כבודי וחזור להן תשובה וכו' (שבת פח:). איתא בזוהר הק', שהמלאכים אין להם מצות תשובה, כי אינם בעלי בחירה (עי' של"ה הק' מס' שבועות תו"א כג), וכפי שאכן נמצא בגמרא (חגיגה טו.) שמחיה למט"ט שיתין פולסא דנורא על שלא עמד בשעה שנכנסו ד' לפרד"ס, אשר מזה טעה אחר ויצא לתרבות רעה; וכן

רק קבלו התורה חנם, בלא שום הכנה שלהם, למען יראו וידעו כי רק מתנת חנם הוא. ותכלית ההכנה הוא שנדע מן ערכינו ושפלותינו, וכמאמר מרן הגאון"ק מביאלע זצללה"ה זי"ע: 'אפר כירה מוכן הוא' (ביצה ב.) - שעיקר הכנה הוא שידע שהוא עפר ואפר".

בזכות מצות תשובה זכו בני ישראל לקבלת התורה

באמרי יעקב, (קוידנוב, תרע"ז): ואמר רבי יהושע בן לוי בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבונו של עולם, מה לילוד אשה בינינו, אמר להן לקבל תורה בא, אמרו לפניו חמודה

בליל א' של סוכות כי היה יושב ומצפה בכליון עינים שיאיר אור השחר, לקיים מצות נטילת ארבע מינים. אך תיבת 'בכל כרחך' הוא הפירוש שלא מדעתו. כאשר ישראל הכינו את עצמם בששה שבועות הספירה, ומה גם אחר ראש חודש שקרבו לפני ה' סיני ויחדו לבם לאחד, והיה יכול לעלות על דעת איזה מישראל, שהכין עצמו לקבלת התורה. לזאת הראה להם הקב"ה, שכל עבודת האדם והכנתו הוא אין, ובלעדי עזרתו - אין עזרה, וישנו וערבה להם שנתם ונתבטל כל הכנתם, וזה: 'ויצא משה את העם' (שמות יט, יז) - בעל כרחם, שלא מדעתם והכנתם,

יקרה מפנינים

עושים תיקון. (מאמר יחזקאל)

• • • • •

תחילה צריכים לעסוק בנגלות התורה ורק אחר כך יכולים ללמוד בתורת הסוד

איתא **מהדברי יחזקאל** אמרה נאה מאד (תהלים בד"ה שמעי) בפירוש דברי הכתוב (תהלים מה, יא) 'שמעי בת וראי', כי להורות בא הכתוב סדר לימוד חלקי התורה, אשר תחילה צריכים למלא כרסו בש"ס ופוסקים ולעסוק בנגלות ופשטי התורה, ורק לאחר מכן יש מקום להשכיל וללמוד בספרי תורת הנסתר, כי בלא שיקדים מתחילה למלא כרסו בש"ס ופוסקים, לא יוכל ללמוד, שכן רק אחר שממלא האדם את עצמו כלל בתורת הקבלה בנגלות התורה, יוכל להשכיל ולהבין סתרי התורה על בוריים. וזה רמז בדברי הכתוב 'שמעי' זה מורה על לימוד הנגלה, על דרך הלשון המורגל בתלמוד 'תא שמעי', ורק לאחר מכן 'וראי', זה מורה על לימוד הנסתר, על דרך הלשון המורגל בזוהר הקדוש 'תא חזי', שזה הוא הסדר הנכון והראוי ללימוד הנסתר רק אחר לימוד תורת הנגלה.

[שגור בפי העולם בדרך צחות, כי היה אחד שהיה בדעתו שלא ליהנות מן הצדקה על אף דוחקו, אמנם מיום ליום גברה מצוקתו ולא יכול היה למצוא מזון ומחיה לביתו, עד

ההוא מחזור על מקום שתלמידי חכמים מצויים שם ואינו פוסק מהם לעולם, ע"ש. (נטעי אש"ל)

• • • • •

פעם ראה הרה"ק **רבי נפתלי מראפשיץ** זי"ע אברך השופך צקון לחשו בעת אמירת "אהבת עולם", ומבקש מהקב"ה "ללמוד" [כידוע, שבחג השבועות עבר הרה"ק מראפשיץ אצל החסידים ועורר אותם לבקש על הצלחה בלימוד התורה], אחרי התפילה ניגש אליו הרבי ואמר לו "הסתכלתי בשמים וראיתי שנענית בתפלתך, עכישו תתישב ללמוד...". (גיליון חובת העבודה שבועות תשפ"ג)

• • • • •

אתם אומרים תיקון ואנחנו עושים תיקון

פעם אחת בליל שבועות כשנכנס הרה"ק **רבי יחזקאל מקאזמיר** זי"ע א' לביהמ"ד לסעודה, פנה אל המסובין ואמר בזה"ל: ליבע יודישע קינדערלעך! אמרתם תיקון, אבל מה תיקון, פסוק מכאן ופסוק משם וכן הלכות משניות ואגדות מענינים ומקומות שונים שבכל התורה, נמצא כי זה כלל התורה, והנה אמרו חז"ל ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה, אם כן אהבת ישראל הוא התיקון. אתם אומרים תיקון ואנחנו

רק תורה תבלין ליצה"ר

אמר הרה"ק **מדוקלא** זי"ע א' להרה"ק **רבי צבי הירש מרודניק** זי"ע א', הלכתי חצי שנה בכתונת אחת, והלכתי בגלות רגלי מעיר לעיר ומכפר לכפר כמה וכמה שנים, ולא נתתי לילה אחת במקום שלנתי בלילה הקודם, צמתי משבת לשבת. ונדדתי עם העניים לחזר על הפתחים וללון בהקדש. יסרתי את עצמי בעשבים שצורבים את הגוף הנקראים בריעכ"ץ, פאקשיוועס בלשון פולין. עשיתי גלגולי שלג וטבלתי תחת הקרח, אבל דע לך כי את ה"בחור" הלזה, היצר הרע, אי אפשר להכניע אלא בדף גמרא ותוס' (צבי תפארה)

• • • • •

קול גדול ולא יסף

ג) כתב **בתורת חיים** (ב"מ פה.) (הגאון רבי אברהם חיים שור זי"ע. אחיו של בעל תבואות שור. [ונקראו "שור" לפי ששורש ייחוסם מגזע יוסף הצדיק שנקרא שור (דברים לג, יז)].) ששפע האלוקי של מתן תורה מונח עד היום בהר סיני וכל מי שלומד תורה לאמיתתה הוא נמשך לו, וזה שכתוב (דברים ה, יט) קול גדול ולא יסף, ותרגם אונקלוס ולא פסק, שקול השפע ההוא לא פסק לעולם. וזהו מה שאמרו (ב"מ שם) תורה מחזרת על אכסניא שלה וכו' שהשפע

לגבריאֵל בשעת חורבן (יומא עז), ולא יכלו לעשות תשובה על חטאם. וזה שאמר הקב"ה למשה: "החזר להם תשובה", היינו אמור להם, הלא יש מצות תשובה, ועוד תשובה קדמה לעולם (בר"ד א, ד), וזה שייך רק לזה העולם התחתון לאדם, אבל לא למלאכים. אמר משה: "מתיירא אני שמא ישרפוני בהבל שבפיהם" כשאזכיר להם מצות תשובה יכעסו עלי מה שאני מזכיר להם תשובה, וחושדם שיחטאו ויצטרכו לזוז המצוה. אמר לו הקב"ה: "אחוז בכסא כבודי וחזור להן תשובה", היינו, אל תאמר להם בפירוש רק ברמז, היינו במה שתאחז בכסא כבודי, ואמרו חז"ל (יומא פו): "גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד שנאמר (הושע יד, ב): 'שובה ישראל עד ה' אלקיך', ויבינו.

אין שבעים מלימוד התורה

כתב **בשפת אמת** (שנת תרס): הלימוד בליל שבועות להראות חביבות התורה כי כל חמדת עוה"ז בא מתוך הרעבון, ולפי רוב הרגילות מתמעט האהבה והמרעיב עצמו אוכל לתיאבון, והתורה כל מה שעוסקים בה ביותר מתרבה אהבה וחמדת התורה, וע"י עסק התורה בליל שבועות נתרבה הצמאון אל התורה. וכ' כל צמא לכו למים, כמ"ש במד' שנמשלו לדגי הים שגדלים במים ופותחים פיהם לכל טיפה של מים כאלו לא טעמו טעם מים, כן בנ"י העוסקים תמיד בתורה חביב עליהם כל אות מהתורה כאלו לא טעמו דברי תורה מעולם.

אמר הרה"ק **ה'דברי שמואל'** זי"ע, שלפני מהן תורה נאמר (יט, טז) 'ויהי קולות וברקים', ואילו לאחר מתן תורה נאמר (כ, טז) 'וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים', וההבדל ביניהם - כי אור הברק מאיר רק לכמה רגעים ומיד נעלם אורו, ואילו לפידים עומדים ומאירים באש של קיימא, והנה קודם מתן תורה היה רק 'קולות וברקים' - שלא היה קיום לאור, ורק לאחר שקבלו את התורה נעשה להם האור בר קיימא, כי ה'קבלה' היא המקיימת ומעמידה את האור:

יקרה מפנינים

מיוחד יחודים". הגה"צ ר' שמשון פינקוס זצ"ל אמר ששמע מהגאון ר' שמואל **חרקובר** ר"י בית התלמוד בארה"ב שדרש בשמחת שבע ברכות, וכך אמר:

ה'**מקובלים**' מפרשים שחנך היה מיוחד יחודים לשם קוב"ה ושכינתיה והיה בזה סודות נפלאים (כ"כ ב'כתבי האריז"ל ועוד).

ה'**בעלי מוסר**' מפרשים שחנך היה מיוחד יחודים שהנעל תהיה טובה וחזקה ולא יכשל בגזל ח"ו (כ"כ ב'מכתב מאליהו' ח"א עמי בשם מרנא הגר"ס, ועי' בספר 'קדשי יהושע' להגאון רבי יהושע געלדצעהלער ז"ל חתנו של מרן הרב דסלר זצ"ל תיה סי' תכב, שהק' ע"ז לחותנו קושיות חזקות, והרב דסלר ביאר לו את זה, ע"ש אריכות גדולה ונפלאה בזה).

ו'לי, אמר ר' שמואל, יש פירוש אחר בזה, כשנשאל אדם במה הוא עוסק, זה יאמר "סנדלר אני", וזה יאמר "נגר אני", את זה בא חנוך להפקיע, על כל תפירה ותפירה היה חנוך חוזר ומשנן לעצמו, "אני לא סנדלר..." אני בן תורה". (והאר עינינו, עמ' תג)

ומנוסים מחז"ל הק', לבטל בהן כח יצר הרע, כאשר הם המדברים בקדשם בברכות (ה). לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, נצחו מוטב, ואם לאו יעסוק בתורה, יקרא ק"ש, יזכיר לו יום המיתה, שנא' אמרו בלבבכם על משכבם ודומו סלה, עיין רש"י שם. והן הן הדברים אשר בדברי פתשגן חרוז האחרון דאקדמות, "מרומם הוא אלקין בקדמייתא" בתוה"ק שקדמה לעולם, כגמ' סו"פ מקום שנהגו (פסחים מט:): ע"י עסק תורה בא להתלהב לבו לעבודת הבורא ית"ש, וליראת הרוממות לאהבה וליראה את השם הנכבד והנורא, זאת תפעיל לימוד התורה. ויש גם רפואה אחרת לזה, היינו לזכור יום האחרון, וזה דקדמייתא "ובתרייתא", אמנם "צבי ואתרעי בן" באשר חפץ בנו ה' בגודל אהבתו, "ומסר לן אורייתא" לנצח על מלאכת בית ה' ע"י לימוד התורה המשמחים הלב, ולא ע"י הזכרת יום האחרון המעציב הלב. (הגאון רבי יצחק ווייס זצ"ל, אבד"ק ווערבוי, אלף כתב ח"ב, אות תקס"ז)

איתא במדרש תלפיות בראשית "חנוך תופר מנעלים היה ועל כל תפירה ותפירה היה

כי בלית ברירה התחיל למכור את ספריו המרובים, אשר היו ביניהם תלמוד בבלי וירושלמי, רמב"ם וטור ושולחן ערוך, וכך היה מוכר את ספריו ועם תמורת הספרים קנה לעצמו את צרכי מחייתו ומחיית אנשי ביתו. אמנם כעבור זמן מה, תם הכסף ממכירה זו, ובלית ברירה הוצרך לסבב אצל נדיבי העם, שיחננוהו במתת ידם. כאשר העירו לו על מה שתחילה נמנע מלפשוט ידיו ליטול מן הצדקה, ואילו עתה מסבב הוא אצל הפתחים, נענה ואמר, כי אחר שמילא את כריסו מש"ס ופוסקים, עתה הזמן מוכשר הוא לעסוק גם בתורה ה'קבלה'.

• • • • •

"מרומם הוא אלקין בקדמייתא ובתרייתא, צבי ואתרעי בן ומסר לן אורייתא".

בפיוט הנורא אקדמות, אשר בנועם שיח, בניגון הידוע, מנגנים בכל תפוצת ישראל, בחרוז האחרון יוסד שם "מרומם הוא אלקין בקדמייתא ובתרייתא, צבי ואתרעי בן ומסר לן אורייתא", גאון קדוש ישראל מהרי"א (מזידיטשוב) זלה"ה, הי' רגיל לפרש דברי החרוז הזה כך, דהנה מודעת זאת שתלתא מילין הנה הנם אשר בדוקים

עליונים ששו ותחתונים על-זו - השמחה בקבלת התורה

ידועים דבריו הק' שכתב **ב'אור החיים'** **הקדוש** (שמות יט, ב) בגודל הקרבה ואהבת הקב"ה לבניו הנגלית בימים הללו, וז"ל: 'ויסעו מרפידים - קשה למה איחר המוקדם, כי פסוק זה (המדבר מנסיעתם מרפי"דים) היה לו להקדים קודם פסוק שלפניו שאמר (שם) 'באו מדבר סיני'. ואולי שהוא על דרך אומרים (בראשית רבה נה, ח) אהבה מקלקלת השורה להקדים המאוחר. שלהיות כי הוא זה יום המקווה לבורא, לתורה, לעולם, לעליונים ולתחתונים.

ומיום הבריאה הם יושבים ומצפים מתי יבואו בני ישראל מדבר סיני. לזה כשהגיעו שמה לא עצרו כוח לספר סדר הדבר [והדברים נוראים למתבונן במי המדובר - שכביכול הקב"ה בכבודו ובעצמו לא עצר כוח מרוב תשוקתו לתת התורה הקדושה לבניו רחומין] ותיכף קדמה ההודעה באמרו ביום הזה באו מדבר סיני, הגיע חשוק ונחשק לחושק וחשוק ושמחו שמים וארץ, כי הוא תכלית הבריאה ותקוותה, ואחרי כן חזר הכתוב להודיע פרטן של דברים, עכ"ל.

ואחר שבכל שנה ושנה שב ומתעורר מה שאירע לאבותינו הימים ההם, אם כן אף גודל השמחה והאהבה שבים להתעורר בימים הללו בפועל ממש. והאחרונים הגדילו לכתוב, כי מצות השמחה בחג השבועות יתירה היא אף על שאר מועדי השנה.

כמה ימים קודם חג השבועות פנה הרה"ק **רבי שלמה מזוועהיל** זי"ע אל משמשו בקודש החסיד **רבי אליהו רוט** ז"ל ואמר לו "בכל שנה ושנה מתעוררים כל המאורעות שאירעו לבני ישראל בשעה שקבלו את התורה הקדושה בהר סיני, ולא דוקא קבלת התורה בלבד, אלא כל מה שאירע עמהם מראש חודש שביום הזה באו מדבר סיני עד קבלת התורה מסיני ועד בכלל, ועכשיו אומרים כלל ישראל 'נעשה ונשמע', לכן הבה נאמר עמם בצוותא 'נעשה ונשמע'..." (וראה בספר 'איש חסיד היה' עמוד שכב).

דבר נפלא מביא **ה'שם משמואל'** בשם אביו הרה"ק בעל **ה'אבני נזר'** מסוכטשוב זי"ע, שלכן היה מלחמת עמלק לפני מתן

תורה, וכתוב (שמות יז, יג) "ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב", כי אם לא היה מחליש אותם היו מלגלים ומקררים את מעמד הר סיני, דאע"פ שנפתחו כל שבעה רקיעים וירד ה' בכבודו ובעצמו על הר סיני לתת עשרת הדברות היו הם מקלקלים הכל בדברי ליצנות, ומשום הכי הוצרך להחליש כוחם תחילה. ואף בימים ההם בזמן הזה צריך להחליש את הקליפה הגדולה הזאת של ליצנות, ואז נזכה להיות כלי קיבול לקבל את התורה הקדושה.

וכתב **השל"ה הק'** (אות יח) חייב אדם לשמוח בזה החג ביותר כי הוא יום שזכינו בו לכתר תורה. ובפסחים פרק אלו דברים (סח ב): הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם מאי טעמא שניתנה בו תורה הוא עכ"ל. והיינו כי ביום הזה בחר ה' בעמו ישראל מכל העמים להיות לו לעם סגולה, והעלה אותם גבוה מעל גבוה יותר מכל בריה שבעולם, ואיך לא יגל לב בשר ודם בזה גופא שהקב"ה אדון העולם בחר בבשר ודם כמוהו להיות קרוב אליו כל כך.

וכך כותב הגאון **רבי אלכסנדר זיסקינד** זצ"ל, בעל "**יסוד ושורש העבודה**" (בענייני חג השבועות): "מאוד ראוי לאדם בחג הקדוש הזה, זמן תורתנו הקדושה והתמימה והגנוזה אלפיים שנה, לשמוח בלבבו יותר מכל החגים, כדאמר רב יוסף (פס' חים סח): 'אי לאו האי יומא קא גרים כמה יוסף איכא בשוקא'. וראוי לכל איש ישראלי להכניס שמחה עצומה בליבו ובמחשבתו, ויתן הודאה עצומה להבורא יתברך שמו ויתעלה, שנתן חלקו וגורלו גם כן בעם קדוש הישראלי, וזיכה אותו לעבדו ולשרתו בלימוד תורתו הקדושה ובשמירת מצוותיו".

וכתב הגאון **רבי יעקב עמדין** זצ"ל, בסידורו "**עמודי שמים**": "מצות שמחת יום טוב הקדוש הזה גדולה מאוד, ורבה היא על כל שמחת הימים הקדושים. מר בריה דרבינא יתיב בתעניתא לבר מעצרתא". אכן: "עליונים ששו ותחתונים על-זו, בקבלת תורה הכתובה מסיני..."

וכתב **ה'כלי יקר** בפסוק (שמות יט, ד) 'ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי', וז"ל: הזכיר כאן שלש מדריגות זו למעלה

מזו, מתחילה אמר 'ואשא אתכם על כנפי נשרים' וזהו (במדבר יא, לב) 'כאשר ישא האומן את היונק', ואז הקב"ה במדרגת ה'אב' וישראל במדרגת ה'בן'. ואח"כ אמר 'ואביא אתכם אלי' משמע שתהיו שוים לי, ונהיה כשני אחים שוים במדרגתם, ואח"כ אמר 'ואתם תהיו לי ממלכת' כביכול, מלכים עלי, כמו שנאמר (שמואל ב' כג, ג) 'צדיק מושל יראת אלוקים':

קבלת התורה

"כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל" (שמות יט ג) וכתב **רש"י** ש"בית יעקב" אלו הנשים, ובמדרש רבה (שמות כח ב) כתב שהטעם מדוע דיבר לנשים תחלה "לפי שהן מזדרזות במצות.

במושב זקנים (לבעלי התוספות) עה"ת, מביא שהקשה **הר"י דאורלינש**, למה זכו הנשים להגיד להם תחילה ותיירץ מי יגלה עפר מעיני **רבי משה מנברונא** זצ"ל שהיה רגיל לדרוש, שבזכותה של לאה אמנו ע"ה זכו תחילה לדיבור שהיתה לאה נותנת על לבה 'וכולא [טבלא] של זהב' ובה חקוק: "תורה צוה", ובה היתה הוגה יומם ולילה, ולכן היו 'עיני לאה רכות' שנגרם לה זאת מהזהירות של זהב, לפיכך זכו צאצאיה [הנשים] בתורה מקודם.

עשרת הדברות

אי' מהרה"ק **ר' העניך מאלכסנדר** (חשבה לטובה, יתרו), אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. הרבה מקשים ע"ז, למה לא נאמר "אנכי וגו' אשר ברא שמים וארץ". גם **הרבי רבי בונם** זצ"ל הקשה זאת. אלא שלא יאמר אדם ער קען נישט אן דערצו (שאיין לו שייכות לזה), לזאת כתיב אנכי וגו' אשר הוצאתיך וגו', הלא אנכי הוצאתיך פון די בלאטע, קענסטו דאך שוין יא צו טרעטין.

אי' **בדברי ישראל** (ריש פר' קדושים), ונראה לי עפ"י דברי אאמו"ר (רבי שמואל אליהו מזוואלין)

אנא נפשי כתיבת יהבית

'אנכי' - אנא נפשי כתיבת יהבית' - אני נתתי את עצמי בהתורה, ובה תרגיש אלקות ואהבת הקב"ה לישראל ותקשור בה ממש עם קוב"ה כבן אל אביו".

ואי' מהחפץ חיים זי"ע (ילקוט משלי החפץ חיים, ערך תלמיד חכם), לבאר עומק דברי חז"ל, על תיבת 'אנכי' שהוא נוטריקון אנא נפשי כתיבת יהבית. וביארו שהקב"ה הכניס עצמו בתורה הקדושה, שע"י לימוד התורה ימצא את ה'אנא נפשי' - את הבורא יתב"ש שכבודו מלא עולם, כי הכל מאתו יתברך בחשבון מדוקדק ואין עוד מלבדו:

"פעם אחת אמר הרה"ק רבי יעקב יוסף מאוסטרהא זי"ע (צרור החיים, מע' אות פו). בשבועות על מאמר חז"ל (שבת קה): 'אנכי נוטריקון: אנא נפשי כתיבת יהבית', על דרך ההסבר, אשר למלך אחד היה לרצונו לבן מלך והמלך אהב אותו כאהבת נפשו. רק דרך המלכים לשלוח את בניהם למרחקים ללמוד חכמות, ונסע הבן מלך על זמן רב, ובמשך הזמן כתב המלך לבנו יחידו האהוב, ובעת הכתיבה נתעורר בלב המלך עוד אהבה יותר גדולה ותשוקה ודביקות, וכל כחו נתן בהמכתב. וכאשר הגיע המכתב לבנו האהוב, בעת הקריאה ממש היה מרגיש את אהבת נפש אביו כי הוא מונח בתוך המכתב. וזה אמר הקב"ה:

צוק"ל, הראשון מעשרת הדברות הוא "אנכי" (שמות כ', ב') והאחרון "לא תחמוד" (שם, יד), בעולם העשייה צריך להתחיל באחרון ב"לא תחמוד", ולילך ממטה למעלה עד שבא למצות "אנכי" לדעת אחדותו יתברך, ולא כאותם הקופצים תיכף לידע אנכי במוחם שלהם, בהיותם מקושרים עוד בהבלי עולם הזה, ולגדולתו אין חקר כתיב (תהלים קמה, ג'), הרי מיד נשאר עומד במצוה הראשונה, רק העיקר להשיג על עצמו בהתחלה לעבוד ולשמור שלא יעבור הלא תעשה האחרונה, ועל ידי זה יכול לילך אחר כך כסדר כדי שיבוא לדעת מצוה ראשונה של אנכי על ידי קיום הלא תעשין ועשין ממטה למעלה, ודי למבין, עכ"ל.

פינת יקרת

- שגשמיות העולם תתחבר עם אלקות. וכמו שכתוב במדרש תנחומא (פרשת וארא ט"ו) שבמתן תורה נפעל ש"התחתונים יעלו לעליונים והעליונים ירדו לתחתונים", כלומר חיבור גשמיות העולם עם האלקות באמצעות התורה.

ולכאורה הרי לימוד התורה הקדושה היה גם לפני מתן תורה, וכמאמר חז"ל (יומא כח, ב) "מימיהן של אבותינו לא פרשה ישיבה מהם, היו במצרים ישיבה עמהם... אברהם אבינו זקן ויושב בישיבה היה?"

מבואר ע"כ בחסידות שהעילוי דמתן תורה הוא שאז נמשכה ונתלבשה התורה למטה בעולם הזה, עד שנפסק ש"תורה לא בשמים היא", והיינו שהתורה פועלת שינוי ב"תחתונים". וכפי שמספרת הגמרא שרב יוסף בימא דעצרתא "היה מצוה לאנשי ביתו להכין לו סעודה" (פרש"י פסחים שם), שבזה מודגש, שהתורה נמשכת וחודרת בכל מציאות האדם, גם בגוף הגשמי. ולכן אמר רב יוסף "אי לאו האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא" - כי על ידי לימוד התורה מצד עצמו בלי החידוש של מתן תורה, נשארים האדם והעולם

פ"ו הי"ט (ובמ"מ שם). ושו"ע או"ח ריש סימן תקכט. שו"ע אדה"ז שם ס"י) שבכל הימים טובים צריך להיות "חציו לכם" - יש עדיין חילוק בין חג השבועות לשאר הימים טובים. שב"שאר ימים טובים ושבנות מותר להתענות בהם תענית חלום", משא"כ בחג השבועות "אסור להתענות תענית חלום" אף שהתענית עונג לו (טור או"ח סימן רפ"ח. שו"ע אדה"ז סימן תצ"ד ס"ח, ס"ג).

והטעם לכך שלכו"ע בעצרת "בעיני נמי לכם", אומרת הגמרא "יום שניתנה בו תורה". והפירוש ד"לכם" מפרש רש"י - "שישמח בו במאכל ובמשתה". ויש להבין הקשר בין יום שניתנה בו תורה שהוא ענין רוחני, לבין החיוב לשמוח במאכל ומשתה שהוא ענין גשמי.

וביאור הדבר ע"פ המבואר בחסידות בתוכן החידוש של מתן תורה שבו נפעל החיבור דאלקות עם הגוף הגשמי דבני ישראל, כמו שכתוב בתנאי קדישא ש"ובנו ובחרת מכל עם ולשון" הולך על בחירת הקב"ה דווקא בגוף החומרי של בני ישראל, וזה נפעל במתן תורה. וזהו החידוש של מתן תורה

במאמר מרדכי (מהרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זיע"א): הכל מודים בעצרת דבעיני נמי לכם הנה ידוע שאין להפציר ולדחוק למהר קץ הגאולה אך בעצרת שהוא זמן קבלה החררה ואמרו חז"ל חירות משעובד מלכיות אזי הוא הזמן המוכשר לעת רצון להתפלל לקרב קץ הגאולה וזהו הכל מודים בעצרת דבעיני נמי לכם דבעיני לשון אם תבעיון בעו והוא לשון תפלה ובקשה נמי"לכם" גימטריא ק"ץ היינו שאז זמן המוכשר להתפלל שיתקרב קץ הגאולה.

בחג השבועות תנש"א הפעם האחרונה ששמענו לעת עתה את דבריו הקדושים של הוד כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש בחג השבועות הוא פתח בדבריו הקדושים של הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא בעל ה'מאמר מרדכי' בענין חג השבועות וביאר זאת בעומק רב.

החידוש של מתן תורה

בנוגע לחג השבועות אומרים חז"ל (פסחים סח, ב) ש"הכל מודים בעצרת דבעיני נמי לכם". שאר הימים טובים יש פלוגתא בגמרא אם צריך להיות "חציו לכם", ואפילו לפי ההלכה (רמב"ם הל' יו"ט

מגילת רות

כתב הב"ח בהקדמת ספרו **משיב נפש** על מגילת רות, שכל הענין מה שכתב שמואל הרמתי ספרו (כדאיא בפ"ק דבבא בתרא), הכל ה' כדי לקבוע הלכה לדורות שעמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית, ולא יה' שום ערעור ופקפוק בהלכה זו.

הביא בשם **משמואל** (שבועות תרע"ב) שענין רות לרמז על מלך המשיח. וכך כתב: כ"ק אבי אדמו"ר [בעל אבני נזר] צלל"ה, נתן טעם לשבח רות, שזכתה לכל חמדת ישראל, שיצא ממנה דוד המלך ע"ה, עד מלך המשיח, והלוא הרבה גרים מתגירין,

וכבר היו גרים, שישבו בכבודו של עולם, והניחו הכל ובאו במסירת הנפש, להדבק בקהל ישראל, כשהם דוויים סחופים ומטורפין ויסורין באין עליהן, ולא זכו למה שזכתה. ואמר, הטעם שזכתה כל כך, משום שנעמי אמרה לה, ארבע מיתות נמסרו לבית דין, והשיבה, 'באשר תמותי אמות' (רות א', י"ז), ולא השיבה, שתשמור עצמה שלא תתחייב מיתת ב"ד, אלא שמקבלת על עצמה, אפי' אם בשביל גירותה יתגלגלו עליה מיתות ב"ד, נמי כדאי לה להיות יהודית, וזה הרצון הוא בתכלית עומק הלב, בנקודה הפנימית, שהיא בחי' 'יחידה', ע"כ זכתה נמי לנקודה הפנימית שבישראל, שמשיח ישיג בחי' 'יחידה', ודפח"ח.

לרגל יומא דהילולא של נעים זמירות ישראל דוד המלך ע"ה, ילקוט אמרות קודש ופנינים יקרים ועובדות קודש בגודל מעלת אמירת תהלים:

דבר נאה ביאר הרבי ר' יונתן אייבשיץ (יערות דבש, ח"ב דרוש ח') **"אפתח בכנור חידתי"** (תהלים מט, ה). החידה הוא הכנור, כי ידוע בכנור יותר שדוחק אצבעו על הנימין יותר משמיע קול ערב ונעים, וכן הם ערכי מוזיקא, יותר שהנימין הם נדחקים, יותר יתגבר האויר בקול להשמיע קול ערב וחזק. וכן הוא באדם, יותר שמקבל דוחק וצער, יותר זוכה לתורה, וקול דודו דופק בו ויערב לו ויבושם, ולכך שם הכנור לחידה, שממנו למדו ולא ירע להם בצער להם, כי אדרבה יותר שדחוקים עליו שעתא, יותר יזכה לתורה ולחכמה ומדע ושלימות.

פינת יקרת

ששלימות השכר דלעתיד לבוא תהיה דווקא לבני ישראל נשמות בגופים בעולם הזה הגשמי וכדעת הרמב"ן (שער הגמול בסופו), וכן היא ההכרעה בתורת החסידות (לקו"ת צו, טו, ג).

הכל מודים דבעינן - מציאות העולם דורשת את הגאולה ועל פי דברי הרה"צ רבי מרדכי מנדבורנא הנ"ל ששבועות זה הזמן להתפלל על קץ הגאולה, יש להוסיף על דרך הרמז בדיוק לשון חז"ל **"הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם"**: הענין ד"עצרת" פועל. ש"הכל" - כל ענייני העולם **"מודים"**, שצריכים וזקוקים ("בעינן") לקץ וסיום הגלות ("נמי לכם"). כלומר, גם מציאות העולם מצד עצמה באה לידי הכרה והבנה בגודל הצורך וההכרח שהגאולה האמיתית והשלימה חייבת לבוא תיכף ומיד.

הצדיקים הקשורים לשבועות קשורים במיוחד לקץ הגאולה

ולפי המוסבר שעניינו של חג השבועות הוא הגאולה העתידה מובן זה שבחג השבועות הוא יום הסתלקותו של **דוד מלכא משיחא**. כמאמר הירושלמי במסכת ביצה (פ"ב הלכה ד') **"דוד מת בעצרת"**. ועל

שלומדים דברים מגימטריא, עד להלכה בתורה ש"סתם נזירות לשלושים יום אמר קרא קדוש יהיה, יהיה בגימטריא **תלתין** (נזיר, ה, א).

ויש לומר שהעומק בדברי ה'מאמר מרדכי' הוא בקשר הפנימי בין מתן תורתנו לבין הגאולה העתידה שקשר פנימי זה משתקף בכך ש"נמי לכם" בגימטריא "קץ". וההסבר לכך הוא היות והשלימות של גילוי אלקות למטה בגשמיות ("לכם") כפי שהיה מעין זה בשעת מתן תורה תהיה בגאולה האמיתית והשלימה (בקץ וסיום הגלות). ויש לומר שזה יתבטא גם בכך, שבגאולה העתידה תהיה דווקא **סעודה גשמית**, כפי שכתוב בגמרא בבא בתרא (עה, א), **"אמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים מבשרו של לויתן"**.

והסיבה לכך שהשלימות דמתן תורה היינו החיבור וההתאחדות של הגשמי עם הרוחני תהיה דווקא בגאולה העתידה, כתובה בתניא קדישא **"שאז יזדכך גשמיות הגוף והעולם ויוכלו לקבל אור ה' שיאיר לישראל על ידי התורה"**. והתאחדות הגשמי עם הרוחני בגאולה העתידה רואים ג"כ בכך

בבחינת **"שוקא"** ורשות הרבים [שנקרא בזוהר הק' **"טורא דפרודא"** ו'עלמא דפרודא' שמנותקים מאלוקות], ואינם מתחברים ומתקשרים באלוקות באופן שהתורה חודרת בהם, והחידוש של מתן תורה פעל שהתורה מתאחדת וחודרת בגשמיות האדם והעולם.

שבועות וקץ הגאולה

ויש להוסיף בזה. על פי המבואר בספר מאמר מרדכי מסכת פסחים, להרה"צ רבי מרדכי מנדבורנא, וזה לשונו: **"הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם"**... בעצרת שהוא זמן קבלת התורה, ואמרו חז"ל (ראה עירובין נד, א. ע"ה, א. שמו"ר רפ"ב) חירות משעבוד מלכיות, אזי הוא הזמן המוכשר לעת רצון להתפלל לקרב קץ הגאולה. וזהו **"הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם"**, דבעינן לשון אם תבעינן בעו (ישעי' כא, יב) והוא לשון תפלה ובקשה [ראה מצו"ץ, וראה פירוש רש"י "אם תבקשו בקשתכם למהר הקץ"], נמי **"לכם"** גימטריא ק"ץ (190) היינו שהוא, חג השבועות זמן מתן תורה, זמן המוכשר להתפלל שיתקרב קץ הגאולה.

והרי מצינו בכמה מקומות בתורה

דבר פלא כתב הגה"ח רבי חנוך קרן ז"ל (מתלמידי ה"אבני נזר" זי"ע "אמרי חנוך"): מנהג **ישראל לומר תהלים בחג השבועות**, עפ"י מה שכתוב **באור המאיר** לשבועות **בשם המגיד הקדוש** זצ"ל, שכל המחלוקות נמשכות ממחלוקת מלכות בית דוד, ועל זה אומרים תהלים, להראות כי אנחנו מקבלים עלינו את מלכות בית דוד, וממילא תפסקנה המחלוקות, ונהיה כאיש אחד בלב אחד, ראויים לקבלת התורה ולצמיחת קרן דוד המלך, ע"ה. (אוצרותיהם של צדיקים, הרב פרלוב)

יום הסתלקות דוד המלך ע"ה בחג השבועות. הענין כדאי בכתבי קודש של אדמו"ר זצ"ל (ספר הזכות, לפרשת שקלים) על מה שאמר מרע"ה (מחיני) [הראני] נא וגו' כי ביום הסתלקות הצדיק מתאספים כל

סתמו החלונות שלא תקובל תפלתו, והקב"ה חתר לו חתירה מתחת כסא כבודו לקבל תשובתו, ועליהם כתיב ויט אלי וגו' שצריכין שכביכול יטה אליו כדי לשמוע תפלתו, שאין תפלתו עולה למעלה שהמקטרג סותם חלון רקיע שלא יתקבל תפלתו, ויעלני מבור שאון מטיט היום, אפילו שמוטבע ומשוקע הרבה בעיני עוה"ז מעלין אותו. (שפתי צדיק שבועות אות מח)

אמר הרה"ק מו' **יצחק מווארק** זצ"ל על מאמרם ז"ל בריש ברכות (ג' ע"ב) "בכל יום נכנסו אצלו חכמי ישראל ואמרו לו עמך ישראל צריכין פרנסה וכו'". ולכא' משמע שבכל יום שאלוהו על זה, ובכל יום השיב להם צאו ופשוטו ידכם בגדוד, וזה תמוה. אבל הענין שדוד המלך ע"ה בעצמו היה

פינת יקרת

יום טוב שני של גאולה

ויהי רצון, שתיכף ומיד יקויים בפועל ה"נמי לכם" - קץ וסיום הגלות. ובמילא ישנו הסיום דיום הראשון דחג השבועות, ועל אחת כמה וכמה ההמשך דיום השני דחג השבועות, כך שבמקום היותו יום טוב שני של גליות - נעשה הוא מיד היום דקיבוץ גליות דכל בני ישראל, ולהעיר משו"ת **חתם סופר** באו"ח סוף סימן קמה: "לא יום טוב שני של גליות רמז בשעת חדות מתן תורה וחירות מאומות העולם אלא יום טוב שני של גאולה במהרה בימינו אמן".

ונזכה מיד לנאמר בתפילה "ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמירים כסדרם ומוספים כהלכתם" כולל גם שיקריבו קרבנות של תודה ושמחה שמן הסתם יקריבו קרבנות תודה בקשר עם ה"קץ" והגאולה, מכל שכן מיחיד שיצא מבית האסורים שחייב להקריב קרבן תודה.

לגאולה היא בכך שהוא הוא הגואל, וכדברי המדרש רבה על משה רבינו (שמו"ר פ"ב) "גואל ראשון הוא גואל אחרון", כלומר שעל ידי משה רבינו שקיבל תורה מסיני נמשך הכח על ה"קץ" (בגימטריא "נמי לכם") בגאולה האמיתית והשלימה.

מ"ד הן נגאלים

ולהעיר ולהוסיף, שהראשי תיבות דהשמות של שלשת רועי ישראל הנ"ל (משה, ישראל, דוד) - הוא "מיד", שמרמז על לשון חז"ל (מסכת שבת ק"ח, ב.) "אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים". וכן כתב **הרמב"ם** בהל' תשובה (פ"ז ה"ה) "כל הנביאים כולן צוו על התשובה ואין ישראל נגאלין אלא בתשובה וכבר הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין". והרמז בדברי הגמרא **והרמב"ם** הוא שהגאולה האמיתית והשלימה באה בזכות שלשת הצדיקים דמ"ד - משה, ישראל ודוד. וכן יש לומר ש"מיד" היינו מיד בזמן גשמי ובגשמיות העולם שהגאולה באה תיכף ומיד.

פי דברי התניא קדישא באגרת הקודש סימן כ"ח שביום ההסתלקות הוא "פועל ישועות בקרב הארץ", מובן, שב"עצרת" ישנה פעולה והשפעה מיוחדת בעניינו של דוד מלכא משיחא - קץ הגלות, וכנזכר לעיל.

חג השבועות הוא גם יום ההסתלקות של **הבעל שם טוב** הקשור במיוחד עם הגאולה האמיתית והשלימה, שכששאל הבעל שם טוב את משיח "אימת אתי מר" ענה לו מלך המשיח "בעת שיתפרסם לימודך ויתגלה בעולם ויפוצו מעינותיך חוצה" (אגה"ק הידועה להבעש"ט - נדפסה בכתר שם טוב בתחלתו). ולהעיר מהידוע דגילוי תורת הבעל שם טוב הוא "טעימה" מגילוי תורתו של משיח (ספר המאמרים תרס"ג לכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע) וראה בספר תורת חיים לאדמו"ר האמצעי נ"ע שמות שכת, סע"ב: "היראה הפנימית שהיה בבעל שם טוב ז"ל שהיה מעין יראה של משיח".

ויש להוסיף בקשר שבין חג מתן תורתנו לגאולה העתידה וביחס למשה רבינו רועם של ישראל, ששייכותו עם חג השבועות היא בכך ש"משה קיבל תורה מסיני", ושייכותו

[מקורות: 'מאמר מורכבי' סיגט תר"ס להרה"צ רבי מורכבי

מנדבורנא (י"ט באייר תקפ"ד - ט"ו בתשרי תרנ"ה). ספר השיחות תנש"א חלק ב' עמוד 365 ואילך, ע' 385 ואילך, מוגה.

יחידות לאורחים י' סיון תנש"א 'שיחות קודש' עמוד 762-682

[בלתי מוגה.]

חלב בשבועות, דאיתא במדרש שמונה שמות יש להר וחד מנהון גבנונים, מלשון נקי כגיבנה, ע"כ אוכלין גבינה בשבועות, כי אז קבלנו התורה על הר ששמו כן.

עוד טעם נאה למנהגן של ישראל לאכול מאכלי חלב בחג השבועות נתן הרה"ק רבי **פנחס מקאריץ זי"ע** (מובא באמרי פנחס השלם, לשבועות, רמז רסט), עפ"י מה דכתיב (עי' מל' כים - א ג, טו) ויעש שלמה משתה לכל עבדיו, מכאן שעושין סעודה לגומרה של מצוה. והנה בשבועות גומרים את מצות ספירת העומר, לכך עושים סעודה לכבוד גמרה של מצוה. ולמה במאכלי חלב? כי אם היו עושים סעודה של בשר, לא היה ניכר האם הדבר לכבוד מצוה נשגבה זו, או לכבוד יו"ט. ע"כ קבעו לעשות סעודה של מאכלי חלב, להורות בזה שעיקר סעודה זו נעשית לכבוד סיום קיום מצות ספירת העומר.

ואילו הגה"ק **החתם סופר זי"ע** גילה סוד נסתרים ונתן טעם לשבח למנהג זה (דרי שות, לשבועות, תקפ"ז), כי הנה הטעם שאנו אוכלים בשר בעלי חיים, הוא כדי להעלות הניצוצות הקדושים מדרגת חי לדרגת מדבר, אך לאמיתו של דבר טוב היה אילו היה ביכולתנו לעשות כן באכילת חמאה וחלב ללא שנזדקק להמית בעל חי, וכך באמת היה אדה"ר קודם החטא, אך לאחר החטא שוב לא היה בכוח האדם להעלות הניצוצות הקדושים ע"י אכילת חלב כי אם ע"י שימית הבעל-חי ויוציא דמו בנפשו, ונהי אחר החטא לא הי' ראוי להמית בעל חי עכ"פ אחר המבול הותר לנח אמנם ביום מתן תורה שהיינו כמו קודם החטא הי' סגי בחלב בלי המית בעלי חי והיו מעלין הניצוצות ע"י חלב:

ובספר **אוצרותיהם של צדיקים** הביא בשם הגה"ח **רבי צבי יהודה ממלוק זצ"ל** (בהקדמתו לספרו "מלחמות יהודה"). שמעתי מפום ממלל רברבן כ"ק רבינו שבגולה אדמו"ר (שליט"א) מסאכאטשאוו [בעל "אבני נזר" זי"ע] שזה טעם מה שאוכלין ביו"ט שבועות מאכלי חלב וגם בשר, כי איסור בשר בחלב כל א' בפני עצמו הרי הוא היתר ורק ע"י התערובות נעשה גוף האיסור, ולכן אוכלין ביום קבלת התורה"ק בשר וגם חלב ושיהי' כ"א בפני עצמו בלא תערובות להראות

זצוקללה"ה, היה בדביקות גדולה כל הב' ימים של שבועות, והיה בהתרוממות הדעת, וצעק: מי נתן רשות למלאכים לנגוע בגופות הקדושים של בני ישראל שהיו בעת מתן תורה.

בדרשות מהרה"צ **ר' אליעזר דוד פרידמן זצ"ל** הביא, בשם **האהבת שלום** עפ"י המשנה "אם אין קמח אין תורה, אם אין תורה אין קמח", **שהאלשיך הק'** כותב שדבר זה הינו תיבות בין כנסת ישראל להקב"ה, דכנס"י טוענת שבראשונה על הקב"ה להשפיע לנו ופרנסה בכבוד ואז נוכל לקיים "התורה" כדבעי, והקב"ה אומר שמתחילה עלינו להתחיל ב"תורה" ואז ישפיע לנו השי"ת פרנסה בהרחבה. ואמר ע"ז **הרד"ק ה"אהבת ישראל"** מוויזניץ זי"ע שיש לנו תשובה ניצחת וראיה ברורה שמקודם צריך ה"קמח", דהרי חג הפסח קודם לשבועות, ובפסח נידונין על התבואה, וכן פסח בגימ' קמ"ח, והיינו שהפסח מרומז לענין הפרנסה, ושבועות שהוא מתן תורה הרי רומזת ל"תורה", וכיון שהפסח בא קודם, ע"כ דמתחילה על הקב"ה להשפיע לנו שפע רב של פרנסה וכלכלה ואז נוכל לישב באין **דאגות** על התורה והעבודה, עכ"ד קדשו.

ובכתי"י מדברות קדשו של **הרה"ק ר' ישראל'ניו מסאדיגורא זי"ע** שאמר בשבועות והאריך שם בקדשו, ובסוף דבריו סיים בתפלה ואמר "רבוש"ע, הרי בשבועות הנך שולח את התורה לעם ישראל, והתורה"ק הרי היא "כלה" וכמו שאומרים 'תואר כלה מאוד נתעלה', ומי שמע כזאת לשלוח כלה לחופתה בלא שושבינין ומי הם שושביני התורה"ק, 'אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד', וא"כ כשהנך שולח את הכלה לבני"י תשלח אתה 'אורך ימים בימינה' - בריאות וכל טוב ו'עושר וכבוד' השפעות טובות עם כל מה שצריכים, אכיה"ר.

מאכלי חלב

בספר **טעמי המנהגים** בשם **ר' שמשון מאסטרפאליע** טעם למנהג אכילת מאכלי

הספר תהלים החי. וכשביקשו פרנסה התיעצו עם התהלים לומר הכל. והורה להם שביל להתפרנס ממצרים וגדוד ודברי פי חכם חן. (רמתיים צופים פ"ב אות נג)

אמר הרה"ק **החידושי הרי"ם זי"ע**: עיקר חיות האדם הוא תורה ותפלה, וכמאמר העולם, והאחד בלי השני אי אפשר, על ידי תפלה יכולין ללמוד, וזה מה שקורין מגילת רות בשבועות להראות כנ"ל, כי עיקר קדושת דוד המלך ע"ה היה על ידי תפלה כמו שכתוב (תהלים קט, ד) 'ואני תפלה', והיינו כל האדם, כי אם חסר איזה דבר להאדם יתפלל להשי"ת, ואם טוב לאדם יתן שבח והודיה להשי"ת, וזה תפלה, וקורין רות שהוא לידת דוד המלך ע"ה כדי להראות שענין דוד אחד הוא עם תורתנו הקדושה, ושניהם כאחד טובים. (ליקוטי הרי"ם עמ' שכב)

'בעצרת בעיני נמי לכם'

כתב **השפת אמת** במאמרי שבועות להבין דברי חז"ל 'הכל מודים דבעצרת בעיני נמי לכם', איך שייך שביום מתן תורה עושים עסק מענייני הגוף, הרי לכא' היינו צריכים לעסוק רק בתורה"ק כל הלילה וכל היום, ואיך נותנים לנו דבש וחלב ובשר ודגים? **ורש"י** פ' שהוא להראות שנוח לנו קבלת התורה. רק שלא היינו יכולים לקבל תורה לפני שזכינו להקנות את הגוף הגשמי שלנו, כמו כשנעקדנו במשך כל הדורות במסירת נפש על קידוש השם, לא עקדנו את הנשמה שעולה למעלה למעלה בגן עדן העליון, אלא שזכינו לתת הגוף שקנה הקב"ה בקנין הגבהה, שנוכל תמיד לשוב ולהיות עמו ולחלקו. וכיון שהגוף נקנה בעצרת, לכן הכל מודים דבעצרת בעיני נמי לכם.

ע"ד הנ"ל מסופר כשחזר הרבי **ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע** מנסיעתו הראשונה כחסיד, מהמגיד הגדול, שאלוהו אנשים: מה למדת בבית מדרשם של החסידים? השיב **הרבי ר' שמעלקא**: עד עכשיו עינית גופי כדי שיסבול את נשמת, מעתה אלמד לנשמה שתסבול את גופי כמו שכתוב (ויקרא כ"ו י"א) "ולא תגעל נפשי אתכם".

כן מסופר, ("מבשר טוב - ישועות אברהם"). שהרה"ק הרבי **ר' ברוך ממעיזבוז**

"יוקה נא מעט מים" (בראשית י"ח, ד). המפרשים דקדקו בכאן מדוע אברהם אבינו ע"ה בעל החסד הגדול, צמצם בנתינת המים לאורחיו, ונתן רק מעט מים, אתמהה. וביאר בזה **הרה"ק ר' יקותיאל יהודה ה"ש מקלויזענבורג זצ"ל**, בהיותו בכאן בדרכו הראשונה לארה"ק (בלימודו חומש פרש"י בבמ"ד של ר"ש בוימגארטן ז"ל), כי היתה כאן עצה עמוקה מאברהם אבינו ע"ה שהועילה לזרעו אחריו, דהנה אמרו חז"ל (שבת פ"ח:): שבעת מתן תורה קטרגו מלאכי מעלה על נתינת התורה לישראל, והקב"ה השתיקם במה שהזכירם על אוכלם בשר בחלב בהיותם אורחים אצל אאע"ה. והגם כי לא אכלו בשר בחלב ביחד באופן האסור, ואולי נהגו גם ההרחקות שחייבנו חז"ל בקינוח והדחה בין מאכלי בשר למאכלי חלב. אבל מכיון שהיה להם רק מעט מים, שהוצרכו לסלק בזה האבק שברגליהם, לכן לא נשאר להם מים להדחת הפה, ממילא היתה נגדם טענת גדרי בשר בחלב, וכל זה היתה להם ממחשבתו ועצתו הקדומה של אאע"ה, ודפח"ח.

ויובן בזה הנהגת מאכלי חלב בחג השבועות זמן מתן תורה, כי בשר בלאו הכי צריך לאכול בכדי לקיים שמחת יו"ט בבשר ויין. ועל ידי מאכלי חלב ג"כ וההרחקות שביניהם בהמתנה, קינוח והדחה, על ידי זה נצחו בני ישראל, שתינתן להם התורה. ורמזו בספרים ענין שתי הלחם בחג השבועות, על שני לחמים מיוחדים, לסעודת בשר וסעודת חלב. (שם בשם הגה"צ רבי אלחנן היילפרין זצ"ל אבד"ק גולדרס גרין "יפה שיחתן" ח"א)

במדרש (שמו"ר כח א). באותה שעה שעלה משה לקבל התורה בקשו מלאכי השרת לפגוע במשה עשה בו הקב"ה קלסטירין של פניו של משה דומה לאברהם, אמר להם הקב"ה אי אתם מתביישין הימנו, לא זהו שירדתם אצלו ואכלתם בתוך ביתו. דבר נאה הביא **בישמח ישראל** בשם כ"ק **הרבי הזקן מאלכסנדר זי"ע**, י"ל דבאמת יש להקשות כיצד היה אפשר לנצח את המלאכים בטענה כזו שלא נכונה כלל, וכי המלאכים אכלו אצל אברהם, הרי בכלל לא שייך אצלם אכילה, כדברי רש"י על הפסוק (בראשית יח, ח) "והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו" - נראו כמו שאכלו.

גם תפלתו תועבה, ע"ד שאמרו רז"ל יכול האדם להתפלל תפלת י"ח כמה פעמים ביום ובלבד שיחדש בכל ברכה מענינה ואם כן מי שאינו מקפיד בחידוש התורה אז גם תפלתו תועבה לדבריו אע"פ שמחדש בה דבר וק"ל.

ב. הוא שאמרו בב"ק פ"ק למה נמשלו התורה לחלב כו' מה המשקים הללו אין עומדים כ"א בפחות שבכלים כך התורה אינה מתקיימת אלא בנמוכי רוח כו' וזה נרמז באומרו לה' כי נמוכי הרוח הם קרובים אל ה' כמ"ש אשכון את דכא ושפל רוח לאפוקי ממה שנאמר בגסי הרוח גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל

ג. שהחלב בטבע גורם השינה כמו שלמדו מפסוק מים שאל חלב נתנה והוא לכדי שישן כמו כן התורה גורמה להמתיק שנתו כמ"ש ושכבת וערבה שנתך וכתוב מתוקה שנת העובד היינו העובד ה' זהו בעוה"ז אמנם לעה"ב נאמר בשכבך תשמור עליך והשינה היינו השביתה והמנוחה אשר לזה נבחרו כל השביעיות כשבת ושמיטה ויובל

וזה נרמז באמרו בשבועותיכם כי השביעיות נבחרו למנוחה וכמ"ש שינה בשבת תענוג, ר"ת שבת כך שבת נוטריקון שינה בעצרת תענוג, והוא רמז נפלא אל המנוחה ואל הנחלה אשר יזכו אליה נוחלי התורה. או שינה ממש כי כבר אמרו כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל כו' ועל הארץ תישן לפי שדרכי התורה לאחוז במדת ההסתפקות ושלא יבקש וידאג על המותרות ועל דרך שנאמר מתוקה שנת העובד היינו עובד אלקים לפי שאינו מקפיד על אכילתו ואינו דואג אם יאכל מעט או הרבה אמנם השבע לעשיר איננו מניח לו לישן כי הדאגות מנדדים שינה מעיניו לכך אמרו במדת ההסתפקות ועל הארץ תישן רצו בזה שאם תאחו במדת ההסתפקות אז אפילו אם תשכב על הארץ תישן משא"כ בדואג שאפילו אם ישכב על מסות מרוקמות וערשו רעננה לא ינום ולא יישן ולא ינוח לעולם, לכך נאמר ביששכר וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה היינו אוריה דמחכים לפיכך ויט שכמו לסבול עול תורה וק"ל. (עוללות אפרים ח"ב עמוד כ' מאמר קמ"א)

כי התורה בירור התערובות טו"ר, וזה שאחז"ל מיכלא דהאי רשע בישראל בחלבא הוי כי עיקר גלות בבל ה' תערובות טו"ר וזה שם בבל בלכול ועירוב כידוע ענין הגאולה, ונתייסד הש"ס בבבל כי התלמוד של תורה שבעל פה לברר הטו"ר וע"כ בגלות בבל נכשלו בנשים נכריות שזה תערובות טו"ר טמאים בקדושים, ואמרו חז"ל ראוי ה' להינתן התורה ע"י עזרא לולי שקדמו משה כי כמו שמשה הקריב את ישראל למתן תורה וזבו להבירור, כך עזרא העלה מבבל זה העירוב ובלבול והפריד הפסולים והטמאים, וז"ש ז"ל כתב אשורית ה' בימי עזרא כי זהו ענין מישור שאין בו תערובות, וזשאחז"ל במחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי (סנהדרין דף כ"ד) כי ההלכות מאד מעורבבים לברר ומי שחננו ה' שיכול לברר אזי מאיר לו בכל הענינים ע"כ תודה"ק העמוקים ורמים. ומכבר אמרתי לפרש בעזה"י"ת מאמרם ז"ל בגמ' ברכות (דף ט"ו ע"ב) תני רב עובדי' קמי' דרבא ולמדתם שיהיו לימודך תם שיתן רווח בין הדבקים, וי"ל הכוונה כנ"ל שיהי' לימודך למען הבירור וכמ"ש ויעקב איש תם בלא פסולת כידוע וז"ש ליתן רווח בין הדבקים כי ע"י התערובת טו"ר נעשה בלבול ועירוב וכשזוכה לבירור נעשה רווח בין הנדבקים ויתפרדו כל פועלי און. וזה תכלית כוונת עסק התורה הק'.

החלב יש לו ג' בחינות וכולם מצינו דוגמתם בתורה

דורשי רשומות אמרו חדשה לה' בשבועותיכם ר"ת חלב ומכאן נהגו לאכול חלב בחג זה, ונראה ליתן טעם למנהג זה, כי מהידוע שהחלב יש לו ג' בחינות וכולם מצינו דוגמתם בתורה ושלשתן נרמזו בג' תיבות אלו **חדשה לה' בשבועותיכם**

א. שהחלב כל זמן שהתינוק יונק הוא מוצא טעם חדש כמ"ש רז"ל מאי דכתיב דדיה ירווך בכל עת למה נמשלו דברי תורה לדד מה הדד הזה כל זמן שהתינוק יונק החלב הוא מוצא טעם חדש בזה כך התורה בכל פעם שלמד האדם מוצא בה טעם חדש. זה"ש חדשה והוא כפשוטו. ונראה שלזה נאמר מסיר אזנו משמוע תורה גם תפלתו תועבה כי מי שלבו קץ בתורה להיותה ישנה בעיניו ואינו חש לטעמים חדשים שהוא מוצא בה תמיד אז

אלא, אפ"ל שהקב"ה רימז בזה למלאכים שהתורה שייכת ומתאימה למשה וישראל שהם בעלי נימוס, וזהו שאמר להם "לא זהו שירדתם אצלו ואכלתם בתוך ביתו", כלומר כשירדתם אתם לאאע"ה בדמות אנשים ירדתם, ואף שאברהם הכיר בכס וידע שאתם מלאכים [כדברי הרמב"ן], בכל זאת לא העליב אתכם ולא גילה סודכם לאמור לכם "מלאכים אתם", אלא אדרבה, התייחס אליכם כמו לאנשים בהכנסת אורחים והכנת כל מיני מאכלים, ואתם, איך אתם מתנהגים עכשיו עם משה, הלא לא הגיע לכאן "מיט די שטיוועל" רק בנשמתו לבד, כדמות רוחני, מלאך כמזכר, ואתם מיד גיליתם את סודו וצעתם לעברו "מה לילוד אשה בינינו", הרי שאתם לא מנומסים, וממילא אינכם ראויים לקבל את התורה.

מאמר - כח החכמים ובני ישראל

גילוי התורה שבעל פה מימי בית שני ואילך, היה גילוי הקדושה שלמעלה מהטבע.

הגה"ק רבי שלמה אלישיב (בעל הלשם) זיע"א האריך לבאר בספרו **לשם שבו ואחלמה**: מבית שני ואילך אשר אז הנה נפתחו השמים וגלי עמיקתא ומסתריתא לכל מי שהכין את עצמו להתקדש בקדושה של מעלה לשלוט תמיד בכל מעשה בראשית לשנות בהם כחפצם... כי כל סדרי בראשית היה מסור בידם מה שלא נמצא כל כך בדורות הראשונים. וכל זה הנה הוא מנפלאות תמים דעים יתברך שמו, ומהנהגתו הנעלמה להכניע ולשעבד כל כחות הטבע דמעשה בראשית כולם לקדושים שבדורות האחרונים הרבה יותר מהדורות הראשונים (ספר הכללים, חלק ב ענף ג סעיף ט)

שמחת מתן תורה היא השמחה שקבעו לנו חכמינו ז"ל על כך שזכינו לדבוק בה' מתוך מסירות ודבקות

שמחת מתן תורה היא השמחה שקבעו לנו חכמינו ז"ל בה אנו שמחים על כך שזכינו להתקדש ולהתעלות, לדבוק בה' מתוך מסירות ודבקות, קדושה שהיא למעלה מהטבע. שמחה זו, תלויה בכלל ישראל וברצונו להתעלות ולהתקדש,

לפיכך לא פירשה הבורא בתורתו אלא חכמי ישראל ז"ל גילוה ברוח קדשם, וכפי שנקט **בעקידת יצחק** בפשטות, שהזכר למתן תורה שנהגו ישראל ביום זה, הוא מצד תקנות חכמים ומצד מנהגם של ישראל, כדבריו בפירושו לתורה: (עקידת יצחק, אמור, שער סז). לא פירשה התורה כי היום הזה שהוא חג השבועות נזכר ונעשה לזכר מתן התורה האלקית וקבלתה, כמו שחויב ממה שביארנוהו וממה שהוחזק בידנו ממנהגנו ומנהג אבותינו בתיקוני תפלתנו וקריאת פרשיותינו, על הדרך שפירשה בחג המצות ובחג הסוכות

והוסיף לבאר המהר"ל בספרו **תפארת ישראל** (פכ"ז). מה ששואלים בני אדם, כי אם חג השבועות הוא בשביל שנתן לנו התורה, למה כתב ובימים הבכורים בהקריבכם מנחה (במדבר כח, כו) ולא כתב ביום מתן תורה מאחר שעיקר היום טוב הוא בשביל התורה, כמו שאנו אומרים זמן מתן תורתנו. אין זה שאלה כלל, כי השם יתברך נתן למועדים זמן אשר הם שמחת ישראל אשר זכו אל הטוב. כמו שאמר בחג המצות, שבו יצאו ישראל מבית עבדים (שמות כג, טו). וסוכות כי בסוכות הושבתי אתכם (ויקרא כג, מו). ובימים הכפורים כי ביום הזה יכפר עליכם (ויקרא טז, ל). ובחג השבועות, התורה שנתנה בו נתנה מהשם יתברך, והיא לעול על ישראל, הרי אומות העולם מכחישי ה' לא היו רוצים לקבל התורה (ע"ז ב). ואף כי אנו אומרים זמן מתן תורתנו, היינו משום שקבלנו התורה בעצמנו, ואמרנו נעשה ונשמע. אבל מכל מקום השם יתברך, הנותן התורה, היה כופה ההר עליהם שיקבלו התורה בעל כרחם (שבת פח.), מפני שהיא עול עליהם. ואיך יכתוב בתורה זמן מתן תורה, שנתן השם יתברך בגזרתו על האדם.

עפ"י לימוד התורה בעולם הזה כך נקבע בעולמות העליונים ובאמת שהנהגת העולם היא רק עפ"י התורה וחכמיה, ביאר בזה הרה"ק רבי **יצחק הוברמן** זיע"א (הצדיק מרעננה). צריך להבין מה שתיקנו הנוסח 'זמן מתן תורתנו', והלא אמרו רז"ל (עבודה זרה יט, א) דקודם שלמד נקראת תורת ה', וי"ל דהנה אנו אומרים בתפילה ובהם נהגה יומם ולילה, ויפורש נהגה מלשון הפייט (קטע מפיט לליל יום כיפור) כהגה ביד המלח, פירוש דהנהגת כל הבריאה ביד הצדיק הלומד תורתנו הקדושה, וכפי הצירופים שעושה בחידושי

תורתו כמו כן עושה פעולות בעולם, ועל כן רצו מלאכי השרת לקבל התורה, אך משה רבינו ע"ה נצחם בטעם, למצרים ירדתם (שבת פח, ב), דהרוצה לקבל תורתנו הקדושה מוכרח לסבול עליה תחילה, וכאומרם ז"ל (ברכות ה, א) שהיא אחת מג' דברים שלא ניתנו אלא על ידי יסורין, ואין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית. עצמו עליהם (ברכות סג, ב), וכך היא דרכה של תורה פת במלח (אבות פ"ו, ח). וזהו אינו בגדר מלאכי השרת לכך לא יכלו לזכות לקבל התורה.

ועל כן בני ישראל שהכינו עצמן על ידי הסבלות מצרים לקבלת התורה, זכו להיות מנהיגי העולם על ידי חידושי תורה שלהם, והיינו שנקראת תורתנו, שאז נתן הקב"ה הכח שהתורה שלנו תפעול, אבל קודם שלמדה שפיר היא תורת ה'.

וכתב **בשפת אמת** (שבועות תרמ"ד ד"ה איתא), איתא בגמ' הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם יום שניתנה בו תורה לישראל הוא. **דבודאי כל המחלוקת דתנאים ואמוראים המה נמי בשמים** כדאיתא אלו ואלו דברי אלקים חיים. פ' שיש כמה מיני הנהגות למעלה ויש עולמות ומלאכים שתלויין במעשה התחתונים וכפי הנהגה זו מתקיים השיטה חציו לה' וחציו לכם. ויש עולמות ומלאכים שאין תלויין במעשה התחתונים וכפי הנהגה זו מתקיים השיטה כולו לה' כו'. אבל בעצרת שניתן בו התורה ואיתא הכל נעשין אוהבין למרע"ה ומסרו לו מתנות. הגם דאותן שקטרגו מקודם א"כ הם מאלה המדריגות שאינם צריכין למעשה התחתונים. אעפ"כ הודו שהתורה צריכה אל בני"ו וז"ש הכל מודים בעצרת כו'.

מצות אכילה בעצרת לפי שניתנה התורה במתנה לישראל שיפסקו על פי שכל האנושי העכור על ידי מזון החמרי

כח חכמי ישראל שבכל דור - הגה"ק **רבי שלמה קלוגר** זצ"ל (כרם שלמה), כתב: ידוע מה שכתב **הר"ן** (דרשות דרוש ח) בבאור המאמר (ב"מ פו.) רבה בר נחמני בבהרת קדמה לשער לבן, דקודשא בריך הוא אמר טהור, ומתיבתא דרקייע אמרי טמא, ואמר מאן נוכח רבה בר נחמני, ורבה בר נחמני אמר טהור. והיינו, דזה ידעו המתיבתא דכפי שכל אלהית הוא טהור, רק דהיו מחולקין אם כפי שכל האנושי הוא טהור,

להתפשט ולהתגדל יותר. ומתחילה נתן ה' לנו תורה שבכתב, ואח"כ כשירדו עוד נתן לנו נביאים וכתובים, ואח"כ גם תורה שבע"פ, ועתה בזמן הרחוק ביותר הוא הזמן של "עשות ספרים הרבה אין קץ".

והמדרש אומר "אפי' מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש ניתן למשה מסיני" (ויקרא רבה כב), ומשמע שהתלמיד ותיק מחדשה, כמו שאמר "עתיד לחדש". והרי זה כמו שאיתא על זה במדרש תשא - כללים נתנו למשה (שמות רבה מא). היינו כנ"ל, גם בהגרעין נמצא כל העץ והענפים, מ"מ צריך הוא לקרקע וכח הצמיחה שבה, כדי שיתפשט ויציץ, יתחדש ויוליד תולדות ופירות אלו, הכל נתן למשה. רק כיון שהיה הדור - דור דעה קרוב לה', לכן היו צריכים להמתין עד שירדו הדורות, ויצמח ויתגלה מן הגרעין, ויולדו פירות חדשים שהיו נכללים בהגרעין. לכן כל איש ישראל שנתגלה על ידו חידוש תורה הוא בחינת משה רבנו, "משה שפיר קאמרת" (שבת קא ב), כי חלק תורה זה ניתן ונולד על ידו. ולא חידוש בלבד, רק כל רצון ועבודה חדשה שנתגלה באיש ישראל הוא המוליד אותו (ע"י זווג קב"ה ושכינתו), וממנו עולה למרום.

וקבלת התורה אז, המעמד הר סיני לא היתה לשעה, רק אדרבה, בכל דור ובכל שנה הלאה הקבלה היא חדשה יותר, ויותר מתפשטת ומתגדלת, תולדות חדשות נולדו וקדושה חדשה נתפשטה. ואת זה אנו מוסיפים לקבל בכל שנה. וה' רמז להם - "אם אתם מקבלים את התורה מוטב", אף שכבר הקדימו "נעשה" ל"נשמע", כמו שמקשה התוס'. אבל כנ"ל, רמז ה' להם שהקבלה אינה פוסקת, ואף אחר שקבלו צריכים לקבל, וגם אחר שענו "נעשה ונשמע" צריכים לקבל. ובקבלת התורה, אז קבלנו רק מה שדיבר ה', בבחינת "בתורת ה' חפצו". ועתה, כל מה שישראל מזדווגים יותר, כל אחד לפי מצבו, ונולדה קדושה ואור תורה חדש, אנו מקבלים התורה שאנו שותים בה, תורה שהיא כדמותנו וצלמנו. גם תורה שבע"פ תורה היא, וכשעולה למרום עולה בדמות "אמר אביי" ו"אמר רבא" וכו', עד שהקב"ה אומר הלכה "מפומיהו דכולהו רבנן" (חגיגה טו ב), מפני שאי אפשר לאמר אותה הלכה בלא זה המיין נוקבין שהולידה והיה שותף בחלק תורה זו. ומשה רבנו שחזר במשנה תורה את קבלת התורה, לא חזר בלבד,

מינה אם התורה לנו כפיקדון או מתנה, ואז לא הוי מעלה בו ביום, שגוף התורה ידענו כבר כמו שכתב האלשיך במאמר 'אלו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו התורה דינו', עיין שם. ואם כן עיקר מעלת היום הוי על ידי שהאדם אוכל ושותה ויש לו שכל אנושי, וניתן לו התורה להתנהג כפי שכלו במתנה, וזה עיקר מעלת היום. ולכך אמר 'הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם' והיינו שהוא 'יום שניתנה בו התורה' דייקא, שניתנה לו התורה במתנה, ומעלת המתנה הוי רק על ידי אכילה ושתיה, ולכך צריך לאכול ולשתות בו, כי ממנו נמשך מעלת היום.

וכשעולה למרום עולה בדמות "אמר אביי" ו"אמר רבא" וכו', עד שהקב"ה אומר הלכה "מפומיהו דכולהו רבנן"

ואיש הישראלי צריך להתחזק, שלא יתן את הפלשתים למלאות עפר, ולא יצטרך לשוב ולחפור מה שכבר חפר וגילה, רק יחפור הלאה למצוא בו יותר כח הצמיחה ויותר אור. ולא בלבד שיחפור יותר ממה שחפר הוא בעצמו, רק יותר גם ממה שחפרו בני"ה הקודמים לו. כי כל ישראל, מן אברהם אבינו עד האחרון שבישראל, שיהיה בביאת הגואל ב"ב, הם חטיבה אחת, וצריך כל אחד להתחיל את העבודה ממקום שפסק הקודמו ולהשלים הלאה. וכמו שאמר המדרש בוזאת הברכה, באבות ונביאים, שלא היה אחד מתחיל אלא ממקום שפסק חברו. לא שאומרים אנו שיהיה איש כמונו גדול מן האבות והנביאים ויעלה עליהם, אדרבה גדולתו תהיה בזה שירד ויחפור יותר עמוק מהם. כי מה שעשה ה' שכל דור יהיה יותר שפל מן הדור הקודמו, עד שעתה כבר הגענו לבחינת עקבתא דמשיחא, בחינת עקביים, לא ח"ו ירידה היא, רק שגם ביותר עמוק ויותר שפלות ג"כ יגלו את כח הצמיחה של הישראל, לזווגו באור העליון, להצמיח ולגדל קדושה חדשה. וכפי הנ"ל שבמרום שהקדושה אין סופיית, והוא בחינת קודם בריאת העולם, שלא היה מקום לעמידת העולמות, אין מקום להתגלות קדושה חדשה. משא"כ בעוה"ז, שסלק ה' את האור ועשה מקום פנוי לעמידת העולמות, יכול להצמיח קדושה חדשה שעולה למרום מן עוה"ז. לכן כל מה שיוורדים הדורות ומתרחקים יותר, יכולה קדושה חדשה

על כן שאלו לרבה בר נחמני שהוא יורה כפי שכל אנושי [וכו']. והנה השתנות השכליים, שכל אנושי לשכל אלהית, נמשך רק ממה שהגוף קרוץ מחומר, וגם אוכל דברים גשמיים שגורמים טבע גסה וחמרי עב ועכור, ולכך המלאכי השרת שהן רוחני ואין להם גוף עכור, לכך יש להם שכל אלקית.

ויובן בזה מאמרם ז"ל (שבת פט.) על הפסוק (תהלים סח, יט) 'עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם' בשכר שקראוך אדם לקחת מתנות, ומה ענין זה כנגד זה להיות מידה כנגד מידה. אך הכוונה דענין מה שהתורה מתנהגת כפי שכל אנושי זה ענין מתנה, דכמו שבמתנה המקבל עושה בה מה שרוצה, אך בפיקדון אינו יכול לעשות רק כרצון המפקיד. כן הכי נמי בזה אם היתה התורה מתנהגת כפי שכל אלהית היתה התורה בידינו רק כפיקדון, אבל אם התורה מתנהגת כפי דעתנו אף דהוי להיפוך מן שכל אלהית, אז נחשבת לנו התורה כמתנה ואנו רשאים לעשות בה כדעתנו. ולכך אמר 'לקחת מתנות באדם בשכר שקראוך אדם', והם כיוונו לגנאי מחמת היותך אדם לא תוכל להשיג שכל אלהית כפי האמת כי יש לך שכל אנושי, לכך עבור זה 'לקחת מתנות' שנותן לך התורה במתנה להתנהג בתורה כפי שכלך באמת [וכו'].

ועל פי הנ"ל נבין מאמרם ז"ל בפ"ו דפסחים (סח:) דהכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם דהוי יום שניתנה בו תורה, ומה ענין זה לזה. אך הנה עיקר יום מתן תורה לאו מכח דעד הנה לא ידעו התורה, דגם מקודם ידעו התורה כיון שבאו להר סיני פסקה זהמתם, והרגישו בשכלם התורה מעצמן כמו שקיימו האבות, אך לא זכו בתורה שיהיה במתנה להם והיתה רק כפיקדון בידם, ואז היתה מתנהגת כפי שכל אלהית, אך ביום ההוא ניתן לנו התורה במתנה להתנהג בה כאדם העושה בשלו כפי שכל אנושי, ולכך נקרא 'יום מתן תורתנו' הכל בלשון מתנה, שזה עיקר מעלת היום שניתנה לנו התורה במתנה שתתנהג כפי שכל אנושי.

והנה עיקר שכל אנושי נשתנה רק על ידי אכילת האדם דברים גשמיים לכך נעשה שכלו גשמי, אבל אם היו אוכלים המן דבר רוחני היה להם שכל רוחני כמלאכים, ואז אם היו לנו שכל אלהית לא היה נפקא

יתברך, ואז נגיע אל תכלית המכוון, שהוא היחוד והחיבור בין ישראל לאביהם שבשמים והוא בחי' נישואין כביכול. וכל זה בכח המועדים והזמנים המקודשים, ומבקשים שכח זה ימשיך עלינו. ונזכה ליראת השם טהורה. אכ"ר.

'והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך', בקבלת עול תורה ומצוות. וביומא דהילולא 'דדוד בן ישי מלך ישראל חי וקים' ועוד צדיקים נ"ע, וזכות כל הצדיקים שבכל הדורות, רועי ישראל ימליצו טוב בעד עמך ישראל, 'והשיאנו ה' אלקינו את ברכת מועדיך' ברוחניות ובגשמיות, שיהיה לכל בני ישראל אך טוב ונזכה לגאולת עולמים ברחמים גדולים במהרה בימינו אכ"ר.

עובדות צדיקים

והאר עינינו בתורתך - מעלת התפילה בימים אלו

ימים אלו ימי הכנה לחג מתן תורה מתכוונן עם ישראל לחג ב'תפילה ובתחנונים' לזכות לקבלת התורה, ובפרט מרבית בתפילה על המשך הדורות לזכות לגדל בנים ובני בנים לתורה ויראת שמים.

וידועים דברי השל"ה הקדוש (מסכת תמיד פרק נר מצוה - קלב) וז"ל: וביותר צריך זירוז להתפלל שיהא לו זרע כשר עד עולם וכו', ולבי אומר שעת רצון לתפילה זו בערב ר"ח סיון הוא החודש שבו ניתנה תורה, ואז נקראים בנים לה' אלוהיהם ע"ש עוד.

ובספר 'חמדת ימים' (תקסט) כתב: מנהג חסידים הראשונים לעתור ולרצות בקרוב הימים האלה עליהם ועל זרעם להיות לבם פתוח בחכמה ובתבונה ובדעת ויראת ה', ועת רצון לתפילה זו בערב ר"ח, כי בו בחר ה' בישראל עמו והנחילם את תורתו.

ועל כן נביא מדברי חז"ל הק' שהדרך לזכות לתורה הוא ע"י תפילה. מה יעשה אדם ויחכם: יבקש רחמים.

וכך אומרת הגמ' (במסכת נדה ע'): מה יעשה אדם ויחכם, ירבה בישיבה וימעט בסחורה, אמרו: הרבה עשו כן ולא עלתה בידם, **אלא יבקש רחמים ממי שהחכמה שלו שנאמר: כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה, למדנו שהדרך לזכות לתורה ע"י תפילה.** ובמדרש

כל עלמא וכו' וכח זה נתן לנו משה רבינו ע"ה כמו שאנו לומדים הפירוש בגמרא כך צריכין כל העולמות להתנהג הן עולם התחתון הן עולמות עליונים וכו', עכ"ל. ונזכה לקבל ולפרש אמיתתה של תורה ולרחמים גדולים אכ"ר.

לך אמור להם שובו לכם לאהליכם

בא וראה מה שכתב בענין זה, **רבינו בחיי בספרו חובות הלבבות** - (שער חשבון הנפש - פרק ג בחשבון הרביעי): "חשבוננו עם נפשו בגודל טובות האלקים עליו בהערתו אל מה שיש בו חיותו בשני העולמים: בתורה נכבדת נאמנה להסיר עיוורונו ולבער סכלותו ולהאיר עיניו ולהקריבו אל רצון אלקיו, ותודיענו אמיתת בוראו ומה שהוא חייב לו, אשר בו תשלם הצלחתו בשני העולמים, כמו שכתוב: תורת ה' תמימה משיבת נפש וגו' פקודי ה' ישרים משמחי לב וגו'. ויחשב בנפשו, אילו היתה נעדרת ממנו אחר שהכיר מעלתה, ואח"כ נזדמן לו אדם שהועילו בה, ההיתה ראויה השתדלותו ויכולתו מספקת להשלים הודאתו ושבחו על זה. וכ"ש הבורא המעיר בה והמפיק להבנתה והעוזר לו עליה. והמעט ממה שאנו חייבים לו מן ההודאה עליה, הוא שנרוץ להדבק בתורתו ונמהר לקבל מצוותו והזהרתו, כמו שכתוב: חשתי ולא התמהמהתי וגו', ואמר: מה אהבתי תורתך, ואמר: מה נמלצו לחכי אמרתך עכ"ל.

ימי קבלת התורה חג השבועות, בנוסח התפילה **'והשיאנו ה' אלוהינו את ברכת מועדיך'**, מהו הלשון 'והשיאנו'. מצאנו שהוא לשון הגבהה והרמה, כמש"כ (שמות יט ד) "ואשא אתכם על כנפי נשרים" הקב"ה נטל והרים והגביה את בני ישראל לצורך השעה (עיי"ש ברש"י). ומתאמרא בשם **ה"פני מנחם מגור** זיע"א, הלשון 'תשא' נשא' ועוד לשונות מעין אלו, משמעותם, א. לשון הגבהה הרמה. ב. לשון נישואין, יחוד וחיבור. ג. מלשון משיאין משואות, לשון להבעיר ולהדליק אש. וביאר, שזהו הבקשה מהקב"ה להמשיך עלינו את ברכת המועד בכל הענינים, היינו שהקב"ה יגביה וירים אותנו לבל ניפול בגשמיות וברוחניות, להיות נעלה מעל כל עניני ארציות. ע"י שיבעיר את נפשותינו לעובדו

והאם אנו כשקוראים בתורה ועושים את חג השבועות, רק חזרה בלבד היא - קבלה מחדש היא, קבלה לפי מצבנו עתה. ומשה רבנו כששנה את משנה תורה - שוב קבלת התורה היתה, קבלה לפי מדרגת ישראל בעת שקרא אותה. ואמר להם משה רבנו "כי היא חכמתכם ובינתכם" (דברים ד, ו) - תורה שלכם היא, מאחר שכבר נזדווגתם והולדתם חלק חדושי תורה ואור חדש. "פנים בפנים דיבר ה' עמכם" (דברים ה, ד).

איתא בספה"ק **'תולדות אהרן'** (מהרה"ק רבי אהרן מזיטאמיר, פר' ויקהל) וז"ל: "...שכמו שאנו לומדים פירוש התורה שבכתב, כך מקבלים את הפירוש למעלה, ע"ד שאמרו בגמרא (ב"מ נט:) נצחוני בני, וכך העולם הזה מתנהג, ולכן צריכים ללמוד פשוט בגמרא לפי הזמן שהעולם מתנהג בו, כמו ששמעתי מאדוני מו' הגה"ח המפורסם **מה"ו לוי יצחק** זל"ה אב"ד דק"ק ברדיטשוב, כשרואים שמתעוררת מלחמה בעולם - צריכים לומר 'חילוק' ולפלפל בגמרא ולהפך כל זאת, כי כל מה שיש בעולם - הוא בתורה, שהיא חיות כל העולמות, ולכן כשרואים מלחמה בעולם - בוודאי כבר נעשו צרופים בתורה, את הכח הזה נתן לנו משה רבנו, שכמו שאנו לומדים את הפירוש בגמרא - כך צריכים להתנהג כל העולמות, הן עולמות עליונים הן העולם התחתון וכו'. ע"ש. עכ"ל.

וכן אמר כ"ק מרן **מהר"א מבעלזא** זי"ע בשם **הבית אהרן** פירוש הפסוק: כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה, דיא וואס היטין די תורה, זיי פירין דעם טאג מיט די נאכט.

והגאולה העתידה תלויה בעסק התורה שלנו, כדאיתא בגמרא (סנהדרין צח:) "שאלו תלמידיו את רבי אליעזר, מה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח, [והשיב] יעסוק בתורה ובגמילות חסדים". ואיתא בזוה"ק פר' דברים (דף ער ע"א) בזכות אורייתא יתובון לארעא קדישא ויתכנסון מן גלותא. ובשם **הבעש"ט** הק' מובא (בס' תולדות אהרן פר' ויקהל) וז"ל: שמעתי כשמתעוררת מלחמה בעולם צריכין לומר פלפול וחיוד, כי כל דבר שבעולם הוא הכל בתורה שהוא חיות

(שמות רבה מ"א ו') מבואר שאפילו משה רבינו הוצרך לתפילה לקנות את התורה שלא תשתכח ממנו וז"ל המדרש: אמר ר' אבהו כל ארבעים יום שעשה משה למעלה היה לומד תורה ושוכח, אמר לו רבון העולם יש לי מ' יום ואיני יודע דבר, מה עשה הקב"ה משהשלים מ' יום נתן לו הקב"ה את התורה במתנה שנאמר: ויתן אל משה, וכתב הרד"ל: "והענין להראות לדורות כמ"ש במגילה ז', לאוקמי גירסא סייעתא דשמיא, ואין תקנה לזה אלא להתפלל לה' על סייעתא זו, וכמ"ש בנדה ע'. הרבה עשו כן ולא עלתה בידם, אלא יבקש רחמים שיתן לו מתנה בסייעתא דשמיא שלא ישכח!

ואכן בכל התפילה שתיקנו לנו אנשי כנה"ג מצינו בקשות לזכות בתורה, כמו בברכת אהבה רבה, ואתה חונן לאדם דעת, פתח ליבי בתורתך ובאשרי ובא לציון: הוא יפתח לבנו בתורתו. ולפני הלימוד: בתפילת רבי נחוניא בן הקנה: שתאיר עיני במאור תורתך...

ובספר **"בנין עולם"** הובא: אמר הגאון רבי מאיר קרליץ זצ"ל דהמעלות בתורה ובדעת שהשיג אחיו בעל **"החזו"א"** שהכל ראו שנתקיימה בו המשנה באבות: כל הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה וכו' הוא על ידי שהיה מתחנך הרבה לקב"ה בבקשת הדעת, והיה מכוון בשמונה עשרה בברכת אתה חונן.

ובספר **"פאר הדור"** (ח"א עמ' קעא) מסופר אודות דרך לימודו של **"חזון איש"** בבחרותו: "וכה היה סדר לימודם: שונים את גוף הגמרא, וחוזרים מן הגמרא לפרושי בעלי התוספות והראשונים. והיה, כאשר נבוכו בהבנת ענין כלשהוא, היה פונה אל שני עמיתיו העילויים, ואומר ברצינות גמורה: הבה ונבקש מהשם יתברך, נפיל תחנתנו לפניו שיאיר עיני בתורתו! לשעה קלה היו אז הגמרות נסגרות, השלשה לקחו בידים ספר "תהילים", וכל אחד מהם היה פורש לקרן זוית ושופך צקון לחשו לפני יושב מרומים בתחינות נעים זמירות ישראל, בלב נשבר ובדמעות שליש, כי יחון אותם ויחדד את שכלם בשביל להבין דבריו של 'ראשון' פלוני או 'ואם תאמר' שבתוספות. אחרי שאמרו כמה 'קפיטלך' בכוונה נסערת, שבה השלישייה אל הגמרות, וכשעיניהם שטופות דמע אמרו

איש לרעהו: הבה נעיין בדברים המוקשים בפעם נוספת, אולי יתעשת לנו האלקים ודבר מה יראנו! והיו מתחילים מחדש להפוך ולהפוך בסוגיא שעסקו בה, עד שנתגלה לעיניהם הרז הספון בין השיטין".

וכאשר היה מספר את הדברים **"הגר"מ קרליץ זצ"ל"** הוסיף ואמר על כך: "גם עתה בערוב ימי, כל אימת שאני נזכר באותם הימים, זולגות עיני דמעות, ואני בוכה ומתפלל שאטעם עוד פעם אחת למוד כזה!".

מדוע בכה הגאון רבי שמעון שקאפ זצ"ל

וכך מספר הגאון ר"א וולפא שליט"א: סיפר לי יהודי ששמע מביתו של בעל ה'שערי יושר' **"הגר"ש שקאפ זצ"ל"**, שגרה כאן בארץ ישראל והלך לשמוע ממנה מעשים על אביה ז"ל.

וסיפרה לו שכשהיתה חוזרת הביתה בשעה מאוחרת לפנות בוקר היה אביה יושב בחדרו ולומד וכל החדר אפוף עשן סיגריות. והיתה נכנסת ומפצירה בו שילך לישון. וכמה וכמה פעמים הייתי רואה אותו יושב ובוכה וכששאלתי אותו למה הוא בוכה הוא סירב לענות לי. לימים כשעלתה עלתה לארץ ישראל, ליוה אותה **"הגר"ש"** עד הנמל. ולפני שנפרדו אמרה לו שבתור פרידה מבקשת ממני שיאמר לה מדוע הוא בכה באותם לילות. ואמר לה: שהי' לומד ומעיין עד כלות הכוחות וכשראה שלא הגיע עדיין לבירור הענין הי' בוכה ובליבו תפילה לה' שכיון שהוא מיצה את כל הכוחות, עכשיו הוא מבקש מהקב"ה שישפיע עליו שפע חכמה כדי שיוכל להגיע לבירור הענין.

סוד הצלחה בבנים - תפילה:

וכך כדי לזכות לבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות צריכים תפילה כמובא בגמ' (נדרים פא), מפני מה אין מצויין ת"ח לצאת תלמידי חכמים מבניהן, רבינא אמר: שאין מברכין בתורה תחילה, ופירש"י "שאינן מברכין - כמשכימין ולא מקיימא ברכתא - ונהיה אנחנו וצאצאנו מלומדי התורה", הרי שהדרך לזכות לכך שיהיו בניו וצאצאיו מלומדי התורה היא רק על ידי תפילה.

כתוב **בילקוט שמעוני** (תהלים רמז תשכ"ט) כתב: תנא דבי אליהו, מעשה בכהן אחד שהיה ירא שמים בסתר, והיו לו עשרה

בנים מאשה אחת, ששה זכרים וארבע נקבות, ובכל יום היה מתפלל ומשתטח ומלחך עפר בלשונו, כדי שלא יבוא אחד מהם לידי עבירה ולידי דבר מכוער. אמרו: לא יצאת אותה שנה שלמה, עד שבא עזרא, והעלה הקב"ה את ישראל מבבל, והעלה את אותו כהן, ולא הלך הכהן לעולמו עד שראה כהנים גדולים ופרחי כהונה מבניו ובני בניו עד חמישים שנה, ואחר כך הלך לעולמו.

מעין זה מובא בספר **"שבט מוסר"** (פ"ב, י"ב): כתב בספר **"השל"ה"** בשם **תנא דבי אליהו**, מעשה בחסיד אחד, שהתפלל תמיד בחצות הלילה בבכיה, שלא יצא ממנו פסול, וזכה ששבעת בניו היו תלמידי חכמים גדולים.

כיצד זוכים לבן כה"חפץ חיים?

מסופר כשהביאו לפני רבנו ה"חפץ חיים" את ספר התהלים הישן של אמו הצדקת, התרגש ואמר בבכיה: היודעים אתם כמה דמעות שפכה אמי הצדקת, לפני הקב"ה בספר תהילים זה... יום יום היתה שופכת שיח ומתפללת לה' שיגדל בנה ליהודי כשר וטוב.

סיפרה פעם בתו של **"הח"ח"** על אמו של **"הח"ח"** וכה היו דבריה: סבתי לא היתה בעלת ניסים, מחוללת נפלאות, מפורסמת וכיוצא בזה, אבל זוכרת אני שבסוף ימיה, כאשר נתפרסם כבר שמעו של בנה בכל רחבי העולם היהודי, ניגשו אליה כמה ממקורביו של ה"חפץ חיים" ובקשו לשאול את אמו של גדול הדור במה זכתה לבן שיאיר את עיני העולם. היא, שלא תלתה זכות זו במעשיה, השיבה להם כי אל להם להפנות שאלה זו אליה, שכן, לא זכור לה דבר מיוחד שאותו יכולה היא לשייך לכך שיוצא חלציה יגדל לתלמיד חכם עצום. הנוכחים ניצלו את ההזדמנות ושוב והפצירו בה, שמא בכל זאת תיזכר באיזה מעשה קטן שאינה מייחסת לו חשיבות, אך יש בו כדי להאיר את התעלומה. לא! לא! אינני זוכרת השיבה. אבל אם אתם שואלים אני יכולה לומר לכם דבר פעוט אחד: לפני חתונתי, ביקשה אימי המנוחה לשוחח עמי דקות מספר, וכה היו דבריה: 'בתי, הקשיבי לדברי. אנו מצווים לגדל את בנינו לתורה וליראת שמים, על כן אני מבקשת ממך דבר אחד, **בכל עת פנויה, טלי סידור זה לידריך, והעתירי תפילה לפני**

סעודה, ציווה להביא את הילד שיאכל עמו, והביאו את הילד. אח"כ אמר הרב מאפטא למה שאל קודם התפילה אם אמר ברכת שעשה לי כל צרכי, מפני כי בחג השבועות מחילת העונות, כי כמו שמוחלין להחתן מוחלין להכלה, והתעמק בכוונות של יום כיפור, לכן היה מסופק אם אמר ברכת שעשה לי כל צרכי. (האדמו"ר הרה"ק

רשא"י ממאדז'ץ זצ"ל.)

בארג סיני

מספרים: פעם היה בחור אחד ש"נתפס" לחסידות גור, בזמן ה"בית ישראל". הנ"ל היה ממצוייני בחורי ישיבת "לייקוואד" שבארה"ב. שנה אחת, רצה מאד לבא לכבוד חג השבועות להיות בביהמ"ד גור אצל ה"בית ישראל". פנה לראש הישיבה, הגאון **רבי שניאור קוטלר** זצ"ל, וביקש רשות לנסוע לארץ. שאל אותו **רבי שניאור** בתמיהה: לחג השבועות, חג מתן תורה, אתה רוצה לעזוב את הישיבה?? הרי הישיבה זה "בארג סיני" איך תעזוב את הר סיני? ענה לו הבחור: אולי הישיבה זה בארג סיני, אבל מה שווה בארג סיני בלי משה רבינו? והרי משה רבינו נמצא בירושלים, ברחוב רלב"ח! (ספר כוסי רויח)

סיפר **הגר"י זילברשטיין** מסופר מעשה רב על מרן **הגר"ש אלישיב** שהלך בערב חג השבועות לבקר 'תלמיד חכם' חולה בין דברי העידוד, שאמר לו הזכיר הגר"ש אלישיב את העובדה הידועה מחז"ל שכאשר נתן הקב"ה את התורה על הר סיני התרפאו לפני כן כל החולים שהיו בעם היהודי העוורים, החרשים והגדמים כולם התרפאו. וציין הגר"ש באוזני החולה שמדי שנה כאשר מגיע חג השבועות מתחדשת ההשפעה ההיא, ואפשר לבקש מהקב"ה רפואה שלימה על כל סוגי המחלות שבזמנים רגילים יתכן שלא היתה להן רפואה. הת"ח שמע את הדברים, ושאל 'באיזו שעה ביום חג השבועות חלה הסגולה המופלאה הזו שבה מרפא הקב"ה את החולים' הגר"ש אלישיב זצ"ל הרהר מעט והשיב: 'בשעה שקוראים בתורה את עשרת הדברות זה הזמן שאפשר לבקש מהקב"ה על ענייני הרפואה'. (מתוך אור לי

שרים שבועות תשפ"א)

פירש"י מיני עשבים שראויים למאכל אדם ע"י הדחק ע"כ. ועפ"ז אתי שפיר המנהג הנ"ל, שלפני קבלת התורה הקדושה, שלא יקשה בלב איך יקבל עליו עול תורה, ומאין יבוא פרנסת בניו ובני ביתו, כקושיית דביתו דרב אדא בר מתנא, לכן נוהגין לשטוח עשבים, לרמוז על התירוץ של רב אדא בר מתנא מי שלימו קורמי באגמא, ע"כ דפח"ח. ויהי כשמוע **הגה"ק משפיטוקא** את הדברים הנחמדים האלה, נתפעל כ"כ, עד שעמד ונשבע שאינו מאוה לו בגן עדן יותר מתיקות מאשר הוא מרגיש עתה בדברים הקדושים הללו בבית צר והקטן הזה.

כתב **בשארית מנחם**, ידוע שסיפורי מעשיות עובדות ונהגות טובות מצדיקים הוא ענין גדול, ובפרט כשזה מביא לאמונת ה' ואמונת צדיקים, ופירשו בזה לשון **רש"י** בפרשת חיי שרה: אמר רב אחא יפה שיחתן של עבדי אבות - מה שמשיחין מעבדות ה' שעבדו אבותינו - יותר מתורתן של בנים. וזקני קוה"ק **ה"ר מרדכי** ז"ע אמר: דהנה פעם כתוב: "הללו את שם ה'" והדר "הללו עבדי ה'" (תהילים קלה), ופעם כתוב: קודם "הללו עבדי ה'" והדר "הללו את שם ה'" (ק"ג), לומר ששקולים שניהם, בזה שמהללים את ה' ובזה שמהללים את עבדי ה' מהולל שם ה'. וזה מה שאמר הכתוב: "מקבילות הלולאות אשה אל אחותה" ששני "הללו" עולים בקנה אחד. והגאון הקדוש **מהרצ"א מדינוב** ז"ע כתב: שאצל בעלי התלמוד היתה זאת ממש לימוד התורה הקדושה, והראיה מגמרא (כתובות קג) דמתחיל תנו רבנן והולך ומספר מפטירתו של רבינו הקדוש ומזה נראה שגם זה לימוד חשוב בזמנו הראוי לו.

פעם בחג השבועות כשנכנס **הרב מאפטא** ז"ע בעל **אוהב ישראל** בביהמ"ד לתפלה, התחיל לומר ברכות השחר, אחר שגמר הרב מאפטא הברכות שאל לנמצאים שם אם אמר ברכת שעשה לי כל צרכי, ולא השיבו לו, והיה שם ילד וצעק כי הוא שמע הברכה מהרבי וענה אחריו אמן. הבטיח הרב מאפטא להילד עבור זה שיאכל עמו די מילכיגע סעודה, [הסעודה של חלב]. כשהסיב עצמו הרב מאפטא להמילכיגע

בוא העולם שתזכי לגדל את ילדיך לתורה וליראת שמים, ואל תשכחי להוזיל דמעות בעת תפילתך, בסיום דבריה, העניקה לי סידור ובו תפילות וספר תהילים. "זה כל מה שעשיתי", סיימה בתמימות אמו של ה"חפץ חיים". "בכל פעם שסיימתי את עבודות הבית, או אף כאשר הנחתי סיר תפוחי אדמה על האש והמתנתי כמה דקות לסיום הבישול, הייתי נוטלת את הסידור שקבלתי מאימי ע"ה, ובוכה בדמעות שליש לרבש"ע, שיחון את עיניו של ישראלק'ה שלי ואזכה לגדלו לתלמיד חכם וירא שמים". וזכנו לגדל בנים ובני בנים חכמים ונבונים אוהבי ה' יראי אלוקים אנשי אמת זרע קודש, בה' דבקים אמן כן יהי רצון. (גיליון יערב נא שיחי שבועות)

טעם על המנהג שהביא הרמ"א שם לשטוח עשבים בשבועות סיפר בעל **אמרי יוסף מספינקא** ז"ע, שהגה"ק בעל ספה"ק **תולדות יעקב יוסף** ז"ע שלח פ"א את תלמידו הגה"ק **רבי יעקב שמשון משפיטוקא** ז"ע (ג' סיון תקס"א) לק"ק אוסטרא לסרסר לו את הרבנות דשם שהיה ריקן אז מרב, ובדברו עם מנהיגי העיר, השיבו, היות שיש בעירם נכבד אחד ושמו **ר' צבי** ומבלעדי הסכמתו לא יקבלו שום רב, והיה **הגה"ק משפיטוקא** מדמה שמסתמא **ר' צבי** זה הוא עשיר גדול ותלמיד חכם נכבד מקציני העיר, וביקש אותם שילכו אתו יחד לר' צבי הנ"ל לבקש הסכמתו, אבל בבואם שמה ראה הגה"ק להשתוממותו אשר **ר' צבי** זה הוא איש עני ודל, יושב במעון צר בקצה העיר בדירה שפלה ונמוכה כמעט מקומת איש, והוא שוכב במטה ידוע חולה, ובבואם לביתו נתרגש **ר' צבי** לכבודם, וצוה לבני ביתו להביא איזה דף להניח על חביות שיהיה להם לישב. וביד **ר' צבי** ה' שולחן ערוך אורח חיים קטן עם באר היטב, והיה אז סמוך לחג השבועות, ולמד אז הלכות שבועות (סי' תצ"ד), ושאל להגה"ק משפיטוקא אם אין בידו איזו טעם על המנהג שהביא הרמ"א שם לשטוח עשבים בשבועות, והשיב הטעם הידוע **שברמ"א**, ואמר לו **ר' צבי** הנ"ל אשר לדעתו הטעם על פי מאמרם ז"ל במסכת עירובין (כ"ב ע"א) ברב אדא בר מתנא דאזיל לבי רב ואמרה ליה דביתוהו, ינוקי דידך מה אעביד להו, והשיב לה מי שלימו קורמי באגמא,

חג השבועות אצל ה"בית אהרן"

אצל זקני הרה"ק **הבית אהרן מקארלין** זי"ע היה נהוג, שבעת עריכת השולחן היה אחד מן המסובים אומר איזה מדרש, ועל זה המדרש היה הבית אהרן אומר תורה. פ"א בחג השבועות בשבתו אצל השוה"ט, אמר לפניו בנו הרה"ק **רבי אשר מסטאלין** המדרש (פס"ד כא), וירד ה' על הר סיני (שמות יט, כ), איני יודע אם הגבוה הנמיק את עצמו או אם הנמוך הגביה א"ע, כיון שנאמר וירד ה' על הר סיני, מכאן שהגבוה הנמיק את עצמו. וכשמוע **הבית אהרן** מדרש זה, נענה ואמר, החייתני בני, כי מה תקנה היתה לנו ואיך היינו נותנים עצה לנפשנו אם היינו צריכים להגביה עצמנו להשי"ת, אבל עכשיו שהשי"ת מנמיק א"ע אלינו יש לנו תקנה. (מתוך אור לישרים שבועות תשפ"א, כ"ק מרן אדמו"ר מבאיאן שליט"א בשוה"ט חג השבועות תשמ"ח "אמרי קודש")

אשר בחר בנו

עוד הביא שם: כאשר יום אחד בא אליו (להרה"ק רבי חיים שמואל מחענטשין זצוק"ל) אברך חדש, שביקש להצטרף לעדת חסידיו ולהיות מקושר אליו בנר", פתח והשמיע באזניו רמז שקוף, כי כל חסיד הבא להסתופף בצילו צריך שיהיה "סולת נקיה". את רמיזתו הביע כצורת **סיפור מעשה בהרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ** זצ"ל, שפעם אחת כשעלה לתורה **בחג השבועות** וברך "אשר בחר בנו מכל העמים..." הפסיק באמצע והשתהה זמן רב, כדי מחצית השעה, עד שהשלים את הברכה. אחרי התפילה פנה לחסידים: "מן הסתם יש סבורים, כי זכיתי בזמן הברכה לעליית נשמה - ולא היא. **כשהתחלתי לברך "אשר בחר בנו"** התעוררתי לתמוה: מה פירוש המילים האלה? מי בחר במי? לכאורה הלא אנחנו אשר בחרנו בו ולא להיפך! הלא מתחילה חיזר הקב"ה עם התורה על בני ישמעאל ועשה אלא שסרבו לקבל אותה, ורק אנחנו הסכמנו ואמרנו "נעשה ונשמע!" **נשארתי לכן על עמדי, מלא תמיהה, עד שיזמן לי הקב"ה הסבר שהניח את דעתי**. שכן בידוע הרבה בירורים וזיקוקים עשה קוב"ה עד "עם זו יצרתי לי": בירר את אברהם מתרח, טהור מטמא, את יצחק מישמעאל, את יעקב

מעשו, ואת דוד המלך מרות המואביה, מלבד שאר צירופי סיגים. כאשר הופיע מהר פארן, וזרח משעיר למו, היתה זו השלמת בירור הסולת מן הפסולת. הם שסירבו לקבל התורה נשארו פסולת בלבד ואנחנו ישראל סולת נקיה. ככה הכשיר אותנו להיות ראויים לקבלת התורה. לחפוף בה. ולקבל אותה בנעשה ונשמע. **"אשר בחר בנו", פירוש, אשר בירר אותנו נקיים בלא שמץ פסולת, אשר הכשירנו ראויים ליתן לנו את תורתנו. על כך אנחנו מברכים ומוזים לו**". (מתוך אור לישרים שבועות תשפ"א, הרב אהרן סורסקי שליט"א בלבית אש"ח"א).

קנין תורה - ביגיעה ולא במתנה!

מובא בספר **חיים שיש בהם: הגאון רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל**, בבואו לתאר את גדולת תורתו וקדושתו של רבו, **הגר"א זצ"ל**, הוא כותב בזה הלשון: והעולה על כולם, הן הן גבורותיו של **הגר"א** כי לא הראה את נפשו טוב רק בעמלו אשר עמל הוא. ואף כי רצו למסור לו מן השמים רזין דרזין, כמו ששמעתי מפיו הקדוש: שפעמים רבות השכימו לפתחו כמה מגידים מן השמים בשאלתם ובקשתם למסור לו רזין דאורייתא בלא כל עמל ויגיעה - ולא הטה אזנו אליהם. ואמר: - כי השגות על ידי מלאכים ושירי התורה אשר לא עמלתי ולא חכמתי, אין לי בהם חפץ. ממשיך **רבי חיים** לספר:

בדידי הוי עובדא, ששלח רבנו **הגר"א** אותי אל אחי הגאון **רבי שלמה זלמן** [גם הוא מתלמידי הגר"א], לומר לו בציווי משמו, שלא יקבל שום מלאך מגיד אשר יבוא אליו - והעיקר כל מה שהאדם משיג על ידי עמל ויגיעה, בזה עושה נחת רוח ליוצרו, וזה כל האדם בעסק התורה!!! (הקדמה לספר ספרא דצניעותא עם ביאור הגר"א).

כמה עובדות ומוסר השכל בערך לימוד התורה מגדולי וצדיקי הדורות ועל כוחם בתורה

באחד השנים ששהה הגה"צ **רבי יוסף לייב כהנא מסיגעט זצ"ל** [בן בנו של הגאון בעל ה'קונטרס הספיקות' זי"ע, וחנתו של הרה"ק בעל ה'מראה יחזקאל' זי"ע] בצאנז לחג השבועות נכנס ביו"ט בבוקר לביהמ"ד קודם התפילה וניגש אל הגה"צ

רבי אברהם לייב שווארץ זצ"ל אבד"ק בערגסאז בעל ה'קול אריה' [אשר גם הוא היה נמנה בין תלמידי הרה"ק מצאנז], ואמר לו "אני צריך לשמוח יותר ממך בחג מתן תורה, שהרי לך העניק הקב"ה כשרונות עצומים, ואף בלא התורה היית מגיע לדרגת פרופסור גדול, או איזו משרה מכובדת אחרת והיית איש מכובד, אולם אני בלא התורה הייתי סתם איזה 'פראסטע פויער' [כי לא היה לו ראש חריף כל כך], ועכשיו זכיתי להיות נמנה בין לגיוני המלך, לפיכך עלי לשמוח ביותר", ומתוך כך יצא לרקוד במחול, **והקול אריה** הצטרף אליו ברקידה בשמחה של מצוה יחד עם כל בני הקהילה. עוד הם רוקדים מרוב שמחת התורה נכנס הרה"ק מצאנז לתפילה אשר הביט בהם בהנאה, וכמדומה שאף הצטרף אליהם (ועי' בספר 'הקול אריה' עמוד קצב).

ובמשך כל זמן הניתוח הוא למד בקול רם בעל פה ...

כח התורה: הגאון הצדיק הנודע **רבי נפתלי זילברברג** מוורשה היה ממידועיו היותר קרובים של ה'**חפץ חיים**' - מתוך מכתבו של הגאון **רבי עזריאל קרליבך**, רבה של העיר קלן לבני ביתו בגרמניה: "מרבי נפתלי זילברברג יש לי משהו מיוחד לספר לכם. היה לו שבר כפול עם הרבה כאבים ויסורים. הוא היה כל כך זקן וחלש שהרופאים והפרופסורים הגרמנים בבית החולים "לאזרטן" לא העיזו לעשות לו הרדמה בעת הניתוח. הניתוח ארך כשעתיים ורבע ובמשך כל זמן הניתוח הוא למד בקול רם בעל פה כעשרים וארבע דפי גמרא. כאשר הכאבים התגברו מאד גם קולו התגבר במיוחד ונעשה קול רם. בסיום אמר פרופסור פריי: "איני מסוגל להבין איך דבר כזה אפשרי, שלתלמוד יהיה כח כל כך גדול על האדם ובכל אופן לא מצאתי בשום ספרות רפואית שדבר כזה הוא אפשרי!" אחרי הניתוח דיבר איתי רבי נפתלי בחידושי תורה אודות רשב"א אחד שהתחדש לו בזמן הניתוח! מה אתם אומרים על זה ילדי היקרים..." (קובץ שיטות קמאי "זכרון מיכאל" ביצה)

פעם ישבו הגאון **רבי אלחנן וסרמן זצ"ל** הי"ד עם הגאון **רבי יוסף שלמה כהנמן**

מפוניבו' ולמדו בצוותא, באמצע התקשו באיזה ענין וזכרו שבספר מסוים עוסק בקושיא זו, וזכרו עוד, שה'חפץ חיים' במשנ"ב מביא דבר הלכה מספר זה, על כן חשבו שבודאי יש לה'חפץ חיים' ספר זה בביתו, והלכו לבקש ממנו שישאל להם את הספר, אך מה רבה היתה פליאתם כשאמר להם שאין לו את הספר, רק ראה כן אצל אחר, ובזאת הראה להם את ארון הספרים שיש לו, ואמר "גם זה מדי הרבה, אני מצטער מה שיש לי, ואיך אצטער במה שאין לי?!", והסביר להם "לקנות ספרים עולה כסף, ולהרויח כסף לוקח זמן, וזמן היינו חיות האדם, עדיף שאשתמש בזמן שיש לי כדי לתקן את עצמי ממה שאקנה עמו ספרים שיעמדו בארון הספרים...". ואכן ה'חפץ חיים' היה נאה דורש וגם נאה מקיים, שניצל כל רגע מזמנו לתורה עבודה או גמילות חסדים, פעם אחת ביקש לקנות נעלים בלי שרוכים, כי עשה חשבון, שבכל יום הרי הוא עסוק בערך כשלוש דקות לקשור את נעליו, נמצא שבמשך כשבועים שנה הרי הוא 'שורף' כשמונה עשרה ימים מעת לעת שלמים לקשירת הנעלים, וכי אין זה ביטול זמן לריק? ועל כן החליט ללבוש נעליים שאין בהם שרוכים. (גיליון

חיבת העבודה שבועות תשפ"ג)

הגאון בעל ה'חפץ חיים' זצ"ל היה מספר על יהודי פשוט, שהחליט ביום מן הימים שהוא קוצב לעצמו זמן של שתיים אחרי תפלת שחרית לעסוק בתורה בהתמדה וברציפות ללא הפסק, ואף לא הודיע על כך לבני ביתו, ויהי ביום הראשון כשלא חזר לבני ביתו כדרכו מימים ימימה שלחה זוגתו שליח מיוחד לביהמ"ד לברר מה איתו, אך הוא לא התייחס אליו רק המשיך לשקוד על תלמודו, ורק כאשר סיים לימודו חזר לביתו, ולשאלת אשתו מדוע לא ענה לשליחה, שהרי כל כך דאגה לו, הסביר "אם היו לוקחים אותי [-החברא קדישא] היית יכולה לעשות דבר? ודאי שלא! אם כן מה איכפת לך שחזרת אחרי שתיים...". כלומר שעליה לשמוח שחזר לביתו, והלא היה בידו להישאר בעולם העליון... וכך צריך ללמוד, מתוך

התנתקות גמורה מכל עניני העול (חיבת העבודה שבועות תשפ"ג)

כשהעתיק רבינו **החידושי הרי"ם** משכנו לעיר גור, ובזמן קצר הועמד שם ביהמ"ד גדול מאד וגם בית בנוי לתלפיות עבור רבינו זי"ע. ואמר רבינו בשם רבו **הרבי ר' בונים** זי"ע מפרשיסחא כי אם היה יודע שיכול לקרב לבות בני ישראל לשמים על ידי מופתים היה נוסע למדינת אשכנז להראות שם מופתים גדולים אשר כמעט לא היה כמותם. וסיים רבינו, כעת בוודאי אין יכולים לקרב לבות בני ישראל עם מופתים רק עם תורה, ויש לנו ראייה מפורשת על זה מדברי משה רבינו ע"ה שאמר לבני ישראל ולא נתן ה' לכם לב לדעת וגו' עד היום הזה (דב' רים כט, א) **ופירש"י** שאותו היום נתן משה ספר התורה לבני לוי כו', הרי שאחר כל המופתים והניסים הגדולים שהיו במדבר לא היה לבני ישראל לב לדעת רק אחר מסירת הספר תורה.

אמר פעם הרבי **השפת אמת מגור**, "כשאדם פותח ספר למטה, פותחים כנגדו שער בשמים".

הגאון רבי מנחם זעמבא זצ"ל שכידוע בסוף ימיו נשא רבות בצרכי הציבור של יהדות פולין, וגדולי הדור העריצוהו בצורה נדירה. אך בתקופה הראשונה שלאחר נישואיו הוא ניהל את החנות שירש מחותנו. **רבי מנחם** אמנם ניהל אותה בכשרון רב, כאחד הסוחרים המובהקים, זאת כדי שלא יצטרך לבריות, ושלא תיעשה התורה כקרדום לחפור בה, אך גם אז היה ניכר עליו בעליל היכן ראשו מונח, ובמה עיקר מאווי ומחשבותיו טרודים. כשהיו נכנסים לחנותו ספק גדול אם היו יוצאים עם המוצר שביקשו לרכוש, במקום להתמקד בבקשת הקונה, בדרך כלל היה רבי מנחם משתפו בקושיא מבריקה על דברי התוספות במקום פלוני, או בתירוץ מוצלח של הראשונים בסוגיא אלמונית. כך זה היה באופן שגרתו, בכניסתו של כל קונה וקונה מן השורה.

אולם, בשעה שנכנס לחנות תלמיד חכם בעל שיעור קומה או שקדן נודע, אור היה ניצת בעיניו של **רבי מנחם**, שהמחיש את עוצמת אהבת התורה שהפיחה בו רוח חיים. רבי מנחם היה שוכח מכל הנעשה סביבו ושוקע בנבכי הסוגיות. הקונה היה מסוגל להמתין עד בוש כדי שתתמלא בקשתו. הוא היה נדמה כשיכור אחר התורה. (עלון לשבת נשא שבועות תשפ"ב)

חיבור לתורה

שח הרה"ק **הישועות משה מויזניץ** זי"ע: כה התבטא זקני הקדוש **האהבת ישראל** זי"ע בצחות לשונו: 'אן ערליכער יוד איז דער וואס לערנט נישט קיין ספרי מוסר, א תלמיד חכם איז דער וואס לערנט נישט' [= יהודי כשר הוא מי שאינו לומד ספרי מוסר, תלמיד חכם הוא מי שאינו לומד]. יען זה שלומד, הרי פה ושם מתעוררות לו קושיות ואי הבנות בלימודו, בדברי הרשב"א, רש"י או תוספות וכדומה, והוא רואה שעדיין לא למד די הצורך. אך לעומתו זה שאינו לומד, לא קשה לו מאומה, וסובר שהוא תלמיד חכם. וכן זה שלומד ומעיין בספרי מוסר הוא מתוודע לשפל מצבו, 'וואס פאר א פנים ער האט' [=איזה פנים יש לו] והוא רואה ומרגיש בחסרונותיו ובדברים הטעונים תיקון ונוכח עד כמה רחוק הוא מהשגת יראת שמים כדבעי, ועל ידי זה יתרחק מכל הבלי העולם ולא יתעניין בהם כלל. אך זה שאינו לומד בספרי יראה הרי דרכו ישרה בעיניו, 'אזוי איז גוט [=כך זה טוב], ומי יאמר לו מה יעשה ומה יתקן.

וכן ראיתי בעיני אצל זקני הקדוש שהיה איש קדוש, ועם כל זה למד בכל יום לפני התפלה בספרי מוסר, חובת הלבבות וראשית חכמה, ואף הציב בהם ציונים. זאת מלבד שאר שיעוריו שהרבה בלימוד זוהר הק' גמרא ומשניות, סמוכים ובטוחים תהיו שגם מבלעדי לימוד זה היה איש קדוש, הוא לא הזדקק ללימוד ספרי מוסר כדי להשמר מדבר עבירה, ולמרות זאת למד בהם בתמידות. מזה אנו למדים את גודל החיוב לקבוע תמידין כסדרן שיעור מוסר.

פרשת נשא

פנינים יקרים

פרשת נשא המתקת הדינים בכח קבלת התורה

הנה כתוב ב**סידור האריז"ל** על פסוק "אלה מועדי ד' מקראי קודש", ז"ל, 'מקראי גימט' שנ"א, - דהיינו שכ"ה דינים ממותקים עם שם הוי' ב"ה, הרי מפורש שבת יבת 'נשא' רומז המתקת הדינים, ע"י שם הוי' ב"ה... וכן קורין פרשת נשא עפ"י הרוב אחר חג השבועות, שהוא קבלת התורה, על הרמז הנ"ל, שע"י התורה ולומדיה, נמתקו הדינים. אמן כן יה"ר.

- שנשכחו כביכול, מנשה מלשון נשני אלוקים, וחושבים שכבר אפסה תקוותם, ובמה, על ידי שהם מתחזקים לומר - גמליאל - הקב"ה הוא גם לי, כלומר גם לי יש חלק באלוהי ישראל, על זה האיש יענה הבורא ויאמר - פדה צור - זה הבן פדה אותי (כביכול) מהגלות:

"איש או אשה כי יפלא לנדר נדר נזיר להזיר לה" (ו ב). **הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין** (פרי צדיק, נשא אות יג). וזל"ק: בגמרא (סוטה ב') למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה לומר לך שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין. והנה

"נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם" (ד, כב). יש שפירשו כי בני גרשון מרמז על המרגישים עצמם מגורשים ומרוחקים מה' ומנחלתו, ואמרה תורה - נשא את ראשם, והיאך, על ידי שתאמר להם גם הם לבית אבותם, שידעו כי הם בניו רחומיו של בורא עולם כדכתיב (דברים יד, א) בנים אתם לה' אלוהיכם, ובזה יהיה להם נשיאות ראש והרמת קרן:

וכך היה אומר הרה"ק **רבי משה מרדכי מלעלוב** זי"ע בשם הרה"ק **רבי דוד מטאלנא** זי"ע (הובא בקדושת מרדכי עמוד יז) על הפסוק בפרשתו (ו נד) ביום השמיני נשיא לבני מנשה - יש נשיאות ראש והתרוממות לכל אשר מחזיקים עצמם כבני מנשה

ושבת שמה

אנו מכריזים והופכים 'שבת אחר עצרת'. הקריבו עולת ראייה ושלמי חגיגה יום לפני קבלת התורה.

מהר"א מבעלזא זי"ע, היה אומר טעם מדוע קוראים חסידים לשבת זה 'שבת נאכשבעות' ע"פ מש"כ **הרדב"ז** (חלק ו' ב' אלפים קעח), ע"פ דברי הגמ' בסוף חגיגה שבעליה לרגל היו מראים לישראל חבתם לפני המקום, והיו רואים את לחם הפנים סמוך לסידורו איך שהוא עדיין חם, לחם חום כיום הלקחו, ראו חבתכם לפני המקום, סמוך לסידור לחם הפנים היו מוציאים השלחן עד סוף ההיכל במקום שמותר להוליכו לשם.

והקשה **הריטב"א** האיך ראו שהלחם חם, ותיירץ שראו את ההבל היוצא מהחום שבלחם, ו**רידב"ז** פירש שאלפי הכהנים שקבלו חלקם נתנו להם ליגוע בו ולראות שהוא חם ורתחא. וכתב **רדב"ז** בשלמא

שבת חול המועד. לכן לא קראו כך לשבת שלאחר פסח וסוכות שבהם אי אפשר לאכול מחגיגת החג. משא"כ בשבועות שהוא ממש השלמה להחג, וכמ"ש החק יעקב שאם לא ברך ברכת שהחיינו בשבועות יוכל לברך באלו הימים, לכן קוראים לשבת זו 'שבת נאכשבעות' היינו שעדיין שבועות. זהו לפי פשוטו.

והרבי ביאר שקוראים לשבת זאת כך, כדי להוציא מלבן של צדוקים שהם ספרו ז' שבועות ממוצ"ש חול המועד פסח, או אם היה פסח חל ביום א' ושביעי של פסח הוא בשבת, ואז היו מביאים את העומר במוצאי שבת, ונמצא ששבועות הוא תמיד אצלם ביום ראשון אחר השבת. ולפי טעות הצדוקים תמיד חל שבועות אחר השבת ולא שבת אחר השבועות, כדי להוציא מלבן של צדוקים אנו אומרים ששבועות אינו אחר השבת אלא שבת אחר השבועות. וכן הוא לשון הגמרא במנחות דף סה סו שהיו אומרים עצרת אחר השבת, לכן

כמה טעמים לקריאת שם השבת 'שבת - נאכשבעות' נהגו ישראל לקרוא לשבת לאחר שבועות באידיש 'שבת נאכשבעות', בספר **'אסיפת חכמים'** (הודפס בשנת תרע"ד), מאחד מהרבנים שנסעו **להרבי מבויאן** בזה השבת. [בפולין היו קוראים לשבת זו 'שבת שוהלפירין' כמו שבת לאחר החתונה שהכלה נכנסת לבית המדרש. כמ"ש בישמח ישראל. כי לאחר שקבלנו תורה מוליכים אותנו לבית הכנסת, וכמ"ש בפיט אקדמות, צבי וחמיד וריג דילעון בלאותא, שיעסקו בתורה"ק, ומיד אח"כ נאמר 'צללותהון בכך מקבל', ולכן מוליכים אותנו לבית הכנסת בשבת זו] הביא כמה טעמים שאמר הרה"ק הנ"ל.

טעם א'. אמר הרה"ק **רבי אברהם יעקב מסאדיגורה** כי קדושת חג השבועות חופף על קדושת השבת, שהרי עצרת יש לה תשלומין לכל דבר, הרי פשוט שבזה השבת היו בני ישראל אוכלים שלמי חגיגה. עד שישה ימים לאחר שבועות. והוא ממש כמו

ואם הם מדקדקים על עצמם לברך ב'כזית'
כל שכן שיברכו ב'כביצה', והיה לו לומר:
"והם מדקדקים על עצמם עד כביצה ועד
כזית", עוד קשה, ומי איכא ספיקא קמי
שמיא בשיעור חיוב הברכה, עד שהקב"ה
כביכול אומר "והם מדקדקים עד כזית
ועד כביצה". כן יש להבין למה נקט דוקא
חומרא זו, וכי אין חומרות אחרות שהם
מחמירים על עצמם. ונראה לפרש על
פי דברי הרי"ף (עירובין פ"ח דף כז: וכ"פ ברמב"ם
פ"א מהל' עירובין ה"ט) ששיעור סעודה הוא ג'
ביצים ובזוהר איתא שבשלש ביצים יש
עשרה זיתים. אם כן כשיש לאדם שיעור
סעודה, דהיינו עשרה זיתים, והוא אוכל
בעצמו שיעור סעודה, חייב לברך על
מזונו, שנאמר "ואכלת ושבעת וברכת" -
בלשון יחיד. אמנם ישראל עם קדושים,
רוצים לגדלו ולרוממו, ית"ש, ולכן כאשר
יש לו מזון בשיעור י' זיתים, מהדר הוא
אחר עשרה אנשים שכל אחד מהם יאכל

ובתורה שבעל פה בגמרא נסדר נזיר
קודם סוטה, והוא כענין אמרם ז"ל באבות
איזהו דרך טוב וכו' את הנולד, היינו מצד
חכמתו רואה מקודם שמזדמן לפניו מה
שיוכל להולד מזה ומזיר עצמו מן היין וכן
בכל ענינים.

"ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום" (ו, כו).
דבר מופלא אי' מהגר"א (על משלי) איתא בגמרא
(ברכות כ:): "אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה:
רבש"ע, כתוב בתורתך 'אשר לא ישא פנים'
- ואתה נושא פנים לישראל, דכתיב "ישא
ה' פניו אליך". אמר להם הקב"ה: והיאך לא
אשא פנים לישראל שכתבתי להם בתורה
'ואכלת ושבעת וברכת', והם מדקדקים
על עצמם עד כזית ועד כביצה". ולכאורה
תמוה, למה אמר "והם מדקדקים על
עצמם עד כזית ועד כביצה", והקדים 'כזית'
ל'כביצה', הרי כזית הוא פחות מכביצה,

בתורה הקדושה נאמר פרשת נזיר אחר
פרשת סוטה ובתורה שבעל פה בגמרא
נסדר מסכת נזיר קודם מסכת סוטה.
דהנה להבין הענין מה זה שצריך להזיר
את עצמו מפני שרואה אחר שקלל.
ויש לומר (ש) כל עניני המעשים אשר
יארע לפני האדם בהזדמן המה רמיזות
מלעילא שיקח לו מהם רמיזא דחכמתא,
כידוע מהרבי ר' זושא זצ"ל שהלך בדרך
ונזדמן שנפל לערל אחד עגלה עם שחת
(הנקרא הא) וביקש ממנו שיעזרו להקימו
והשיב שאינו יכול, אמר לו הערל יכול
אתה אבל אינך רוצה. אמר הרבי ר'
זושא לעצמו שמע מה אומר לרמז על ה'
תתאה שנפלה וביכלתי להקימה ואינני
רוצה. וכמו כן המה כל הענינים שנזדמן
לפני עיני האדם המה רק לרמזים לפניו.
ולכן נזכר בתורה שבכתב סוטה קודם
נזיר שמזה שנזדמן לראות זאת צריך
להבין שבטח צריך להזיר עצמו מן היין.

ושבת שמה

ובני גרשון לדעת מנין נושאי המשכן, אבל
באמת נשא אשא להם, אני נושא אותם,
ונרמז כאן עוד ענין נפלא, עפ"י מה דאמרינן
(שבת קיח:): על הפסוק שומר שבת מחללו,
אל תקרי מחללו אלא מחול לו, שאם איש
ישראל עושה מצוה לשמו יתברך, אזי מצוה
זו מקדשתו ומטהרתו, ומזככת את הנפש,
ולא עוד אלא שמצילתו מכל רעות שבעולם,
ובפרט ע"י שמירת שבת ששקולה כנגד
כל התורה (ירושלמי נדרים פ"ג), ואיתא
בזוה"ק (פ' יתרו) מאי שבת שמא דקוב"ה,
נמצא דאורייתא קוב"ה והשבת חד הם,
ולזה בודאי יכולה הנפש ע"י השבת, להטהר
ולהתקדש מכל עון ואשמה, והנה ב' פעמים
נש"א מספרם 'שבת', וזהו הרמז נשא נשא
שהם 'שבת', ועי"ז נשא אשא להם, מלשון
נשיאת עון. וזה י"ל לפרש מה דאיתא
בכתבי האריז"ל שמקרא"י קודש בגימ'
נש"א, והוא מפ' כדרכו, ולפי דרכנו ירמוז
על הנ"ל, שאם איש ישראל שומר שבתות
ויו"ט, הקב"ה מוחל לו על כל עונותיו ופורס
סוכת שלומו עליו בהמשכת כל טוב.

סוף ימי ההשלמה, לא כמו בפסח וסוכות
שנסתיים אמונת העמי הארץ בצאת החג,
אך בשבועות הוא עד סוף ימי השלמת
הקרבנות, א"כ גם בשבת היו יכולים לגוע
בלחם הפנים. לכן היו בני ישראל נשאים
בירושלים עיה"ק עד שבת לאחר שבועות
לראות חבתן לפני המקום. לכן אע"פ שאין
לשבת שייכות עם שבועות, מ"מ החיבה
לפני המקום אנו רואים בשבת שלאחר
שבועות. (מתוך שיעור של הרב רייזמן
שליט"א, ח' סיון תשע"ז)

אי' מהרה"ק השר שלום מבעלזא זיע"א
(מדבר קדש לשר שלום מבעלזא נשא עמ'
כט) ב' פעמים נשא גימטריא שבת רמז
נפלא על כח סגולתה לפרש המסורה הנ"ל
נש"א חסד וא"ו, ג' במסורה, נשא בבני קהת
וכן בבני גרשון, וכן נש"א אשא להם (הושע
א, ו) דהנה ידוע דבכל דברים שבקדושה,
היה הנס של נושא את נושאיו, והיה זה ניכר
ביותר אצל הארון וכדאיתא (סוטה לה),
וזה יש לפרש במסורה, נשא ראש בני קהת

בפסח וסוכות שיש שבת חול המועד
בתוכו, היו יכולים לראות החיבה הזאת.
אך בשבועות שאין שבת חול המועד, מתי
היו רואים חבתם לפני המקום, בשלמא
להריטב"א היו רואים את ההבל היוצא
מהחום, אך להרדב"ז הרי צריך ליגוע בו כדי
לראות שהוא חם?

והיה אומר מהר"א מבעלזא שחסידיים
ואנשי מעשה היו נשאים בבית המקדש
עד שבת שלאחר שבועות כדי לראות חבתן
לפני המקום את חום הלחם משנה, שזהו
חינוך לבנים, שאנו חביבים אצל המקום,
ולא עוד אלא שאפ"ל בזמן בית שני שכבר
היה חושך גדול, צדוקים וכו', אעפ"כ ראו
עין בעין ששכינה שורה בישראל שהלחם
נשאר חם לאחר כמה ימים שהוא על
השלחן.

בימי הרגל דין כל ישראל כחברים, והכל היו טובלים
להיות טהור לקודש.

ואי' במשניות בסוף חגיגה שברגל היו
מאמינים אפי' עמי הארץ, וכתב השושנים
לדוד שבשבועות נשאר נאמנות הרגל עד

עובדות צדיקים

עכ"פ כאשר גדל ועמד על בוריו, הסכים האמרי אמת שיכנס להשתתף בשולחן הטהור בסעודה ג', והפעם הראשונה היתה בשב"ק פר' נח, ושמע אז מאביו מאמר יקר מאד, שהיה חוזר עליו הרבה פעמים, והיה אומר שמאחר והוא מאמר הראשון ששמע מאביו במקהלות רוב עם, נקנה הדבר בנפשו בקנין נפשי, ונעשה לו מורה דרך בעבודת ה', וכל ימיו היה חוזר בחרדת קודש על מאמר זה, שהיה הדרכה לכל ימיו.

וזה היה תורף דברי הרה"ק האמרי אמת, שאמרו בגמ' (ברכות סג.) "תניא רבי אומר למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה,

כזית, כדי שאפשר יהיה לזמן בשם השם, ואם אינו מוצא עשרה, אזי מהדר הוא עכ"פ אחר שלשה אנשים כדי שכל אחד יאכל כביצה ויוכלו לזמן, הרי שמדקדק תחילה בכזית ולאחר מכן בכביצה. ובאמת המעיין שם במשנה (ברכות מח.) יראה כי המחלוקת בענין כזית או כביצה היא אכן לענין זימון - "עד כמה מזמנין, עד כזית, רבי יהודה אומר עד כביצה". וזו היתה תשובתו של הקב"ה למלאכי השרת, שהוא נושא פנים לישראל, כשם שהם עצמם נושאים פנים בתורה ומדקדקים בה כדי לגדלו ולרוממו.

"איש או אשה כי יפלא לנדר נדר נזיר להזיר לה" (ו ב.). **"כ"ק אדמו"ר הפני מנחם זצ"ל** שח כמה פעמים, שבילדותו רצה מאד להשתתף בשולחן הטהור שערך אביו הרה"ק האמרי אמת זי"ע, אבל אביו לא הניחו, ואף שהרבה להפציר ולבקש, וגם אמו הרבנית פייגע מינטשע ע"ה ביקשה עבורו, לא הסכים הרה"ק האמרי אמת, והשיב תמיד 'ענה איז צו יונג', וביאר הפני מנחם, שאולי היה כוונתו, שלא רצה שילד צעיר כזה, יורגל לקבל כבוד, וענין זה יכול לעשות פגם בנפש.

קול מבושר

.....

פרשת נשא תיקון והמתקה לקליפה

מהרה"ק רבי דוד מסקוירא זי"ע, "אלה אלופי בני עשו וגר אלופ צפו" (בראשית לו, טו). הנה ידוע ועי' קב הישר פרק ק"ב בשם המקובלים] שהקליפה היותר גדולה מכל האלופים של עשו, הוא האלופ צפו. ואיך אפשר להמתיקו, זהו על ידי פרשת נשא שהיא הפרשה היותר גדולה שבתורה שיש בו קע"ו פסוקים כמנין הגימטריא של צפ"ו, ועל ידי מזמור קי"ט, שהוא המזמור היותר גדול בתהלים שגם בו יש קע"ו פסוקים, ועל ידי מסכת בבא בתרא, שהוא המסכתא היותר גדולה שבש"ס בבלי שיש בה קע"ו דפים, כולם מכוונים על הקליפה של צפו שבגימ' קע"ו, ועל ידיהם יכולים להמתיק הקליפה הגדולה הזו. (ילקוט "מאורי אור" עמ' ל"א)

נשא את ראש בני גרשון רמז לגאולה שעתידי לנשא המגורשים משולחן אביהם

אמר הרה"ק ר' מנחם נחום מבריסק צוק"ל, (בן המגיד מטריסק, ילקוט מאורי אור, טשרנוביל, נשא) נשא את ראש בני גרשון (ד, כב). במסכת בבא בתרא בש"ס יש קע"ו דפין, בתמניא אפי' בתהלים יש קע"ו פסוקים, ומקורם בפרשת נשא שבתורה, שיש בה גם כן קע"ו פסוקים. והענין הוא,

טובה להשגת התורה

להשגת התורה לעניות דעתי, טוב לקרות פרשת נשא כולל קע"ו פסוקים, כפסוקי תמניא אפי', וכדפים דמסכת בבא בתרא. (אלף כתב אות תתצ"ה)

העיר הרה"ח ר' משה גבאי ז"ל על זה דגם בהלכות שבת יש בו קע"ו סימנים (קובץ זרע יעקב, סקוירא גליון יח' תשס"ב עמ' רסט')

והביא הרה"ק רבי צדוק הכהן זי"ע ב'פרי צדיק' (פר' נשא אות ז) בשם הרה"ק בעל ה'חידושי הרי"ם' מגור זי"ע "איתא ב'ספר הזכות' לחידושי הרי"מ זצ"ל, הטעם שיש [בפרשת נשא] מדרש רבה בגודל הכמות וגם הזוהר הקדוש בגודל האיכות היינו ה'אדרא רבה' [דקדק לומר באכות, כי יש בזה"ק פרשות ארוכות יותר בכמות. וכן מנין הפסוקים בפרשה זו הוא גדול מכל הפרשיות האחרות שבתורה] דייקא בפרשה זו יותר משאר הפרשיות, משום שעל פי רוב קוראים תמיד פרשת נשא אחר שבועות זמן מתן תורתנו, לזה באה השפעה גדולה בדברי תורה בשבת זו, כי רבותינו הקדושים ז"ל ניצלו את חג מתן תורתנו בשלימות וממילא זכו להשפעות גדולות ברוחניות לאחר קבלת התורה.

כי מבואר בספרים על הא דאיתא ארבעה אבות נזיקין (ב"ק ב.), דהוא שורש לארבע מלכיות, ובבא בתרא האחרונה שבהם, דהיינו פריחות רשעים והשמדם, ולכן בפרק הספינה מדבר מענין דור המדבר ועדת קרח ועולם הבא, ובתמניא אפי' מדבר מהגליות הגאולה והתיקון, ושורשם בפרשת נשא את ראש בני גרשון שבתורה, שעתידי לנשא את הנגרשים משולחן אביהם... וזהו שבסוף נשא כתוב בחומשים "פסוקי קע"ו, עמוס סימן", שאחר כל הגליות והחורבנין שראה עמוס, סיים בנחמה (עמוס ט, יא-טו) "ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת וגו' ושבתי את שבות עמי ישראל וגו' ונטעתים על אדמתם וגו' אשר נתתי להם אמר ה' אלקי".

סימן ורמז לשבועות

הסימן של סדרא זו [נשא] הוא עמוס עמינדב, כי סדרא זו קורין בשבוע שחל בו שבועות קבלת התורה, ונרמז בסימן זה עמו"ס ר"ת מת"ן עצר"ת וא"ו סיון [ועל ימי הספירה הסימן] עמינדב ר"ת עצר"ת מת"ן ירד דברות נ' בעומר וכן יש לרמז בשם חדש סיון ס' מסכתות, י' דברות, ו' בחדש, נ' בעומר, שקבלו בו התורה. עוד בדרך זה: ס' מסכתות, י' דברות, וששה סדרי משנה, נ' שערי בינה. (אור למאיר, מהרה"ק ר' מאיר

מאמר יקר מאד, שהיה חוזר עליו הרבה פעמים, והיה אומר שמאחר והוא מאמר הראשון ששמע מאביו במקלות רוב עם, נקנה הדבר בנפשו בקנין נפשי, ונעשה לו מורה דרך בעבודת ה', וכל ימיו היה חוזר בחרדת קודש על מאמר זה, שהיה הדרכה לכל ימיו.

וזה היה תורף דברי הרה"ק האמרי אמת, שאמרו בגמ' (ברכות סג) "תניא רבי אומר למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה, לומר לך שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין", ותמה האמרי אמת, מאחר שאמר רבי עצמו, שנסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה בתורה, היינו שהקדים הכתוב סוטה לנזיר, כדי ללמד שהרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין, למה מסכת נזיר קודם למס' סוטה, והיה לו להקדים את מסכת סוטה למס' נזיר, כמו בכתובים, וכטעם שנתן הוא עצמו לדבר.

ואמר הרה"ק האמרי אמת, שראה רבינו הקדוש, שהדרך שקבעה התוה"ק בבחינת "סור מרע" ואח"כ "עשה טוב", אינה יכולה להתקיים בדורו, שהיה דור של שמד וגלות, ובדורות הראשונים שהיו ברי לבב ובני עליה, היו יכולים להשיג מדריגת סור מרע קודם עשה טוב, ולהיות נקיים לגמרי מן החטא, קודם שהתחילו בבחינת עשה טוב, אבל בדורות המאוחרים, אם יעסקו בסור מרע, לעולם לא יגיעו לבחינת עשה טוב, וע"כ הפך רבי הקדוש את הסדר והקדים עשה טוב עוד קודם סור מרע. וסיים האמרי אמת את דבריו ואמר, שאם בדורו של רבי, על אחת כמה וכמה בדורו, שכבר נפלו עשר מעלות אחורנית, שזו צריכה להיות דרך ההנהגה וההדרכה, לעסוק בעשה טוב, ולשכוח לגמרי מן הרע, והמאור שבה יחזירו למוטב. והיה הפני מנחם מרבה להזכיר מאמר יקר זה, והיה מסיים בה, שאם בדורו של אביו האמרי אמת כך, שהיו דור בני עליה מובחרים, מה נענה אנן בתרייהו, ובוודאי שיש לעסוק בכל הכוח בענין עשה טוב, ולא להיות שקועים כלל בעניני הרע, ודרכי התשובה ואופן החזרה יהיה ממילא, בענין המאור שבה מחזירה למוטב, ומתוך שלא לשמה יבוא לשמה, ואחר עשה טוב יזכו לבוא גם לבחינת סור מרע, והוא לימוד גדול לדרכי ההנהגה.

(דברות קודש טאלנא, נשא תשפ"א)

לו רבו שיעמיד הכלי-בישול של דגים על מדורת עצים ואש שעל הכיריים, וישים בתוכה בצלים חתוכים ומים לבשלם, ובכל פעם יאמר - 'לכבוד שבת קודש'. ופתאום בא איש אחד מרחוק לק"ק רימנאב לקבל פני רבו, והביא אתו דגים לדורון להרה"ק רמ"מ לכבוד שב"ק. והיה הדבר לפלא לעיני בני העיר. אח"כ ביום השב"ק אמר הרה"ק מוהר"מ בסעודה על השלח: דעו, כי עם קדושת שבת יורדת כל מיני השפעות שבעולם, והאיש אשר ירצה לקבל השפעת העליזות הוא מוכרח להביא הרצון אל הדיבור ולומר 'לכבוד שבת קודש', והשפעת יורדת ממילא מלמעלה. וזה רמזו חכמינו ז"ל: 'זכור ושמור בדיבור אחד נאמר', היינו כי בדיבור תליא מילתא. ועל כן אין להיפלא על אשר הייתי בטוח כי יבואו דגים. עד כאן סיפור המעשה.

ועל פי הסיפור הלז, פירש הרה"ק רצ"ה, כונת דברי רש"י ז"ל, כי היה קשה לרש"י יתור לשון 'אמור להם', כי היה די שיאמר: 'כה תברכו את בני ישראל יברכך וגו'', ועל זה מתרץ רש"י: 'אמור להם - כמו זכור ושמור', והכונה, כי תורתנו הקדושה מגלה לנו כי סודו של ברכת כהנים הוא ממש כסודו של השפעת שבת קודש, וכמו בקדושת שב"ק - בדיבור תליא מילתא, שיאמר 'לכבוד שבת קודש', כמו כן בברכת כהנים אמר שמו יתעלה - 'ואני אברכם', רק אתה הכהן אמור להם: יברכך".

"איש או אשה כי יפלא לנדר נדר נזיר להזיר לה" (ו ב). **"כ"ק אדמו"ר הפני מנחם זצ"ל** שח כמה פעמים, שבילדותו רצה מאד להשתתף בשולחן הטהור שערך אביו הרה"ק האמרי אמת זי"ע, אבל אביו לא הניחו, ואף שהרבה להפציר ולבקש, וגם אמו הרבנית פייגע מינטשע ע"ה ביקשה עבורו, לא הסכים הרה"ק האמרי אמת, והשיב תמיד 'ענה איז צו יונג', וביאר הפני מנחם, שאולי היה כוונתו, שלא רצה שילד צעיר כזה, יורגל לקבל כבוד, וענין זה יכול לעשות פגם בנפש. עכ"פ כאשר גדל ועמד על בוריו, הסכים האמרי אמת שיכנס להשתתף בשולחן הטהור בסעודה ג', והפעם הראשונה היתה בשב"ק פר' נח, ושמע אז מאביו

לומר לך שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין", ותמה האמרי אמת, מאחר שאמר רבי עצמו, שנסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה בתורה, היינו שהקדים הכתוב סוטה לנזיר, כדי ללמד שהרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין, למה זה רבי עצמו, מסדר המשנה, סידר את מסכת נזיר קודם למס' סוטה, והיה לו להקדים את מסכת סוטה למס' נזיר, כמו בכתובים, וכטעם שנתן הוא עצמו לדבר.

ואמר הרה"ק האמרי אמת, שראה רבינו הקדוש, שהדרך שקבעה התוה"ק בבחינת "סור מרע" ואח"כ "עשה טוב", אינה יכולה להתקיים בדורו, שהיה דור של שמד וגלות, ובדורות הראשונים שהיו ברי לבב ובני עליה, היו יכולים להשיג מדריגת סור מרע קודם עשה טוב, ולהיות נקיים לגמרי מן החטא, קודם שהתחילו בבחינת עשה טוב, אבל בדורות המאוחרים, אם יעסקו בסור מרע, לעולם לא יגיעו לבחינת עשה טוב, וע"כ הפך רבי הקדוש את הסדר והקדים עשה טוב עוד קודם סור מרע. וסיים האמרי אמת את דבריו ואמר, שאם בדורו של רבי, על אחת כמה וכמה בדורו, שכבר נפלו עשר מעלות אחורנית, שזו צריכה להיות דרך ההנהגה וההדרכה, לעסוק בעשה טוב, ולשכוח לגמרי מן הרע, והמאור שבה יחזירו למוטב. והיה הפני מנחם מרבה להזכיר מאמר יקר זה, והיה מסיים בה, שאם בדורו של אביו האמרי אמת כך, שהיו דור בני עליה מובחרים, מה נענה אנן בתרייהו, ובוודאי שיש לעסוק בכל הכוח בענין עשה טוב, ולא להיות שקועים כלל בעניני הרע, ודרכי התשובה ואופן החזרה יהיה ממילא, בענין המאור שבה מחזירה למוטב, ומתוך שלא לשמה יבוא לשמה, ואחר עשה טוב יזכו לבוא גם לבחינת סור מרע, והוא לימוד גדול לדרכי ההנהגה.

(דברות קודש טאלנא, נשא תשפ"א)

"כה תברכו את בני ישראל אמור להם" (ו ב). **"פירש"י**: "אמור להם - כמו זכור, שמור". פירש הרה"ק רבי צבי הירש הכהן מרימינוב זי"ע כוונת דברי רש"י אלו על פי מעשה שהיה אצל רבו הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימינוב זי"ע, "כי פעם אחת בערב שבת קודש לא היה לו דגים על שב"ק, וכאשר התחילו הצללי ערב לנטות אמר

סיפור לשבת

כל הנשמות עמדו ליד הר סיני, תפקידנו שימשיכו בדרכם!
 שח הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א:
 סיפר לי כבוד אדוני אבי מורי ורבי זצ"ל מעשה נפלא, שהיה הוא בעצמו נוכח בו בימי בחרותו עלה פעם עם קבוצה נבחרת של בחורים תלמידי חכמים מחבריו אל ביתו של מרן הראב"ד, הגאון הצדיק רבי זעליג ראובן בענגיס זצ"ל - מחבר ספר "לפלגות ראובן", ורבה של ירושלים עיר הקודש, כדי להבחן בפניו על כל מסכתות בבא מציעא, גטין, קדושין, גפ"ת [ג'מרא, פ'שט (רש"י), ת'וספות], ישר והפוך. הבחורים הללו התייצבו למבחן הקשה לאחר שינון וחזרה פעמים רבות. חודשים שלמים לפני המבחן, הדירו שינה מעיניהם עד שהיה תלמודם שגור בפייהם, כהגדרת רבותינו ז"ל (קידושין ל, א) "ושננתם" (דברים ו, ז) שיהיו דברי תורה מחודדים בפיהם, שאם ישאל לך אדם דבר, אל תגמגם ותאמר לו, אלא אמור לו מיד. ברם, בחור אחד בקבוצה היה מהחלשים בשיבה, ומשום מה נטפל לאותה חבורה נבחרת של עילויים, בעצה מתוחכמת של רבותיו, כדי לרוממו ולעודדו ולתת לו תחושה שאף הוא נמנה עם המצוינים המתייצבים למבחן המיוחד אצל הרב, אף שרמת ידיעותיו בדפים הנלמדים היו 'חלשות ביותר', בלשון המעטה. אמנם חומש עם רש"י ידע הבחור טוב מאוד. הגאון קיבל על כך עדכון מבעוד מועד מפי ר"מ הישיבה, והיה מוכן לכך שאת בחור פלוני צריך לבחון בצורה שונה. משנכנסה

הקבוצה, קיבלם הרב בסבר פנים יפות, והחל בוחן אותם במסכתות לימודיהם לאורך ולרוחב בשנינות ובחריפות, והיה שבע רצון מרמת ידיעותיהם ובקיאותם המופלגת בכל מכמני הסוגיות היטב בהגיעו אל אותו בחור, התייחס אליו בטבעיות בדיוק כמו שאר הבחורים, אבל בחכמתו הגדולה המציא עצה על אתר: לבחנו בשאלה קלה, שהציגה כחמורה וקשה. היה זה במסכת בבא מציעא בפרק המפקיד, בסוגיית הגמרא (לט, א) הדנה בפירוש הפסוק שבפרשת משפטים (שמות כג, יא) "וְהַשְׁבִּיעַתָּ תְּשֻׁמְטָנָה וְנִטְשָׁתָה". שתי התיבות הללו, "תשטמנה ונטשתה" - פנה הרב בשאלתו לאותו בחור - "הנן נדירות בש"ס. רק שלוש פעמים כתוב זאת בש"ס (סוכה מד ב, מ"ק ג א, ב"מ לט א), אולי תוכל בחכמתך ובמיטב ידיעתך, לפרש לי אותן?" הייתה זו לכאורה שאלה קלה, אבל הנימה והצורה בה הציג הרב את השאלה הקשה הזו, על המלים הנדירות בלשון הש"ס - עשו רושם של שאלה עמוקה ורבת חשיבות. הבחור, שהיה נתון כל העת במתח אדיר לנוכח בקיאותם המופלאה של חבריו לספסל הלימודים ותשובותיהם הקולעות, שמח מאוד לשמוע את השאלה שנבחרה עבורו, בדיוק פסוק מחומש, שהוא יודע היטב. פניו אורו. הוא נעמד על מקומו, והסביר היטב את כוונת הכתוב "תשטמנה ונטשתה", כפי שרש"י בחומש מסביר ב' פירושים: "תשטמנה" - מעבודה, "ונטשתה" - מאכילה, אחר זמן הביעור. דבר אחר: "תשטמנה" - מעבודה גמורה כגון חרישה וזריעה, "ונטשתה" - מלזבל ומלקשקש (עכ"ל רש"י בחומש). כששמע

הרב את תשובתו הבהירה, הראה לו פנים שמחות מאד. "זייער גוט" (טוב מאד), אמר בחיבה גלויה ושופעת, "זה מוכיח שיודע אתה מצוין, משום שאלו מלים נדירות מאד, שלא מופיעות הרבה, ואם הוכחת ידיעתך באלו המלים, בוודאי יודע אתה היטב גם את השאר". כשהסתיים המבחן הארוך וניגשו הבחורים לקבל את תעודותיהם מידי הרב, כתב לו הרב לאותו בחור תעודה יפה ומעודדת, וכך שמח לבו בהרגשה מרוממת ביותר, שהנה יצא מהמבחן הגדול אצל הראב"ד כשוה בין כולם, והוכיח לעצמו שגם הוא הצליח, גם הוא עבר את המבחן ממש כמו כולם. מעמד המבחן הגדול הזה נחרט עמוק בלבו, ונסך בו עידוד רב. כבר כמה שנים שהוא מתהלך במין "יאוש" פנימי, רחמנא ליצלן. תדמיתו בעיני עצמו הייתה שלילית וירודה, כמי שאף פעם לא יכול להצליח. בסתרי לבו אפילו תכנן לעזוב את הלימודים בקרוב, ברם, בעקבות אותו מעמד, לאחר שנוכח לדעת שגם הוא יכול ויודע כמו כולם - שינה את תכניתו, וניגש אל הלימודים בביגעה יתירה ועמל קשה, מתוך תקווה איתנה להתעלות בלימודיו בסופו של דבר, בעקבות החיזוק העצום שקיבל בבית הרב, וסיפקו מה'תעודה' המפוארת שנתלתה במסגרת הדורה בסלון ביתו - השקיע עצמו כל כולו בתורה הקדושה, עד שברבות הימים גדל להיות בן תורה לתפארת ותלמיד חכם מופלג (גיליון כיצד מחנכין שבועות תשפ"ד [מתוך ליקוטי שמואל אייזיקר ביץ']

יומא דהילולא

גדלותו של הרבי ר' ברוך ל', כי גם אילו היה הבעש"ט לוקח אבן לשאול אותה שאלה, היתה האבן גם יודעת להשיב כך.

• • • • •

הרה"ק בעל האמרי יוסף מספינקא זי"ע מביא בהקדמתו לספר בעש"ט עה"ת, שהרה"ק הר"ר אלימלך מליזענסק זי"ע היה לו צער גדול שלא זכה להכיר את הבעש"ט בחיים חיותו והיה לו השתוקקות גדולה לראותו, ופעם אחת שמע הר"ר א"ה דפיקות על חלון ביתו וגילו לו שכעת יוכל לראות את הבעש"ט הק', וכנגד ביתו היה הר וראה עליו אש מותלקחת ובתוך האש כדמות אדם ואמרו לו שזה הוא הבעש"ט הק', ואח"כ ראה שנתפוצץ האש לשישים ריבוא ניצוצין ובכל ניצוצין היה דמותו של הבעש"ט הק' לרמז שהבעש"ט היה נכלל מכל שישים ריבוא נשמות ישראל. וזהו גירסא אחת במעשה.

(אמנם יש עוד גירסא באופן ההתגלות שזכה הר"ר א"ה לראות את הבעש"ט), וידוע מה שאמרו צדיקי קדמאי, שאם היה איזה יהודי בברלין (שהיה המקום הנגוע ביותר בהשכלה) שהיה לו איזה התעוררות להשי"ת, היה זה רק בזכות הבעש"ט הק'. וכשם שטיהר הבעש"ט הק' את נפשו של אותו תלמיד כן מטהר ויטהר הבעש"ט הק' את כל נפשות כל ישראל אפילו שאין מרגישים תמיד בכך. (גילון רזא יקירא שבועות תשפ"ב)

• • • • •

שמעתי פעם מעשה מכ"ק אדמו"ר מהר"י מראחמיסטריוקא זי"ע על הבעש"ט הקדוש, מעשה שראה בספר שיחות מהריי"ץ, והריי"ץ סיפר את המעשה בארוכה כדרכו, אמנם הרבי היה מקצר בדברים וגם בסיפור המעשה קיצר, וזה היה דבר המעשה: דרכו של הבעש"ט הקדוש היתה להסב את שני סעודות הראשונות בשבת עם יהודים פשוטי עם שבאו לשבות בצילו, ומאד

הבעש"ט הק', התנצל בפניו על כך שהוא נוסע אליו, וסיפר לו כי אין לו ברירה בדבר, כי בני ביתו מפצירים בו הרבה שיסע אליו למען רפואתו. ובאותה הזדמנות שוחחו המגיד והפני יהושע על כל הקושיות שהתעוררו על הבעש"ט הק' וסיעתו. אכן באותה נסיעה נהיה המגיד לחסיד מובהק של הבעש"ט הק', וכאשר חזר לביתו עבר בדרכו שוב אצל הפני יהושע. ויהי כראות הפני יהושע כי נהפך לבו של המגיד לגמרי, שאלו הפני יהושע: מה יענה על כל הטענות והקושיות ששוחחו ביניהם על דרכו של הבעש"ט הק', ענה המגיד: 'ווי לאנג איך האב געמיינט ער איז א בשר ודם, האב איך געהאט קושיות, אז איך האב געזעהן אז ער איז אינגאנצן נישט קיין בשר ודם האב איך שוין נישט קיין קושיות' (כל עוד שחשבתי שהוא בשר ודם היו לי קושיות, אבל ראיתי כי אין הוא כלל בשר ודם ולכן אין לי שום קושיא עליו).

עיקר התקרבותו של המגיד היתה ע"י שהבעש"ט הק' למד איתו זוה"ק, ומזה נכנס לכל דרך החסידות. כי הבעש"ט הק' שאל אותו פשוט באיזה מאמר בזוה"ק, ענה המגיד ואמר לו את הפשט. אמר לו הבעש"ט הק': 'נישט אזוי לערנט מען זוהר' (לא כך לומדים זוהר), והתחיל הבעש"ט הק' ללמוד עמו, ותיכף שמעו וראו קולות וברקים כמו בעת מתן תורה, כי למד עמו את הדברים כנתינתן מסיני, ועל ידי זה נהיה המגיד לתלמידו המובהק של הבעש"ט הק'.

• • • • •

הבעש"ט הק' לקח פעם את נכדו הרה"ק הרבי ר' ברוך ל' ממעזיבוש זי"ע על ברכיו כשעוד היה ילד קטן, ושאל אותו אם הוא יודע מה היא ה'לבנה'. ענה לו הרה"ק הרבי ר' ברוך ל' כי 'לבנה' היא נוט' ל"ב נ'תיבות ה'חכמה. כשסיפרו זאת לפני הרה"ק בעל התניא זי"ע אמר כי אין בזה הוכחה על

ו' סיון (ה'תק"ך) חג השבועות'
יומא דהילולא קדישא
של מרן "אור שבעת הימים"
ה'בעל שם טוב' הקדוש
הרה"ק רבי ישראל זי"ע א
בן הרה"ק רבי אליעזר זי"ע א

רבינו איש אלקים קדוש ונורא הבעל שם טוב הק' האיר אור עולם בשנת נח"ת וי"א ת"ס וקיבל מאחיה השילוני כמובא בספה"ק תולדות יעקב יוסף (פרשת בלק) "אחיה השילוני שקיבל ממושה רבינו ע"ה והיה מיוצאי מצרים ואח"כ מבית דינו של דוד המלך ע"ה והיה רבו של אליהו הנביא ורבו של מורי זלה"ה.

• • • • •

הרה"ק רבי מנחם מנדל מוויטעבסק כותב במכתב: "היו היה דבר השם ביד הבעל שם ויגזור אומר ויקם, אחד היה ומהקדמונים לא קם כמוהו ואחריו על עפר מי יקום".

• • • • •

מובא בנתיב מצותיך להגה"ק מקאמרנא זי"ע מרן אלקי הר"ב ישראל ל' ב"ן אליעזר"ר אמר שנשמנו לא רצתה לירד לזה העולם מפני הנחשים השרפים שיש בכל דור, שלא יוכל לקום מפניהם חלילה, שלא יחלישו דעתו כ"כ עד שיתבטל חלילה, ונתנו לו שישים גיבורים נשמות צדיקים לשמרו, ואחד מהם היה הגה"ק בעל המחבר ספר מאיר נתיבים וכדומה לו.

• • • • •

אחד מגדולי הדור שחי בימי הבעש"ט הק' זי"ע היה הרה"ק בעל 'פני יהושע' זי"ע, והוא היה מתנגד לדרך החסידות, וכאשר נסע הרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע אל הבעש"ט הק' בפעם הראשונה, עבר בדרכו אצל הפני יהושע. ובידעו כי הפני יהושע מתנגד בחריפות על דרכו של

היה מקרב את פשוטי העם, רק בסעודת רעוא דרעוין הסב עם התלמידים בני החבריה קדישא בלבד ולשם לא הורשו פשוטי העם להיכנס. פעם אחת כאשר הסבו התלמידים סביב הבעש"ט בסעודת רעוא דרעוין, חלף הרהור קל של חלישות הדעת במחשבתם של כמה מן התלמידים אשר תמחו בליבם 'מה זאת שהבעש"ט מקרב בשאר סעודות השבת את פשוטי העם יותר מהם...' הבעש"ט הקדוש הרגיש תיכף במחשבותיהם והורה להם לסתום את אוזניהם באצבעות, ובאותה העת עשה הבעש"ט הק' עליית נשמה ונתפשט מגשמיות ופעל מה שפעל, והתלמידים החלו לחוש בנעימות שלא מעלמא הדין, נעימות של גן עדן... באוזניהם שמעו קולות שירה וזמירות נפלאים בתענוג עילאי ונפלא, ובתוך הדברים שמעו פסוקי תהילים שנאמרו בקולות נשברים גם הם במתיקות נפלאה עד שדימו בנפשם לעזוב את הגוף העכור לטובת אותה מתיקות נפלאה... אחר זמן קצר התעורר הבעש"ט הק' מעליית נשמתו וגילה להם כי אותם קולות נפלאים של שירות ותשבחות ותהילים ששמעו בשמים המה פסוקי התהילים אשר פשוטי העם קוראים בתמימותם...(שם)

.....

מרב אור שבעת הימים הבעל שם טוב הק' אמר: אחר כל השגותי אני לוקח את עצמי לאמונה פשוטה "איך בין א נער און גלייב!". ואף שכתוב (משלי יד, טו) פתי יאמין לכל דבר, הא כתיב (תהלים קטז, ו) שומר פתאים ה'.

.....

הבעש"ט הק' אמר: צוליב איין פינקל מיטן אויג פאר גאט'ס וועגן, איז כדאי די גאנצע וועלט! [כדאי היא כל הבריאה כולה עבור רפרוף עין אחד לכבודו יתברך].

.....

פעם אמר: וועלטעלע וועלטעלע, וואויל איז צו דעם וואס איז נישט געווען

אין דיר, וואויל איז צו דעם וואס איז יא געווען בא דיר און נישט געווען אין דיר. [עולם עולם - מה טוב למי שלא היה אצלך, ומה טוב למי שהיה אצלך אך לא היה בתוכך]

.....

מובא במגן אברהם להרה"ק מטריסק (פ' בלק): וכמו שאמר אבא מארי [ה"ה הרה"ק רבי מרדכי מטשערנאביל] זי"ע בשם הבעש"ט הק' זי"ע שגם זה האיש המוטרד בעסקיו כל היום בשווקים וברחובות וכמעט ששוכח שיש בורא עולם רק בעת שמגיע זמן תפלת המנחה עולה על זכרוננו שהגיע זמן התפלה. וגונח ונאנח בלבו בהתבוננות איך שפנה כל היום בהבלי עולם, והוא רץ לסימטא אחת מן הצד ומתפלל מנחה הגם שאינו יודע כלום מה הוא מדבר. עכ"ז גם זה חשוב ויקר מאוד לפני הבורא ב"ה והאנחה שלו בוקעת רקיעים עכ"ל הזהב.

.....

שמעתי אומרים מאיש אלקי מו"ה ישראל בע"ש נ"ע שכל מצוה שאדם עושה בפניה - מוטב היה שלא לעשותה כלל, אבל צדקה, אף שאינה מהמובחר כעושה לשמה, מכל מקום מצוה עושה שמחיה את נפש האביון, וז"א (דברים טו, י) "כי בגלל הדבר הזה", וגלל הוא לשון גלל (ב"ק ל:), ור"ל, פסולת המאכל, כן העבודה שהיא שלא לשמה היא פסולת, והעבודה שהיא לשמה הוא מובחר העבודה, ור"ל, אף בפסולת העבודה של צדקה שהיא שלא לשמה - "ברכך", וכנ"ל וק"ל. (תורי זהב, פר' ראה)

.....

ביום טוב שבועות הוא הארציית של הבעש"ט הקדוש, ומספרים שבצעירותו היה ריש דוכנא - בעלפער למלמד, וכאשר היו צריכים לקבל תלמיד חדש, היה שואל אותו אם הוא זוכר את מעמד הר סיני, ואם הילד לא היה זוכר, הבעש"ט לא היה מקבלו, שכן אם אינו זוכר את מעמד הר סיני אות וסימן הוא שאינו מישראל, שכן כל ישראל היו

בהר סיני. אמנם וודאי הוא זה שכאשר הבעש"ט שאל, היה הילד צריך לזכור, ואם הוא לא היה זוכר, אות וסימן אמיתי שהוא לא מישראל. (גיליון בים דרך מהגה"צ ר' מיכל זילבר, במדבר תשפ"ד)

.....

שמעתי ממו"ר הברכת אברהם זי"ע ששמע מהזקנים, שהבעש"ט שלח את תלמידו ללמוד הלכות סעודה מכפרי אחד, הלך התלמיד ולא מצא אצלו מאומה, רק זאת ראה שהוא אוכל ואוכל כמויות מופרזות, ותו לא מצא בו שום דבר. פנה תלמיד הבעש"ט לאותו אדם ואמר לו, הנה מו"ר שלחני אליך ללמוד הלכות סעודה, ומה אפשר ללמוד כאן. נענה הכפרי ואמר, שבאמת הוא אינו מבין מדוע שלח אותו הבעש"ט אליו, אך זאת הוא מוכן לספר לו מדוע הוא אוכל כל כך הרבה, שלפרנסתו הוא רוכל בכפרי הסביבה, ופעם אחת התנפלו שודדים על חבריו ורצחו אותו נפש בדקירה אחת, כשבקושי הספיק להתחיל לומר שמע ישראל, ולכן הוא קיבל על עצמו לאכול הרבה מאוד, שכאשר יתנפלו עליו וירצו להורגו, הם יצטרכו לדקור ולדקור ולדקור ועדיין לא תצא נפשו, ויזכה לומר שמע ישראל בכוונה למסור נפשו על קידוש ה' יתברך כדבעי. שמח אותו תלמיד בהבינו הלכה חדשה כיצד יתכן שאדם יאכל כבהמה ויהיה לו הרבה בשר, אך כל זה למען שמו יתברך כדי למסור נפשו לה' בשלימות. (שם)

.....

שאלו להרה"ק אדמו"ר הצעיר מווארקא זי"ע חסיד מהו?, ענה, זה היודע לצום בשעת אכילתו, להתבודד בין אנשים, ולערוך גלגול שלג בשוכבו במטה חמה. (גיליון כרמנו אלכסנדר, במדבר שבועות תשע"ו, כתבי חסידים)

.....

הגה"ח רבי גד'ל אייזנר ז"ל (משגיח ישיבת חידושי הרי"ם) אמר בשם גדול אחד שאמר בדרך צחות על מה שכתוב בתהלים "שמרה נפשי

לילך, כיו שעמד סמוך לדלת, החזיר פניו ג' פעמים ואמר: "הדרן עליך ר' עקיבא". (שם, בישישים חכמה עמ' קע)

.....

אמר הרבי **רבי הענין מאלכסנדר** זי"ע: יש ואדם יחקור עצמו, האם חסיד אני, או צדיק, מבלי שיעשה חשבון לנפשו לשם מה חקירה זו, כי ממה נפשך, אם יגיע למסקנא שהנהו חסיד או צדיק, הרי זה ההיפך ממה שצריך להגיע למסקנא, וא"כ ביטל זמנו לשוא כי זה אפשר לדעת בלי חקירה. (שם, חשבה לטובה עמ' קכו)---

כמעט בכל חג השבועות הגיד הרה"ק **האבני נזר** זי"ע בשלחנו הטהור מאמר זה בשם חמיו הרה"ק **מקאצק** זי"ע וזה דבר המאמר כפי שהובא בס' אביר הרועים: ונודע לכל באי שערי סאכאטשוב מה שהיו מרגלא בפומי' דרבינו הקדוש זצ"ל (האבני נזר) בשם חמיו הקדוש הגאון האלקי מקאצק זצ"ל שהגיד לו כמה פעמים דזה שבא להאי עלמא רבינו הקדוש האלקי וכו' **הבעש"ט** הקדוש זי"ע והנהיג דרך חדש בעבודת השי"ת ע"י חסידות, אין זה מחמת שדרך זה גבו' מדרך התורה שנהג מקודם לעת ההוא, אלא יען שבעוה"ר נעשה אז פגם בהתורה ע"י הפאלשע פשעטליך שאמרו הרבנים בהתורה כמו שפרעה ה' סובר כאב"י או כרבא וכדו', ה' קטרוג גדול בשמים, ולא ה' אז שום עצה אחרת אלא לשלוח להאי עלמא **הבעש"ט** הק' להתחיל דרך חדש, אבל זולת זה, דרך התורה לקרב עצמו להשי"ת ע"י התורה הוא גבו' מאד נעלה. (שם, אביר הרועים ח"א אות קי)

.....

שמעתי בשם הקדוש **רבי נחום מטשערנאביל** זי"ע אשר באו אליו חסידים מהאמלע והלכו אליו ברגליהם, וקרא אליהם המקרא: 'מה יפו פעמך בנעלים' (שיה"ש ז, ב) פירוש, בעת שהיה בית המקדש קיים, היה כוונת המקרא על העולים לרגל, ועכשיו קאי על המכתתים רגליהם לצדיקים, ופירש עוד: 'בנעלים' - כי כל הפסיעות נעולים אצל השי"ת. (שם, שארית ישראל ווילענדיק)

כי חסיד אני", וכי רק חסיד צריך שמירה, ואם אינו חסיד אינו צריך שמירה?, וביאר דהנה איתא בגמ' (סוכה נ"ב) "אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש", מל' מנוול 'זה', משמע שמדובר על יצה"ר מסיום, אלא שלא נתבאר על איזה יצה"ר מדובר, ועוד יש להבין, איך ימשוך אותו לביהמ"ד, הרי היצה"ר רוצה למשוך אותו למקומות אחרים, ולא יבא אחריו לביהמ"ד. אלא שיש שני סוגי 'מנוול', האחד שמגיע בגלוי לאיש-רחוב, ומסיתו לעבור עבירה, וזו היא מלאכה קלה. אך אינו יכול להסית א' שיושב בבית המדרש ולומד שילך למקומות לא טובים, הן יגרשו מיד, ע"כ מגיע אליו בדמות של 'יצר טוב', ומראה לו פנים כאילו מסיתו לעשות 'מצוה'. וזהו אם פגע בך 'מנוול זה', הכוונה ליצה"ר הזה שצובע עצמו ליצר טוב ואת העבירות צובע כמצוות וכך מגיע לפתות את היהודי. העצה היא "משכהו לבית המדרש", יאמר לו נתיי ספר וניחזי, יפתח גמ' ושלחן ערוך ויחפש היכן כתובה מצוה זו, או אז יראה שבאמת אין זו מצוה. זהו טוב רק לאינו חסיד, אך לחסיד לא די בעצה זו, כי כשיאמר לו היכן כתובה מצוה זו, יאמר לו היצר הרע: מה אתה שואל היכן כתוב?! יש כתב יש מהבעש"ט, מקאצק, ואולי זה עוד מהאר"י הק', לא כולם יודעים מכך, רק יחידים, והכת"י כבר נשרף ונאבד... הסבא זכרנו לברכה חזר על כך בשם אביו ז"ל... על זה הבקשה 'שמרה נפשי' מהצובע הזה, 'כי חסיד אני'... (שם, מסילות גד עמ' קטז)

.....

כאשר ביקר בעיר ווארשה הגאון **רבי עקיבא איגר** זי"ע, באותה עת שהה בעיר הרה"ק **רבי יחזקאל מקאזמיר** זי"ע, אמר הרבי לאנשיו "בואו ונקבל פני צדיק הדור", הלך ובא הרה"ק **מקאזמיר** זי"ע והעמיד עצמו בתוך הבאים, החזיק **הגרע"א** את ידו ולא הניחה ושאלו, תאמרו לי את הפשט מה הפי' "איזהו חסיד המתחסד עם קונו", השיבו הרה"ק **הרבי מקאזמיר** על אתר: "המתחסד עם קונו", היינו שאף נברא בלעדיו אינו יודע מזה, רק הקב"ה. כאשר פנה **הרבי מקאזמיר**

.....

פעם אחת שאל יהודי אחד את הרה"ק **ר' בונים מפרשיסחא** זי"ע"א מהו טעם הדבר שכל יהודי הנוסע להסתופף בצל אדמו"ר קורא לעצמו חסיד והרי חסיד הוא מדריגה עליונה יותר מצדיק ענה לו הרבי **ר' בונים** ואמר לו משל למה הדבר דומה הנה מקראקא לדאנציג יש מהלך רב ועצום ובכל זאת מיד כשיוצא יהודי סוחר מקראקא בדרכו לעשות מסחר בשוק אשר בדאנציג הרי אומרים עליו שהוא בדרכו לדאנציג הגם שעדין יש דרך ארוכה מאוד כדי להגיע לשם כן הוא הדבר ביהודים הנוסעים לצדיק הדור כדי להיות בבחינת חסיד המתחסד עם קונו ולהתקרב אל השי"ת הרי מיד נקרא חסיד משום שנוסע הוא בדרך המובילה. (שם, אוצר פניני תורה וחסידות)

.....

אמר הרבי **רבי הענין מאלכסנדר** זי"ע: גדולה מעלת החסידים המדברים בחסידות איש עם רעהו. שכן אפילו אם אין הדברים פועלים על שומעם להיטיב דרכו להבא, יש בזה מדה טובה, שכן בשעת השמיעה מתפעל השומע מגודל הדברים ונכונותם, והוא לי כמחאה בפני היצר הרע שלא יטען בו חזקה, ואם כך הרי זו מחאה בפני המחזיק. (שם, חשבה לטובה עמ' קכד).

כפי המבואר בתורת החסידות, נשמת הצדיק היא נשמה כוללת אשר בה כלולות נשמות רבות. אם כן אפוא, הרי כל נשמה פרטית היא עצם מעצמותה של הנשמה הכוללת, ומשום כך היא נמשכת ומתדבקת בנשמת הצדיק שהיא שורשה בלי שום שכל והבנה. וכפי שביאר הגה"ק בעל התניא זי"ע (הובא בספר מאה שערים' עמ' כט): "וואס איז אמונת הצדיקים? - כי כל נשמה פרטית היא ניצוץ וחלק מהנשמה של הצדיק, ויש נשמה שהיא חלק עשירית מנשמת הצדיק, ויש שהיא חלק ממאה ואלף ורבבה, עד שלפי ערך החלק שיש לה בנשמת הצדיק כך אמונתה בו". "כי ענין אמונה לא בדבר שהוא מושג בשכל ודעת, כי

ו' סיון 'חג השבועות' (ה'ת"ש)
 יומא דהילולא קדישא
 של הרה"ק רבי אברהם שלום
 הלבשרשטאם מסטראפקוב זי"ע
 בן הרה"ק רבי יחזקאל שרגא בעל
 "דברי יחזקאל" משינאווא זי"ע

בעת המלחמה העולמית הראשונה נשבה ע"י הרוסים הרה"ח ר' יוסף לייב כהנא ממונקאטש, וזוגתו לא קיבלה ממנו שום ידיעה משך חדשים, עד שחשבה בלבה אולי נפל שדוד במלחמה, והיתה הולכת ובוכה על בעל נעוריה, ויעצו לה להכנס לרבינו אולי יוכל להושיעה שיתברר מצבה שהוא חי ויבוא במהרה, או שיקבלהו עדות שמת ולא תשאיר בעיגונותה, נכנסה האשה לרבינו, והוא אמר לה: דעי לך, כי חי הוא, ולא זו אף זו כי תוך ששה שבועות הוא יופיע חי ובריא בביתך.

התחזקה האשה בדברי רבינו והאמינה בברכתו, ואכן כעבור מספר שבועות הגיעה טעלגראם (מברק) לביתה שהוא היה שבוי וברח משביו והוא כעת בלעמבערג בדרכו לביתו, כשהגיע לביתו היה זה בדיוק ששה שבועות מאז שאמר רבינו את דבריו, עוד זאת נתברר מפיו כי בעת שרבינו אמר לזוגתו שישב בעוד ששה שבועות היה עדיין שבוי, אלא שלפתע התעורר בו דחף לעשות תחבולות לחתור ולברוח כדי לשוב לביתו, ואף שהיה דבר הכרוך בסכנה, מ"מ הרגיש כאילו מאן דהוא תופסו בציצית ראשו ומוליכו בדרכו, ונודע הדבר שהיה הכל מכוחו של רבינו

.....

פעם בא סוחר להרה"ק מסטראפקוב וביקש ממנו שיתפלל שירד שלג כי מגדלי העצים על ההרים היו מגלגלים אותם על השלג, והרה"ק ביקש ממנו של"ג רייניש כמנין שלג והבטיחו שהשלג יכסה ארץ.

מלובלין זי"ע. וכנודע שרבינו הקצות היה מתנגד לדרך החסידות, עמד ושאל אותו בחריפות 'האם הרבי מלובלין גם גזר עליך שתסע אליו...?' אם לבא אלי לא רצית רק לאחר גזירה, האיך יש לך זמן רב לנסוע ללובלין פעמים רבות? החל רבי הערשל'ע להסביר לו מה הוא מקבל בלובלין, [יש בזה כמה גרסאות, נזכיר אחת מהם] הנה למדנו במסכת עירובין סוגיא סבוכה בענין 'מבוי העשוי כנדל', כמו מרבה רגליים שיש מבוי מרכזי וממנו יוצאים הרבה מבואות, היכן הוא מקום צורת הפתח, והיכן צריך דלתות. ויש בזה כמה דעות ושיטות. תתארו לעצמכם אם כאן בעיר היה מבוי כזה באיזה שכונה, מסתמא הייתם נוסעים לשם כדי לראות את זה בעיניים ממש, כדי לקרב הדברים אל השכל. כמו כן, אני למדתי בתורה פסוק מאד קשה, 'את ה' אלקיך תירא', הרבה אנשים גדולים הרימו ידיהם ואמרו שאינם יודעים איך לפרשו, איך לקיימו, מה הם הדרכים, היכן הוא צורת הפתח לזכות לזה. לכן אני נוסע ללובלין, כי שם אני 'רואה את זה בעיניים...' וממילא לא היה הרבי מלובלין צריך לגזור עלי שאסע אליו... תוך כדי ההסבר של רבי הערשל'ע, קם רבינו הקצות ונמלט מביתו, ואח"כ אמר לאנשיו, שאם הוא היה יושב עם האברך הזה עוד עשר דקות... (מתוך שיעור של הרב רייזמן שלי"ט א"ט טבת תשפ"ג)

וכך התבטא פעם הרה"ק רבי אשר מסטאלין, שאביו הרה"ק בעל 'בית אהרן' מקארלין אמר בזה הלשון: "בכוחי להסביר את החסידות מכח השכל, כך שכל המתנגדים היו מודים בכך, אלא איזה פנים יהיה לחסידות שבאה מכוח השכל. הרי כל החסידות בנויה על אמונה, רק אחרי שאדם כבר חזק באמונתו, אז אפשר להעזר גם בשכל שהוא יסכים גם לאמונה", ע"כ. (וגם כך יאמינו לעולם עמ' נח)

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

בזה לא שייך עניין אמונה, מאחר שהוא מבין בשכלו ודעתו את הדבר, ולהיפוך ענין אמונה בדבר שהוא עצם מעצמותו ובעצמותו לא שייך דעת ושכל, למשל כמו שלא שייך לומר שמבין בשכלו שזה רגלו או ידו וכו', כי זה עצמותו ומהותו ולא שייך בזה שכל ודעת, כן הוא בענין אמונת הצדיקים, מאחר שנשמתו חלק פרטי מעצמות נשמתו של הצדיק, והוא מאמין בו באמונה שלמעלה מן הדעת והשגה רק שנמשך אחריו כל עצמותו ומהותו מאחר שהוא חלק ממנו.

[במעלת הנסיעה לצדיק, הבאנו בגיליונו (ע' שמועה טובה בשלח, פינת יקרת תשפ"ד, ועוד). מהרה"ק מהרצ"ה מזידטשוב זי"ע שסיפר שאביו הרה"ק רבי אייזיק סאפרין זי"ע היה מבאי ביתו של רבינו הקצות החושן, ופעם אחת שאל אותו רבינו, האם יש לו בנים לומדי תורה ותלמידי חכמים, רבי אייזיק'ל השיב לו שברוך ה' שברכו בבנים תלמידו חכמים, כנודע שהעמיד חמשה ארזים בישראל, כל אחד מהם חידוש נפלא בתוה"ק. הגדול שבהם היה רבינו העטרת צבי. ואמר רבי אייזיק לרבינו שהבכור רבי צבי הירש הוא ת"ח מופלג. וביקש ממנו רבינו שיביאנו לפניו להשתעשע עמו בתוה"ק. רבי אייזיק'ל ביקש לבנו רבי הערשל'ע שיעלה לבית הקצות החושן וידבר עמו בדברי תורה. רבי הערשל'ע מיאן ואמר 'ביטול תורה', יש לי הרבה שיעורים ולימודים, מה תועלת יש לי לבא לפני הרב ולהראות לו את ידיעותי בתורה? לאחר כמה ימים כשהיה בבית רבינו, אמר רבי אייזיק'ל שאין בנו רבי הערשל'ע יכול לבא לפניו משום שאין לו זמן מרוב התמדתו בתורה. כששמע ה'קצות' את דבריו, נתפעל יותר פי כמה וכמה מלשמוע מעלתו של האברך הבכור, וצוה לרבי אייזיק'ל שילך ויאמר לבנו שהרב גוזר עליו בגזירת מרא דאתרא שיבא לביתו. כששמע רבי הערשל'ע את הגזירה, לא היתה לו ברירה ועלה לבית רבינו. שני הצדיקים ישבו והשתעשעו בדברי תורה, ומדי דברו עמו, הבין רבינו הקצות שרבי הערשל'ע נוסע אל הרבי

אמנם לבסוף ירד גשם זלעפות ונתקשה מאד בהורדת העצים, חזר הסוחר להרה"ק בטענה אמר לו הרה"ק תאמר לי האמת האם הייתה אצל עוד צדיק, הודה הסוחר שבאמת הי' ושאל אותו וכמה נתת לפדיון נפש אמר י' רייניש אמר לו הרה"ק א"כ אתה הוספתה משל"ג לגש"ם.

• • • • •

הרה"ק ר' אברהם שלום מסטראפקוב זי"ע הי' משותק רח"ל על גופו, ובלילה אחד מלילות החורף כשעה או שתיים אחר חצות ביקש לעמוד, וקרא למשמשו ר' חיים יעקב שרוצה לקום (שהיו צריכין לעזרו) אמר לו המשמש, רבי, הא בחוץ קר מאוד והרבי חולה ואין לו כדאי שיקום עכשיו, אמר לו א פלא, הא ממש עכשיו הי' כאן היצה"ר ואמר לי כדברים האלה.

• • • • •

איתא בשו"ע (סי' ר"ס ס"א) ברמ"א וכשנוטל צפרניו לא יטול אותן כסדרן ויתחיל וכו' וסימן לזה דבהג"א בשמאל ובדאג"ה בימין. אמר הרה"ק רבי אברהם שלום מסטראפקוב זי"ע על זה, דכאן מרומז ענין נחוץ להדרכה בעסק אדם מישראל, דהנה כל אדם יש לו יגיעות בעולם הזה, והוא תמיד מלא דאגות שונות, אלא שיש הפרש גדול בין עובד אלקים ללא עובדו, דהעובד ד' יש לו דאגות היאך יגיע לקיים מצות ה' בהידור ובכשרות, ועל זה הוא רץ ונמנה ביגיעות שונות והוצאות מרובות, והנה בשמים ממעל מחשבין לו לפום צערא אגרא, שאותן היגיעות והצער גורמין לו שכר כפול ומכופל, ועי"ז מוצא חן בעיני אלקים ואדם ונכסיו מצליחין.

והנה אל יחשוב מי שמזלזל במצוות ואינו מיגע עצמו אחר הידור מצות השי"ת שהוא יחי' בשביל זה יותר במנוחה וחיי נחת, כי מי שאינו מקבל על עצמו עול תורה ומצוות נותנים עליו עול מלכות ועול דרך ארץ, וכמה מיני הרפתקאות עדו עליה ואינו נפטר מן היגיעות והטרדות, אלא החילוק הוא שהם רצים ואינם מקבלים שכר ואנו רצים ומקבלים שכר.

וזה מרומז בדברי הפוסקים הנ"ל, בדאג"ה - שאותיות דאג"ה כסדרן רומז על דאג"ה נכונה וישרה, זה בימין, היינו רומז ע"ש הצדיקים המיימינים בה, אבל המשמאלים בה שנוטין מדרך התורה"ק גם להם יש דאגות, אלא שהם מהופכות, שדואגים איך להגיע לדברים המהופכים מן האמת, וזהו דבהג"א בשמאל שאותיות בדאג"ה אינם בסדר נכון כמו דאגתם הנ"ל של המיימינים.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

ו' סיון 'חג השבועות' (ה'תש"ח)
יומא דהילולא קדישא
של בעל ה"אמרי אמת" מגור
הרה"ק רבי אברהם מרדכי זיע"א
בן הרה"ק רבי יהודה אריה לייב
בעל ה"שפת אמת" מגור זיע"א

אחרי לידתו, כשהראוהו לסבו החדושי הרי"ם כנינו הראשון, אמר עליו, "איני יודע מה יכלתי לבקש יותר".

• • • • •

הרה"צ ר' אלחנן הלפרן זצ"ל הביא בספרו שיחתן של עבדי אבות: בעת שביקשה הרבנית אשת השפת אמת מגור זי"ע ברכה מדודה הרה"ק הדברי חיים זי"ע (שהיתה נכדת גיסו הגאון רבי מאיר יחיאל קאמינר חתן הברוך טעם זי"ע), על בנים עפ"י ציווי של זקינה החידושי הרי"ם זי"ע. ואיחל לה הדברי חיים ברכה לישועה, באומרו לה, אני רואה עבורך חמשה חלאט"ן (היינו מלבושי כבוד) וזכתה לחמשה בנים גדולים. (ה"ה האמרי אמת זצ"ל, הרה"ק רבי משה בצלאל זצ"ל הי"ד, הרה"ק ר' נחמיה זצ"ל הי"ד, הרה"ק ר' מנחם מנדל מפיאבניץ זצ"ל הי"ד, הרה"ק ר' שמעון זצ"ל).

• • • • •

הר"ר יעקב צבי יוסקוביץ ז"ל מתל אביב, היה עוסק בעתיקות ובספרי קודש נדירים,

והיתה לו ספריה ענקית בפולין וכן בארץ ישראל. נוהג טוב היה לו שכל ספר חשוב שהיה מוצא, השאילו לרבי ה'אמרי אמת', ואחרי כשבועיים לאחר שהרבי עבר כבר על כולו, היה בא ליטלו חזרה.

בימי המלחמה עבר תלאות רבות ובחסדי שמים זכה להנצל ולהגיע לארץ הקודש. שאלוהו ידידיו כיצד החזקת מעמד כל אותן שנים קשות? אמר: אני לא דאגתי, ידעתי בביטחון מלא שאצא מהמלחמה שלם בגופי ובנפשי! מנין זאת לך? - שאלוהו. ענה להם: פעם הבאתי לרבי ספר בענייני קבלה, כשהחזירו לי רמז לי שלא אלמד בספר זה, באומרו: 'יש לך עוד זמן, לאחר גיל ארבעים...' אם הרבי אמר לי שיש לי עוד זמן, דבריו של הרבי לא ישובו ריקם! ידעתי בבטחה שאגיע לגיל ארבעים בריא ושלם...

• • • • •

א' מנכדיו של האמרי אמת קנה לרבי סידור חדש, וביקש מהרבי שיתן לו את הסידור הישן, אמר לו הרבי: אין לי צורך בסידור חדש... שלח הנכד את א' המשמשים שיבקש עבורו. שאל הרבי: מה צורך יש לו בסידור שלי? השיב המשמש: הוא רואה בזה סגולה ליראת שמים... אמר הרבי: 'אם כך, אשתמש בו אני, כי אף אני רוצה יראת שמים...!'

• • • • •

סיפר הרה"ח ר' מאיר שמחה קורן ז"ל, שהיה לו חבר שאמו חלתה מאוד והרופאים רצו לנתחה. יעץ לו שיסע לרבי לגור, וימתין ליד הדלת בשעה 4 בבוקר בדיוק, ואז כשיפתח הרבי את הדלת יזכיר את אמו לברכה. וכן עשה, ונתן לרבי קויטל על אמו, ענה לו הא"א בקצרה: 'אופורציא? ווי פאלט אויס?'... ואכן לא עשו את הניתוח, וב"ה הבריאה!

• • • • •

בזמן המלחמה כשהגיעו הגרמנים ימ"ש סמוך לארץ ישראל היה פחד גדול, והתאספו בביהמ"ד ואמרו תהלים. לפתע ראו יהודי יוצא מבית

הרבי ה'אמרי אמת', וסיפר שנכנס לרבי לבקש על הסכנה, ענה הרבי: 'אויף ארץ ישראל האבען זיי נישט קיין שליטה! כששמעו זאת התחזקו מאוד ובטחו בהש"ת."

• • • • •

אחד מחשובי החסידים סבל הרבה שנים מכאבי ראש. בא' הימים שלח הרבי שליח לומר לו, שהנה בא רופא מומחה לארץ, ושיראה לפנות אליו שינתחו בראש, ולא ידאג. וכך עשה, וב"ה הניתוח הצליח והרגיש טוב. לאחר שהחלים נכנס לרבי עם עוגה ויין, והרבי בירכו. אמר הגבאי: 'הרי אין לו ילדים...' הגיב הרבי: 'איך בין נישט אנקעגען...' ונושע ונולדו לו כמה ילדים. (נלקט מספר שיח הפרשה - ר' חיים יצחק שוירץ ז"ל)

• • • • •

הרי דוגמא מאלפת מדרך חינוכו וחיזוקו של הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע, גישה של אור וחום, שאימץ בה את לבבם של צעירי הצאן. יליד בנדין היה ר' אפרים לונדונו ז"ל, יהודי תלמיד חכם שהיה בשעתו תלמיד מובהק של הגה"ק רבי הערש העניך לוינ' זצ"ל, רבה של בנדין וחתנו של ה'שפת אמת' זי"ע.

פעם כשהיה בחור בן שבע עשרה עמד ר' אפרים לנסוע שבת לגור. הוא הלך להיפרד מרבו ה'בענדינער רב' שמסר לו ציור מכתבים אל הרבי. כמה מאושר היה הבחור בשליחות זו. אלא שבדרך נגנבו להוותו המכתבים ברכבת. את מפת נפשו של הבחור אז, אין לתאר.

הוא נכנס בברכיים כושלות אל הרבי ונאלם דום מבלי יכולת לפלוט הגה. יראת הרוממות ועגמת נפשו יחד "שיתקו" אותו לחלוטין. הרבי הסתכל עליו במבט שואל על מבוקשו. הבחור מלמל במר נפשו: "ס'איז מיר געשען אן אומגליק" [-קרה לי אסון] הרב מבענדין נתן לי מכתבים ונאבדו ממני... על פני הרבי נראתה בת שחוק מאירה כשמש, הוא ביטל את הענין במחי יד ואמר בנעימה: "עה! אן אומגליק, שלא יקרה לך אסון גדול מזה כל ימי

חיך..."

הוא נתן לו ברכה ואמר: "הוא יכתוב מכתב אחר..."

אחר השבת נכנס אל הרבי להיפרד ממנו. הרבי הושיט לו ידו ואמר לו: "חכה רגע, אמסור לך מכתבים להרב [מבענדין]. הוא נכנס לחדר אחר וחזר כשבדיו חבילת מכתבים ופנה אל הבחור המופתע. "תן את זה לרב אבל שמור על זה היטב"

• • • • •

הרבי לא שכח להרנין לב צעיר, לחזק ולרומם בחור רך בשנים, לאמצו ולהוכיחו לו שעדיין ראוי הוא לאימון מלא... ששוב לא ירגיש אי נעימות על מה שקרה לו. ר' אפרים הוסיף, שהרגיש תמיד שברכת ה'אמרי אמת' ש"אסון" גרוע מזה לא יקראה לו לעד, שמרה עליו בכל דרכי חייו. [מתוך הספר גשר לעולם מופלא עמ' קל, בכלל הפליא לתאר שם תחושות בחור ב"נסיעותיו" ובפרט כשזכה להיכנס אל הקודש פנימה]. מתוך מאמרו של הרב משה יעקב קנר שליט"א

• • • • •

שקידתו בתורה

הסביר רבנו לבן זקוניו הרבי הפני מנחם זצ"ל, מהו נסח הברכה לעסק בדברי תורה, ואמר לו, המכיר אתה את שלום החנוני מהמכלת של העירה, כששואלים במה עוסק שלום, הכל יודעים שהתשובה היא חנוני, גם כשהוא אוכל, שותה וישן, ראשו מנח בחנות. כך צריך לנהג בעסק התורה, גם כשעוסקים בדברים אחרים שנצרכים לאדם, חבי הראש להיות מנח אך ורק בה, וזה שמברכים "לעסק בדברי תורה".

• • • • •

מידת השתיקה שהיתה בו

נכדו שנסע עמו בעגלה ספר, בדרכם שאל העגלון דבר מה, השיבו אחד הנוסעים בפולנית, טאק טאק (כן כן). התענין הרבי מה משמעות המלה, כשתרגמו לו התפלא, מדוע כפל הלשון, וכי לא די בפעם אחת.

• • • • •

התפרסם בשמירת לשונו, אמרו, ישנם בפולין שני צדיקים גדולים שלא דברו לשון הרע מימיהם, רבנו, והחפץ חיים.

• • • • •

ניצול הזמן

כשנשאל איזה ספר מוסר ראוי ללמד, השיב, השעון הוא ספר המוסר החשוב ביותר, מלמדנו שכל רגע שחלף, לא ישוב לעולם.

• • • • •

הרה"ק בעל האמרי אמת זי"ע היה אומר שהעולם אומרים טייה און תהילים, קען קיינמאל נישט שאטן. והנה טי"ה אינו טוב אלא כשהוא חם, אבל כשהוא קר אינו טוב כל כך. וכן הדבר בתהילים שהוא צריך להיות חם ולא שיהיה קר. (אוצר פניני תורה וחסידות)

• • • • •

כשהגיע הרה"ק בעל האמרי אמת לארץ ישראל, ניגש אליו אדם אחד שהיה רב, ושאל אותו באומרו גערער רבי הרי כתוב בגמרא שאורא דארץ ישראל מחכים, ואם כן כיון שהגעיתם לארצינו הקדושה, הרי עליכם במדריגות החכמה, ובוודאי נתחדש לכם כוונות נעלות בהגיעכם לארץ ישראל, וממילא מבקשים אנו מכבודכם, שתזכו אותנו בהחידושים האלו, ותגלה אותם לנו. אמר לו האמרי אמת זי"ע צודק אתה, נכון הדבר שנתחכמו כאן בארץ ישראל, אך כבר אמרו חז"ל במשנה 'סייג לחכמה שתיקה', וכיון שכן היות שהוספתי על חכמתי ממילא אני מוסיף גם על שתקתי, שעיקר החכמה הוא שיוכל האדם לשתוק ולא לגלות את כל מה שהוא יודע. (אוצר פניני תורה וחסידות)

• • • • •

בספר אור זרוע לצדיק נכתב כך: מסופר כי פעם שיגר האמרי אמת משלחת בענייני אגודת ישראל, אל האדמו"ר רבי יששכר דב מבעלזא. בראש המדברים היה גיסו הרב מבנדין. נדהם האדמו"ר מבעלזא מאישיותו חובקת

בתוך מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם "במיעוט שחוק", הלא שחוק אסור בעוה"ז מכל וכל, מהו איפוא "במיעוט", אלא כשרוצים לכעוס צריך לשחוק, אז מ'ויל זיך בייזער'ן זאל מען לאכן. (ראש גולת אריאל, עמ' תז)

• • • • •

הרה"ח ר' יואל שרייבר היה בנו של הגה"ק רבי שמעון סופר מקראקא, בנו של מרנא ורבנא החתם סופר זי"ע. [כ"ק האדמו"ר ה'פני מנחם' מגור אמר על ר' יואל שהיה ראוי מצד למדנותו וצדקותו לשאת בעול הרבנות [כאבותיו] במלוא המובן, אלא שברח מן השררה]. בעקבות היכרותו עם הרה"ק רבי יחיאל מאיר מגוסטינין, הפך בחלוף הימים לחסיד אמיתי ההולך ומתנהג באורח החסידות על פי דרך הבעש"ט. והרבה מסופר בפי חסידים על התקשרותו הגדולה והתבטלותו המופלגת לרבנותיו הק', ובמיוחד לרבו ה'אמרי אמת' [שר' יואל היה גדול ממנו בכ- 20 שנה].

וכה סיפרו עלי: הנסיעות הרבות של ר' יואל אל רבותיו לא נעשו כמצות חסידים מלומדה, אלא מתוך צימאון טהור ובמטרה ברורה, וזו היתה סיבת הקפדתו שלא לעשות שתי שבתות רצופות אצל רבו, ומרגלא בפומיה כי הכלל "הרגל נעשה טבע" נאמר גם בדברים הללו. וכן אחר פטירת רעייתו כשקבע את מגוריו בוורשה הקרובה לגור, נהג לנסוע כל שבת שניה אל הרבי. למרות זאת, הוסיף ר' יואל לאמור: "מען דארף זיך אבער שטענדיג צוגרייטען!" [= צריכים תמיד להתכונן]. ואכן גם בימי זקנותו, כאשר לא התאפשר לו לנסוע כמקדם, בכל זאת היה צורך את תיקו ומניחו ליד הדלת כפעולת הכנה, בהוסיפו: "אז דער אויבערשטער וועט העלפן, און איך וועל האבען כח, וועל איך פאהרען קיין גער" [= אם השי"ת יעזור ויהיה לי כוח, אסע לגור]. הוא היה רגיל, כשעבר על הפרשה שניים מקרא ואחד תרגום בערב שבת, למצוא איזה פסוק הטומן בחובו רמז לענין הנסיעה לרבי. בני המשפחה שהורגלו לזה היו שואלים אותו "האם כבר מצא הסבא את פסוקו?...?" לקראת עריכת

מן המהדרין שמורים בתכלית מקצירה ועד אפיה, והיה נוהג כל זה בדקדוקים מדקדוקים שונים, והנה פ"א כשהיה החוזה עומד ומתפלל תפלת ערבית של פסח. בא עני אחד אל ביתו והתאונן לפני הרבנית על כי אין לו מצות על "הסדר". נכמרו רחמיה של הרבנית והגישה לו שלשה מצות, ושלא במתכוין נתנה לו הג' מצות שהכין החוזה עבורו. כשבא החוזה מבית התפלה, נגש להוציא הג' מצות שלו ולא מצאם. לרבנית הרגישה תיכף כי בשגיאתה נתנה לאחר הג' מצות, וספרה לו גופא דעובדא. כששמע החוזה ספורה לא דיבר דבר, ולקח ג' מצות פשוטים וערך עמהם הסדר ואח"כ אמר: משהו חמץ הוא רק מדרבנן, ומשהו כעס הוא מדאורייתא. ע"כ תוכן המכתב של האדמו"ר מגור. (ש"ב הרה"צ ר' יוסף אדלער זצ"ל שמע הספור מחסיד א' שראה בעצמו את האגרת הזאת)

• • • • •

הרה"צ ר' אלחנן הלפרן זצ"ל הביא בספרו אמרי חן: ועל זה הדרך שמעתי מחכם אחד שהרה"ק בעל האמרי אמת מגור זי"ע אמר לו לפרש הכתוב (תהלים ל"ד כ"ג) פודה ה' נפש עבדיו ולא יאשמו כל החוסים בו. נפש עבדיו, היינו הצדיק שהוא הנפש של הכלל, ועל ידי זה ולא יאשמו כל החוסים בו, היינו כל החוסים בצדיק נפדים בכוחו של הצדיק.

• • • • •

במשנה (אבות ה"א): קשה לכעוס ונוח לרצות חסיד. הרה"ק בעל אמרי אמת מגור זי"ע מימיו לא יצא מהתייחסותו השלווה והרוגעית כלפי בני אדם הסובבים אותו, אפילו במצבים קשים ביותר, גם משמשו בימי חוליו לעת זקנותו, סיפרו, שלעתים רחוקות כשהיה לו בצדק על מה להתרעם, נהג לומר בדרך צחות: כ'וועל מיך באלד גיין בייזער'ן... ותו לא. ולפעמים, כשלא חש בטוב, הקדים ופיס את האנשים בקירבתו, אולי במצוקתו ידבר חלילה אל מישוה שלא בניחותא, כדרך שמצוי באנשים חולים. והיה מדייק בדברי התנא בפרק 'קנין תורה' שהזכיר

העולם בתורה בקדושה ובמדרגות רמות של אורחו, שהיה גם חתן השפת אמת וגם נכד הרבי ר' העניך מאלכסנדר. הביע בקול את פליאתו, אצלנו בגליציה נהוג שבני אדמורים מנהיגים עדה, מדוע איש רם מעלה כמוהו לא ינהיג בעצמו עדה, לצד הנהגתו של גיסו האמרי אמת, ומה ראה צורך להתקשר לאדמו"ר. נענה הרב מבנדין והטעים, את דרך הביטול המוחלט של גדולי עולם בפני האדמו"ר הקדוש בגור, כדי לקבל מושג על מעלתו של הרבי שלנו, ראוי להתבונן תחילה בדרכי אחיו הקדוש, גיס יש לי אחיו של האדמו"ר ושמו רבי משה בצלאל, את אשר כל יהודי חייב להעלות על לבו בשעת קבלת עול מלכות שמים בקריאת שמע, הוא חושב כל היום כולו מבלי להסיח דעת לרגע. ואף הוא בבקשו להכנס אל אחיו עורך הכנות, פוסע עשר פעמים הלך ושוב עד שמעז לעבור מפתנו אל הקודש פנימה. (זכרונם לברכה)

• • • • •

האדמו"ר הגה"ק מגור (בעל האמרי אמת) זצ"ל, כשבחרו בו עדת חסידי גור להיות למנהיגם, מורם ומדריכם, ולהיות יושב על כסא אביו בעל השפת אמת, - הנהיג שבכל השטיבלעך של חסידי גור יתפללו בזמן קבוע, לא כמו שהיה נהוג אצלם מקדמת דנא שכל אימת שהתקבצו מנין אנשים - התפללו. תקנה חדשה זו עוררה מדנים ומריבות בין זקנים לצעירים ואברכים, הזקנים לא הורגלו לכך להתפלל בשעה מוקדמת. וממילא היו באים כשכבר היו עומדים באמצע התפילה. וזה הכעיס אותם תמוררים.

אחד מהחסידים ערך מכתב להאדמו"ר זצ"ל ועוררו כי בגלל תקנתו החדשה נתהוותה קטיגוריא בין החסידים, האדמו"ר מגור השיב לו בכתב, וכתב בזה"ל, כי כעס הוא אסור מדאורייתא ותפלה הוא חיובא רק מדרבנן, ומוטב שלא יתפללו כלל, משיתפללו ויבואו לכלל כעס. ובתוך המכתב מביא סיפור מהחוזה מלובלין זצוק"ל כי הוא היה נוהג לקחת השלש מצות של הסדר שיהיו למהדרין

מקדש, בו מיבעיא, 'השתא' בימינו כשנתמעטו הלבבות, 'בשלוחו מקדש' הדרך להתקדש הוא ע"י הצדיק, אבל 'בו', שרוצה להתקדש בכוחות עצמו גרידא 'מבעיא' לשון תפילה ובקשה, הרבה תפילות ובקשות יש לבקש על כך, וכולי האי ואולי, וקילס אביו הקדוש את הדברים.

• • • • •

הוא היה אומת: חג השבועות הוא לב של כל השנה, ונותן כח לכל השנה, וע"ז נאמר 'אני ישנה ולבי ער', 'ישנה' בגימטריא שס"ה, כנגד ימי השנה, 'ולבי ער' בחג השבועות, ולכן נוהגים להיות נעורים כל הלילה.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

**ז' סיון 'חג השבועות' (ה'תק"ט)
יומא דהילולא קדישא
של גר הצדק המפורסם הקדוש
אברהם (פוטוצקי) הי"ד זיע"א
בן אברהם**

מסופר על גר הצדק המפורסם הקדוש פוטוצקי הי"ד, שבעת שישב בכלא לפני שדנו אותו לשריפה. הורשו לבקרו מספר מחבריו היהודיים שאותם הכיר. ולשאלתם הרבה, מה הניא והביא אותך לעזוב תהילות עולם, את העושר בבית אביך המלך, ואת הכבוד הרב שהיה שמור לך. ולהסתכן ולהיות יהודי, ענה ואמר להם דבר מרהיב: פעם אחת, בעת עברי באחת מן השבתות ליד בית שכני היהודי, והנה אני רואה יושב בביתו לאחר סעודת השבת, ונרות שמן הזית שדלקו ובערו עד לאותו רגע בצורה כל כך יפה, מתחילות לעמעם ולהיחלש, ובעוד אני מביט, הנני רואה שהנרות נכבים. באותו רגע של כביית נרות השמן, והרחת ריח השמים השרוף, חשתי מעין כמיהה וכיסופים להיות משתייך לעם נפלא וקדוש זה!... באותו רגע זנחתי את כל תהילות

מבעלזא זיע"א הפליא מאד את זריזותו, איך שכל דקה מחושבת אצלו, ופעם אמר לו שהוא בבחינת 'כהנים זריזין'.

והיה רבינו אומר שהסיבה שנהגו לתת שעון זהב מתנה לחתן היא כדי לרמוז לו שכל דקה שווה יותר מזהב, כי מחוגי השעון ותנועותיהם מסמלים את הזמן עצמו והשעון כולו הוא כיסוי ושמירה לזמן. ופעם אחת בא אליו אברך צעיר ושאלו באיזה ספר מוסר וחסידות יקבע חוק לימודו והראה רבינו בידו הקדושה על שעונו ואמר זה הגדול שבספרי המוסר, 'כל רגע שהולך לאיבוד לא חוזר לעולם'. ופעם נועד רבינו להפיגש עם אחד האדמו"רים, ואותו רבי איחר בכמה דקות והתנצל: הייתי למעלה מן הזמן... השיבו רבינו: אין למעלה מן הזמן, יש רק למטה הימנו... הזמן הוא הדבר החשוב ביותר.

• • • • •

הביא הפני מנחם זיע"א בשם אביו האמרי אמת זיע"א. "משני עבריהם מזה ומזה הם כתבים" (שמות לב טו) בגמרא דרשו (שבת קד.), הלוחות היו נקראים מצד אחד כסדרן ומצדן השני להפך. היה צרך שהלוחות יוכלו להקרא גם הפוך, לרמז שיש להתחיל גם מסוף הלוחות לתחלתן, מהדברה האחרונה 'וכל אשר לרעך'. 'וכל' ראשי תבות 'ואהבת לרעך כמוך' שזו עין טובה, וכן כל הדבור של 'לא תחמד' מענין זה. רק אחרי שתהיה עין טובה, נתן לזכות ולהגיע לכל התורה. כפי שמותקים אצל האדם 'ואהבת לרעך כמוך', כך יכול הוא לזכות ל'אנכי ה' אלקיך'. וכן כפי השגתו ב'אנכי ה' אלקיך', כך הוא מקים 'ואהבת לרעך כמוך'. הא בהא תליא. וזהו 'כתובים משני עבריהם', היו נקראים ישר והפוך.

• • • • •

בילדותו השמיע רבינו באזני אביו הקדוש פירוש שעלה בדעתו על הנאמר במשנה (קידושין פ"ב) 'האיש מקדש בו ובשלוחו', איש ישראלי יכול להתקדש בב' אופנים, 'בו' היינו שהתלוי בו עצמו, ו'בשלוחו', היינו ע"י התקשרות לצדיק שהוא שלוחם של ישראל. ובגמרא: 'השתא בשלוחו

שולחנו הטהור של הרבי, היה לבו של רבי יואל תפילה שיפיק את התועלת הרצויה ממנו. פעם, בצעדו לעבר הטיש אמר לר' פנחס לוי ז"ל: "פניע פניע נא ברך אותי. כי בטיש של רבי צריך ברכה להתעלות". את השייריים היה מקבל מידי הרבי בשתי ידיו ובעצימת עיניים. בחג השבועות, בצאת ה'אמרי אמת' מחדרו לערוך את שולחנו הטהור, עבר דרך ההמתנה בו ישבו השישיים פני העדה, החסיד המופלג רבי בנציון אוסטרובער זצ"ל ורבי יואל זצ"ל. עם בואו קמו מיד מפני הרבי והתכוננו להיכנס לתוך בית המדרש הגדוש והצפוף. קרא הרבי לעברם את הפסוק הנאמר במתן תורה: ואל הזקנים אמר שבו לנו בזה (שמות כד, יד) ... כשחלף הרבי, אמר רבי בנציון לרבי יואל, הרי לך הודאה מפורשת, כי כאן במחיצת הרבי הרי זה כמו מעמד הר סיני!... (מתוך התוספת התורנית של 'המודיע' י"ט אדר תשע"ז)

• • • • •

כ"ק האדמו"ר בעל ה'פני מנחם' מגור זיע"א אמר שמעולם לא ראה את אביו - רבינו מקפיד על שום דבר, אלא פעם אחת לעת זקנותו בארץ הקודש, בליל ראש השנה, אחר שכבר עברו כל העולם לומר לשנה טובה. ונכנס לביתו לסעודת את סעודת יו"ט, והגיעו כמה מחסידי קארלין שהתפללו בכותל המערבי להתברך מפי קדשו, והמשימש ביודעו את חולשתו של רבינו לא נתן להם להיכנס, ושלחם כלעומת שבאו, רבינו ששמע את הדין ודברים מפתח הבית שאל מי בחצר, נענה ואמר אותו משב"ק 'פרעמדע אידען', כשכוונתו היתה שאותם אנשים לא היו מאנ"ש - חסידי גור, באותו רגע נתכרמו פני רבינו ואמר: ס'דען דא פרעמדע אידען? וציוה להכניסם, ולאחר מכן לא רצה לקבל את שימושו של אותו משמש במשך איזה זמן, עד שבכה בדמעות שליש והבטיח בהבטחה חזקה וגמורה שהוא חוזר בו, ולעולם לא יאמר כך.

• • • • •

רבינו היה מפורסם בניצול הזמן שלו ובזריזותו היתירה. הרה"ק רבי ישכר דוב

עולם המדומים שהכרתי, ונסחפתי לאותו הרגשה אמיתית ורוחנית של נרות השמן השרוף, נרות השבת שהאירו את חיי.

• • • • •

מנהיגי הקהילה היהודית הזהירו את היהודים שלא לצאת מפתח בתייהם, מחשש לפרעות שיפרצו מיד לאחר ההוצאה להורג. היהודים נשארו בבתייהם, ובתי-הכנסיות שממו מאדם. רק אדם אחד סיכן את חייו על מנת לענות 'אמן' על ברכתו של גר הצדק.

מסופר על **רבי אלכסנדר זיסקינד**, בעל ה'**יסוד ושורש העבודה**', שהגיע שעות רבות לפני העלייה על המוקד, ושהה שם במשך כיממה לאחר שריפתו של גר הצדק, וכל זאת על מנת שיהודי יענה 'אמן' על ברכתו של גר הצדק, שבירך בפני המוני הגויים את הברכה: "ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על קידוש השם". בעל ה'**יסוד ושורש העבודה**' ענה 'אמן' על הברכה, ובכך היה המעשה שלם כקידוש ה' בפני ישראל.

• • • • •

על גודל מעשהו של יהודי אחד, ניתן ללמוד מדבריו של הגר"א, שאמר כי לאחר הקידוש השם שהיה במותו של גר הצדק, נחלשו כוחות הטומאה מאוד.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

ח' סיון (ה'תרי"ב)

יומא דהילולא קדישא

של הגה"ק רבי יהושע העשל זיע"א
אב"ד חוליעווע

בן הגה"ק רבי יעקב אפרתי זיע"א

תלמידו של הרה"ק מאפטא זי"ע, וכן נסע אל הרה"ק מלובלין זיע"א.

לא נאמר למשה 'ישר כח' על שבירת הלוחות, רק לאחר שהתחיל בעסק לוחות השניות

ונזכיר דברי תורה מספרו '**נחלת יהושע**', כתב שם בשם רבו **האזהב ישראל**, [אינו מודפס בספר אוהב ישראל] על הפסוק האחרון בתורה 'לכל האותות והמופתים וגו' אשר עשה משה לעיני כל ישראל', ופרש"י ששיבר את הלוחות ואמר לו הקב"ה 'ישר כח ששיברת. וצ"ע שהרי תיכף כשישיבר משה את הלוחות לא נאמר בו 'ישר כח', האם ראיתם פעם אחד עושה דבר טוב ולאחר מ' יום אומרים לו 'ישר כח? והרי רק בראש חודש אלול נאמר לו 'כתב לך' לוחות שניות ושם נאמר 'ישר כח, מדוע לא קיבל 'ישר כח' בשבעה עשר בתמוז? אלא שכל זמן שאין לוחות חדשות, ובני ישראל חיים בלי לוחות הברית, אין אומרים עדיין 'ישר כח'.

תורה ראשונה נשברה, שניה עדיין לא ניתנה לישראל, והם מסתובבים נזופים למקום, מי יודע מה עשו באותם ימים, התפללו ובכו בתשובה, לכן כל זמן שאין עושים לוחות חדשות אין אומרים 'ישר כח'. הגם שהשבירה היה ענין הנצרך לעשות, אך יש כמה 'ישר כחים' שממתינים מלהאמר עד השעה הרצויה. לאחר מכן אמר לו הקב"ה 'ישר כחך ששיברת, וכך הוא סיום התורה 'אשר עשה משה לעיני כל ישראל' ששיבר הלוחות לעיניהם, חזק חזק ונתחזק, והוא פלאי והלא צריך לסיים התורה בדבר טוב, וכי זו בלבד עשה לנו משה רבינו, הגיז לנו את השלו, והוריד לנו את המן וכו' וכו', איך בחרו בפעולת שבירת הלוחות כסיום התורה כולה?

אותיות התורה נתפזרו בשבירת הלוחות כדי להציל את נשמות ישראל שנתפזרו בשאול תחתית

וביאר הרה"ק מאפטא זי"ע שה'ישר כח' שנותנים למשה רבינו על שבירת הלוחות הוא כיון שבשעה שירד משה רבינו מן ההר, ראה איך אלפי אלפים מנשמות ישראל נפלו לשאול תחתית, לנוקבא דתהומא רבא, משה רבינו לא רצה שילכו אלו הנשמות לאיבוד, שזהו מקום נמוך מאד מאד, מתחת לשאול תחתית. מה עשה משה רבינו באהבתו את ישראל כדי להעלות אלפי נשמות אלו, מצא עצה

נפלאה, שהרי נודע שיש ששים רבוא נשמות ישראל וששים רבוא אותיות לתורה, ואם נפלו אלפי אלפים מנשמות ישראל לשאול תחתית, יפיל לשם אלפי אלפים מאותיות התורה למקום הנמוך הזה, ואותיות התורה יאירו שם במקומם הנמוך לנשמות ישראל שנפלו לשם, ואלו האותיות דאורייתא יעוררו אותם ויוציאו אותם משם, כי אלו האותיות מוכרחים לשוב ולצאת משם, כמו שהבטיח הקב"ה 'כי לא תשכח מפי זרעו', וע"י אלו האותיות ימשכו משם גם הנשמות הנפולות. וזהו סוד שבירת הלוחות. שהיו האותיות פורחות למקום נמוך כזה, כי מעיקרא היו אותיות התורה מאוחדים ונשמות ישראל מאוחדים, כיון שנפזרו כמה אלפים מנשמות ישראל, הוכרחו גם אלפי אותיות התורה להתפזר למקום מפורד ומפורד כדי להצילם.

ולזאת עשה משה רבינו מעשה 'מחיקת השם', להפריד את האותיות ולהפריחם בבחי' אותיות פורחות למקום נמוך כזה, וע"ז יתחברו אלו האותיות כמגנט לנשמות ישראל הנמצאים במקום נמוך ומגושם כזה. לאחר כמה דורות יבא רשב"י ורע"ק וידרשו אותיות התורה, והרי חלק מהאותיות האלה נמצאים בנוקבא דתהומא רבא, בכל אות ואות שדורשים אותו, מתעלה עוד נפש מישראל מבירא עמיקתא לאיגרא רמא.

סוד שם הקדוש יכ"ש לשמור על כל נשמה מישראל כבבת עין

וזה הכח להעלות הנפשות ע"י אותיות התורה הוא ע"י השם הקדוש 'יכ"ש' היוצא מתיבות 'יחודך כבבת שמרם', יחודך הם עם ישראל גוי אחד בארץ, אנו מבקשים מהקב"ה שישמור עלינו כמו על בבת עין, וזהו ר"ת 'ישר כחך ששברת' יכ"ש - יש"כ משה רבינו שהצלת אלפים מישראל ע"י שבירת לוחות הברית לעיני כל ישראל, והסכימה דעתו לדעת הקב"ה לשמור על כל נפש מישראל.

ובאמת אין שבח גדול מזה למשה רבינו. כי אם היתה התורה מסתיימת ללא שבירת הלוחות, היה משה דומה

לרועה שנתנו לו כך וכך כבשים לרעותם, ובהגיע יום פקודה החזיר לבעל הבית רק חלק מהכבשים, והיכן הם כל השאר? נפלו לנוקבא דתהומא רבא, כמו ששומר אומר לבעל הבית בשבועה שנטרפו באונס, ומת או נשבר או נשבה באונס גמור וכו', תירוצים טובים, אך משה רבינו אינו סומך על תירוצים הוא רוצה להחזיר להשי"ת כל ששים רבוא נשמות ישראל,

ואם נפלו לתהומא רבא יפיל לשם אותיות התורה, ויעשה מעשים אשר לא יעשו וישבור את הלוחות, זהו רועה נאמן שנאמר בו ישמח משה במתנת חלקו. וזהו סמיכות סוף התורה ותחילתה 'לעיני כל ישראל בראשית', בתיבת בראשית יש תיבת אשר שברת, וכן כמדרשו 'יישר שברת'. וזה שאמר משה 'ואשברם לעיניכם' מלשון עין בעין, כמו העין שהיה בשני המאזניים להשוות המשקל, כך אותיות התורה ונשמות ישראל הם תרין רעין דלא מתפרשין, אם אחד מהם נפל לנוקד"ת, הוא שולח לשם גם את אותיות התורה"ק. ומי שיציל את הכד של הבת מלך יוציא גם את כד, רשב"י וחבריו יוציאו את האותיות גם ייצאו גם נשמות ישראל מעומק גלותם. כך השלים **רבי יהושע העשל** את דברי רבו **האזהב ישראל מאפטא זיע"א** (מפי מגידים וסופרים).

.....

פי' בפרשת מקץ על הכתוב "וכל הארץ באו מצרים לשבור אל יוסף" (בראשית מא נז), **פרש"י** "ואם תפרשוהו כסדרו הי' צריך לכתוב לשבור מן יוסף", ויבאר אמאי לא נכתב כן בתורה, והיינו דבענין הלקיחה הוי חילוק לפי ענין התקרבות הקונים אצל יוסף, כמו דמצינו במדרש דהוי התבואה מתרבת במצרים ובאו אצל יוסף וצוה להם שימולו עצמם ויתקברו עצמם אליו, והוי תלוי בזה אם אחד לא קירב עצמו כראוי אליו לא הוי התבואה מתברכת אצלו, והיה רואה בה סימן רעבון בזמן קצר, ואם קירב עצמו יותר הו"ל לזמן יותר, וכן היו מדריגות מדריגות, עד אם אחד קירב עצמו ביותר אליו נעשה הוא ג"כ בבחינת יוסף, במה

שלקח היה יכול למכור גם לאחרים ג"כ. וכן נמי בדרך העבודה בהתקרבות אל הצדיקים כל מה שאחד מקרב עצמו יותר אל הצדיק, כן מקבל ממנו, ויוכל להתקרב עצמו כ"כ אל הצדיק עד שהיא היא מקבל שי וכל להיות משפיע. וזהו פי' וכל הארץ באו מצרימה לשבור, והשבירה תלוי "אל יוסף", היינו כפי שהתקרב עצמו אל יוסף. וגם נמי כל מה שמתקרבים אל הצדיק ורוצין לקבל ממנו נתוסף כח בהצדיק שיכול להשפיעם, נמצא דהם ג"כ משפיעים להצדיק, וזהו "וכל הארץ באו לשבור", ועי"ז שבאו לשבור נעשו לשבור "אל יוסף", דהם נתנו בו כח וחיות שיוכל להשפיעם כמו שבארנו, עכ"ל.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

ט' סיון (ה'תרל"ג)

יומא דהילולא קדישא

של הרה"ק רבי יצחק אייזיק

מזידיטשוב זיע"א

בן הרה"ק רבי ישכר בעריש

מזידיטשוב זיע"א

הרה"ק רבי אייזיק'ל מזידיטשוב, הלך בדרכו של דודו ורבו, ונהג לומר דברי תורה עמוקים על דרך הקבלה בשמות הק' ויחודים. פעם אחת היה בעל עגלה אחד שהביא חסידים לזידיטשוב, ובהיותו שם ישב גם הוא בעת עריכת השולחן אצל **רבי אייזיק'ל** והקשיב להדברי תורה, וכמובן שלא היה בר הכי כלל להבין את הדברים. אכן אחר כך ישב אותו בעל עגלה בין החסידים, והתבטא בהתפעלות גדולה עד להפליא על התורה של הרבי, וחזר ואמר שוב ושוב: 'אזא גוטע תורה! אזא גוטע תורה!' (תורה טובה כל כך!). התפלאו החסידים עד מאד, מה יש לו לעם הארץ בעל עגלה זה להתפעל כל כך, ושאלו אותו מה הוא כל כך מתלהב מן התורה? אמר הבעל עגלה כי דברי הרבי תירצו לו קושיא גדולה שהפריעה לו זמן רב, כי בהיותו

בעל עגלה מזדמן לו כמה פעמים להוביל בעגלתו חביות שלימות של יי"ש וכדו', עד שהוא ממש יושב בין החביות. והרבה פעמים הוביל חביות אלו בזמן החורף כאשר הקור גדול, עד שהוצרך לקחת קצת 'משקה' כדי לחמם את עצמו. ותמיד היה מתפלל מה פירוש הדבר, הרי הוא יושב בין חביות גדולות מלאות במשקה, ובכל זאת אין הוא מתחמם, ואילו כאשר הוא לוקח מעט מזעיר משקה ושותה אותו, הרי הוא מתחמם תיכף ומיד, ומה זאת? אכן עכשיו בדבריו הזכיר הרבי סוגיא שלימה של פנימיות וחינוניות, ואמר כמה פעמים כי העיקר תמיד היא הפנימיות. ובזה כבר הבין את הכל, כי הבדל גדול יש בין החביות הנמצאות מחוצה לו, לבין אותה לגימה הנכנסת אל תוך פנימיותו. (גיליון דעהו, שבועות נשא תשפ"ד)

.....

הרה"ק רבי אייזיק'ל אמר פעם כי תיבת 'אחד' נוטריקון שמוותיהם של שלשת צדיקי הדור, **א'ייזיק ח'יים ד'וד**. שם עצמו **רבי א'ייזיק**, הרה"ק **רבי ח'יים מצאנז זי"ע**, והרה"ק **רבי ד'וד'ל מדינוב זי"ע**. והנה **רבי דוד'ל** היה מדבר בלשון צחות, ובשמעו את הדברים ענה ואמר: 'מילא אז ער לייגט מיך צום סוף, פארשטיי איך, אבער פארוואס לייגט ער זיך צום ערשט?...' (בשלמא מה שהוא מניח אותי לבסוף, אני מבין, אבל למה הוא מניח את עצמו בתחלה?...) ומי יעמוד בסוד דבריהם הקדושים.

ובענין שלשת צדיקי הדור האלו, שמעתי פעם סיפור מאת הרה"ק **צמציעשינוב זצ"ל**, כי פעם אחת ישבו בני הרה"ק **מצאנז** בביתו, ושוחחו ביניהם על כך שבדורם כבר לא נשארו צדיקים ורבי'ס כמו שהיו בדורות הקודמים. והנה באמצע שיחתם נכנס אביהם הק' אל החדר, ושאל אותם על מה שוחחו, ובשמעו את דבריהם ענה ואמר: 'למה אתם אומרים כך? והרי יש את **רבי אייזיק'ל מזידיטשוב** ואת **רבי דוד'ל מדינוב**. (שם)

תשובה, והיה שם בחור אחד שהתחיל לשחוק ואמר כי הרב יכול לדבר מה שרוצה כי הנה הוא מוכן לנסוע בשבוע הבא לקאשוי ללמוד בבית ספר החפשי שם, וכן הוה שהבחור הנ"ל הלך ל"ע מדחי אל דחי ונעשה רופא ופרק ממנו לגמרי את עול התורה והמצוות.

פעם אחת כשהיה על מטתו נתיישב בדעתו הנה רבינו אמר שלא אמות בלי תשובה, ובוודאי יתקיים דבריו, אם כן מה לי להמתין ועד שאהיה בן שמונים ואז אהיה רופא מומחה בעל שם, וכשארצה אז לעשות תשובה עם זקן ועם פאות אהיה לשחוק בעיני כל רואי, דכשהוא כבר זקן נזכר לעשות תשובה, הלא עדיף שאעשה תשובה עכשיו, ואזכה להעמיד בית נאמן בישראל, וכן הוה למחרת סדר כל עניניו וחפציו והלך לירושלים וחזר למקורו הראשון והעמיד בית נאמן, וכל זה בזכות האקדמות הנ"ל.

.....

הגה"ק רבי יוסף אלימלך כהנא זצוק"ל, הי"ד, הנהיג את עדתו הקדושה ואת הישיבה ממש עד ליומו האחרון של קיום הקהילה. התאמץ לחזק ולנחם את אנשי עדתו בשיעורים הרבים שהשמיע. בשלהי חודש אייר תש"ד החלה ממשלת אונגריה בשילוחין מגיטו אונגוואר בשלושה משלוחי מות לאושביץ, במשלוח האחרון, שנערך בעיצומו של יום טוב שני של חג השבועות. נשלח המהרי"א כהנא, והגיע לשם ביום י' סיון, לפנות ערב הרב עם שארית עדתו לאושביץ, תלמידו סובבוהו ולא אבו לנטשו, גם כאשר עמדו על סף תאי הגזים, הגה"ק מאונגוואר הכין עצמו בסילודין לדרכו האחרונה. בשעותיו האחרונות הרים עיניו ואמר וידוי בהתלהבות גדולה, כשלאחריו אמרו תלמידיו וכל הקהילה, וביחד קדשו שם שמים באומרם שמע ישראל הוא עלה על מוקדה בו ביום, הי"ד. תלמידיו ומעריציו נוהגים לציין יום זה בכנס מיוחד לשמו ולזכרו הטהור.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

להיושע בשחרור מן הצבא וכ"פ שהיה מרגלא בפומיה בעת שהיה מחלקו, שהקוגל הוא סגולה להנצל מידי עשו - פון גוי'שע הענט, ומסופר שהיה מחזיק את הצלחת על ידיו הקדושות כאשר מעיניו זולגות דמעות על הקוגעל, וכך היה מחלקו.

.....

עם כל רוממות עבודתו והיותו מנהיג בחדס עליון, היתה ענוותנותו לשם דבר, סיפר בנו הרה"ק רבי יצחק מסטיטשין שאביו הק' בעצמו סיפר, שפעם בתפילת מוסף בשביעי של פסח, כשאמר: "והראנו בבניינו ושמחנו בתיקוננו", והראוהו מן השמים את בית המקדש, ובלשונו: "את עצם האור בעולם!". המחזה היה מפעים כל כך עד שהיה צר לו לסיים את תפילתו. אך מיד נזכר, שאם ישאר עומד ויארך בתפילה יחשבו שהוא ירא שמים - האט ער מורא גיהאט אז מען וועט זאגען אז ער איז א פרומער... וויתר על המחזה הנשגב, ומיהר לפסוע לאחוריו.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

י"א סיון (ה'תש"ד)

יומא דהילולא קדישא של הגה"ק רבי יוסף אלימלך כהנא הי"ד זיע"א בן הגה"ק רבי יצחק אייזיק כהנא זיע"א

סיפר הגאון הגדול רבי שמואל הלוי וואזנר אב"ד זכרון מאיר זצ"ל, שהיה מתלמידיו, שפעם אחת בלמדו אצלו עוד בעיר צעהלים הלך עמו בקיץ לאיזה מקום ובדרך פגשו את הכומר, והכומר העריצו והחשיבו מאוד ונתן לו את ידו, ותיכף פנה לאחוריו לילך חזרה, ושאל אותו מדוע אינו הולך הלאה רק הולך חזרה השיב שהולך תיכף להמקוה כי יש בידו מפתח להמקוה.

.....

ויסופר כי בשנת תרפ"ט אמר לפני אקדמות בחג השבועות כי מי שישמע ממנו עכשיו אקדמות לא ימות בלי

כאשר רבי אייזיק'ל היה אומר בתפלת יום שב"ק 'הכל יודוך', היה מתלהב ביותר בדבקות גדולה, והיו שערות ראשו מתרוממות מרוב אימה, מחמת יראת הרוממות מפחד ה' והדר גאונו שהתעוררה בקרבו בעת דבקותו הנעלית. פעם שאלו את רבי אייזיק'ל למה אין הוא אומר דברי מוסר והתעוררות לציבור אנשי שלומו, ענה ואמר בחריפות: 'דעם וואס מיין הכל יודוך נעמט נישט, וועט שוין גארנישט העלפן' (מי שאין ה'הכל יודוך' שלי לוקח את לבו, כבר לא יעזור לו שום דבר). (שם).

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

י' סיון (ה'תרנ"ד)

יומא דהילולא קדישא של הרה"ק רבי משה מרדכי אדוב זיע"א בן הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זיע"א

הרה"ק רבי אברהם שמחה מבארנוב זצ"ל נשא קינה על הרה"ק רבי משה מרדכי אדוב זיע"א (תקפ"ה - י' סיון תרנ"ד) באומרו כתיב "ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן (במדבר ז, א) בזה הכתוב יכולין לקרוא הספד על כ"ק מרן רבי משה זיע"א שכל עבודתו היה תמיד להקים לנו בית מקדשינו בביאת הגואל במהרה בימינו, כאשר ידוע ומפורסם בין המסתופפים בצלו, כי בכל מקום המוזכר בתפלות מענין הגלות והחורבן, היה שופך דמעות מאין הפוגות אשר נמש כל לב השומעו, והיינו מקוים בכל יום ובכל עת אשר בכח תפלותיו יקים לנו בית מקדשינו, ועתה בעוונתנו כי נכבה אורו מאתנו, וככלות משה להקים את המשכן בוודאי גדול הצער של היום הזה.

.....

מעולם היה עומד לישועתן של ישראל, וכאשר גזר אומר כן קם, בעיקר היה זה בעת אשר צעירי אהב"י היו צריכים להתייצב לעבודת הצבא. בשעתו היה ידוע, שבחלוקת ה"קוגעל" שלו אפשר

ברכה מרובה

בגילה ורינה נשגר בזה
ברכת "מזל טוב" נאמנה קדם
מכובדינו הדגול

הר"ר **א.מ.ה.** הי"ו
בית שמש

לרגל שמחת הולדת בתו תחי'
ויזכו לגדלה לתורה ולחופה ולמעשים טובים
ולראות נחת מכל יוצ"ח
ולכל הטוב

ברכה מרובה

בגילה ורינה נשגר בזה
ברכת "מזל טוב" נאמנה קדם
מכובדינו הדגול

הר"ר **יוסף יהודה כ"ץ** הי"ו
בית שמש

לרגל שמחת הולדת בתו תחי'
ויזכו לגדלה לתורה ולחופה ולמעשים טובים
ולראות נחת מכל יוצ"ח
ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר **משה שמעוני** הי"ו
מודיעין

אשר הרים תרומת ידו ברוח נדיבה
להגדיל תורה ולהאדירה
לע"נ מו' חמיו ר' ישעיהו ז"ל
בן ר' זאב גוטמן ז"ל
נלב"ע - י"ב סיון תשע"ט

שיהיה למליץ יושר עבור משפ' וכל יוצ"ח
אך טוב וחסד ירדפום כל ימי חייהם
חיים של ברכה עושר וכבוד
ויזכו לכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר **א. אלתר** הי"ו

מגזע תרשישים
נו"נ להרה"ק בעל האמרי אמת מגור זיע"א
יומא דהילולא 'חג השבועות'

אשר הרים תרומת ידו ברוח נדיבה
לזכר נשמת זקינו הק' ולהגדיל תורה ולהאדירה
זכות הצדיקים יגן בעדו
ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח
ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר **ישראל שטיינמץ** הי"ו
ניו יורק

מגזע תרשישים

אשר הרים תרומת ידו ברוח נדיבה
להגדיל תורה ולהאדירה
ולזכר נשמת הצדיקים בעלי הילולא זיע"א
ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח
ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר **יהודה ארי'ה לייב** הי"ו

מגזע תרשישים
נו"נ להרה"ק בעל האמרי אמת מגור זיע"א
יומא דהילולא 'חג השבועות'

אשר הרים תרומת ידו ברוח נדיבה
לזכר נשמת זקינו הק' ולהגדיל תורה ולהאדירה
זכות הצדיקים יגן בעדו
ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח
ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר **שמחה בונים** הי"ו

מגזע תרשישים
נו"נ להרה"ק בעל האמרי אמת מגור זיע"א
יומא דהילולא 'חג השבועות'

אשר הרים תרומת ידו ברוח נדיבה
לזכר נשמת זקינו הק' ולהגדיל תורה ולהאדירה
זכות הצדיקים יגן בעדו
ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח
ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר **יהושע שלום שפירא** הי"ו
בית שמש

מגזע תרשישים
נו"נ לאור שבעת הימים הבעל שם טוב זיע"א
יומא דהילולא 'חג השבועות'

אשר הרים תרומת ידו ברוח נדיבה
לזכר נשמת זקינו הק' ולהגדיל תורה ולהאדירה
זכות הצדיקים יגן בעדו
ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח
ולכל הטוב

לכל בית ישראל א פריילעכן יום טוב ושבת שלום ומבורך!

להארות והערות וכן להצטרפות לקבלת הגליון בדוא"ל, שילחו את כתובתכם לכתובת המייל: smwhtwbh@gmail.com
או בטלפון - 054-844-3494 ובהשארת הודעה, לציין עבור גיליון שמועה טובה
וכן מי שנדבו לבו לקחת חלק בזיכוי הרבים דרך תרומות והנצחות האפשריות כדלהלן:
א. דרך הקישור **שמועה טובה**
ב. דרך מערכת קהילות: חייגו 073-275-7000, הקישו מס' קופה 10204 ופעלו לפי ההוראות.
ג. שילחו את בקשתכם לכתובת המייל הנ"ל. ואי"ה ניצור עמכם קשר בהקדם.
ד. חייגו לטלפון הנ"ל (וכן תוכלו להשאיר הודעה).